

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย
ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ จังหวัดชลบุรี

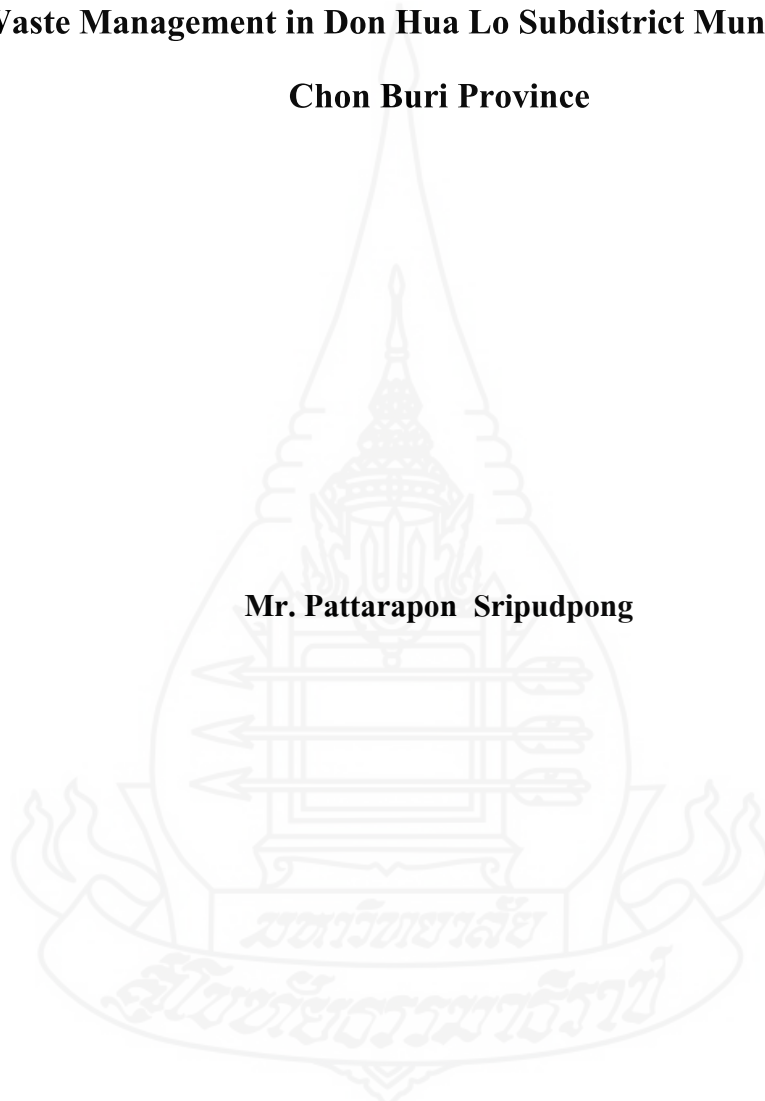

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Factors Related to Role Performance of Local Environment Volunteers
in Waste Management in Don Hua Lo Subdistrict Municipal Area,
Chon Buri Province**

Mr. Pattarapon Sripudpong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Health
School of Health Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับอนุเคราะห์และความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รติโอพาร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ทั้งแนวคิด คำแนะนำ กำลังใจ ตลอดจนการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลง ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างยิ่ง และ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อดิศักดิ์ สัตย์ธรรม ประธานกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ ที่ได้ให้วิชาการความรู้ และเจ้าหน้าที่งานบัณฑิตศึกษาของสาขาวิชาฯ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาตลอดทุกภาคการศึกษา

ขอขอบคุณ ดร.สุวัฒนา เกิดม่วง ดร.สุทธิศักดิ์ สุริรักษ์ อาจารย์วิทยาลัยการสาธารณสุข สิรินคร จังหวัดสุพรรณบุรี และอาจารย์ มยุรฉัตร โพธิ์เจริญโยธิน หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข เทศบาลตำบลหนองตำลึง ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำ คำปรึกษา แนะนำข้อคิดเห็นต่างๆ ในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ นายกเทศมนตรีตำบลคอนหัวฟ่อ นายกเทศมนตรีตำบลหนองตำลึง และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาล ตำบลคอนหัวฟ่อที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณวัลยา ศรีผุดผ่อง คุณอนันต์ ศรีผุดผ่อง และคุณพรวิภา พรพัฒนะสกุลชัย ที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น และกัลยาณมิตรทุกท่านและอีกหลายท่านที่มีได้เอ่ยนาม ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ภัทรพล ศรีผุดผ่อง

ธันวาคม 2563

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย
ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี
ชื่อและนามสกุล นายภัทรพล ศรีผุดผ่อง
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รติโอพาร

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อดิศักดิ์ สัตย์ธรรม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รติโอพาร)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธาพิทักษ์ผล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย
ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ จังหวัดชลบุรี
ชื่อและนามสกุล นายภัทรพล ศรีสุคนธ์
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รติโอพาร

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อดิศักดิ์ สัตย์ธรรม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รติโอพาร)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธาพิทักษ์ผล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย
ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ จังหวัดชลบุรี
ผู้วิจัย นายภัทรพล ศรีผุดผ่อง **รหัสนักศึกษา** 2615000383 **ปริญญา** สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช
รติโอพาร **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ จังหวัดชลบุรี (2) ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลและปัจจัยแรงจูงใจ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่และปัจจัยแรงจูงใจ และ (4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ จังหวัดชลบุรี

ประชากร คือ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ จังหวัดชลบุรี จำนวน 532 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างและสุ่มแบบชั้นภูมิได้จำนวน 225 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยง 0.87 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบไค-สแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก อยู่ในระดับมาก (2) อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 40.15 ปี จบการศึกษาสูงสุด ระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวท./ปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีสถานภาพกลุ่มมากที่สุด ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเฉลี่ย 1.71 ปี ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลและปัจจัยแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก (3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ระดับการศึกษา และปัจจัยแรงจูงใจ และ(4) ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ การเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยมีข้อเสนอแนะให้มีกิจกรรมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกฝึกปฏิบัติการจัดการขยะรูปแบบใหม่ๆที่ทันสมัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ การจัดการขยะมูลฝอย อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก แรงสนับสนุนทางสังคม แรงจูงใจ

Thesis title: Factors Related to Role Performance of Local Environment Volunteers in Waste Management in Don Hua Lo Subdistrict Municipal Area, Chon Buri Province

Researcher: Mr. Pattarapon Sripudpong; **ID:** 2615000383;

Degree: Master of Public Health; **Thesis advisors:** Dr. Sirirat Suwanidcharoen, Assistant Professor; Dr. Sompoch Ratoran, Associated Professor;

Academic year: 2019

Abstract

This quantitative research aimed to: (1) assess task performance based on roles and responsibilities of Local Environment Volunteers [LEVs] in waste management; (2) identify factors such as personal characteristics, social support from municipal officials, and motivation; (3) explore the relationships between different factors; and (4) identify obstacles and suggest ways to improve LEVs' performance in waste management, all in Chon Buri's Don Hua Lo Subdistrict Municipality.

The study involved 225 LEVs selected from all 532 LEVs in the subdistrict, using the proportionate stratified random sampling, based on the sample size calculation. Data were collected using a questionnaire with the index of item-objective congruence reliability tests (IOC) of 0.87; and statistics used were percentage, arithmetic mean, standard deviation, Chi-square, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results revealed that, among all LEVs/respondents: (1) their task performance based on LEVs' roles and responsibilities in waste management was at a high level; (2) most of them were married females with a mean age 40.15 years, completed an associate or bachelor's degree, worked as general employees, had been volunteers for 1.71 years, and had a high level of social support from municipal officials and motivation; (3) their educational levels and motivation were the two factors significantly associated with volunteers' task performance ($p = 0.05$); and (4) the most common obstacle found was being a role model in waste management; thus, they have suggested that LEVs network's activities should be undertaken to practice modern management methods that can be used in daily life.

Keywords: Waste management, Local environment volunteer, Social support, Motivation

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหางานวิจัย	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมุติฐานการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่ได้รับ	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ	13
การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการขยะมูลฝอย	36
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคม	48
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาล ตำบลดอนหัวฬ่อ	71
ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่น รักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ	73
ตอนที่ 3 แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ	77
ตอนที่ 4 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ	81
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ กับการปฏิบัติงานตาม บทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขต เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ	84
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก แรงสนับสนุน ทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาล ตำบลดอนหัวฬ่อ	85
ตอนที่ 7 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการ จัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก	88
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการวิจัย	92
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะการวิจัย	102
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	111
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	112
ข แบบสอบถาม	114
ประวัติผู้วิจัย	125

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แหล่งกำเนิดมูลฝอย	14
ตารางที่ 2.2 สรุปการจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ประจำปี 2562	32
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกแยกตามหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบล คอนหัวฟ่อ	61
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก	71
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ	73
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบล คอนหัวฟ่อ	76
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของระดับแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลในการ ปฏิบัติงาน ตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ	78
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับแรงสนับสนุนทางสังคม จากเจ้าหน้าที่เทศบาลในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก	79
ตารางที่ 4.6 จำนวน ร้อยละของระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการ ขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ	81
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขต เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ	82
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการ ขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกและแรงสนับสนุน ทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบล คอนหัวพ้อ	86
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ เทศบาลกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ	87
ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานตาม บทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาล ตำบลคอนหัวพ้อ	88
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	89

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
ภาพที่ 2.1 ปริมาณและอัตราขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปี 2551-2559	19
ภาพที่ 2.2 การเปรียบเทียบปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 – 2562	30

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมให้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร รวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละภาคของประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้มีการแข่งขันในด้านการค้าและรวมถึงผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอุปโภค บริโภคของประชาชน ผลที่ตามมาจากการแข่งขันคือ เมื่อผู้บริโภคได้รับสินค้าแล้วนั้นยังได้รับหีบห่อบรรจุภัณฑ์ที่บรรจุสินค้าหรือผลิตภัณฑ์มาด้วย เมื่อผู้บริโภคบริโภคสินค้าแล้วนั้น หีบห่อบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เป็นที่ต้องการจะกลายเป็นขยะมูลฝอยต่อไป ปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย ถือเป็นปัญหาหลักด้านมลพิษของประเทศไทยในปัจจุบัน เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น พร้อมกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งส่งผลให้ รูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนจากรูปแบบชุมชนชนบทซึ่งผลิตขยะมูลฝอยเพียงเล็กน้อยต่อวัน กลายเป็นการดำรงชีวิตแบบชุมชนเมืองหรือชุมชนอุตสาหกรรม ซึ่งก่อให้เกิดปริมาณขยะมูลฝอยต่อวันเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2561 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 27.8 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2560 มีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.64 เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมือง และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมเมือง การเพิ่มขึ้นของประชากร การส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริโภคที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยในหลายพื้นที่เพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในปีต่อไป (รายงานสรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย, 2561) รวมถึงข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยซึ่งในปัจจุบัน มีพื้นที่ที่จะสามารถกำจัดขยะมูลฝอยได้น้อยลงทุกวัน โดยสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนและสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยชุมชนทั่วประเทศ ในปี 2561 มีจำนวน 3,205 แห่ง เปิดดำเนินการ 2,786 แห่ง และปิดดำเนินการ 419 แห่ง เนื่องจากมีขยะมูลฝอยเต็มพื้นที่และดำเนินการปิดตามนโยบายของจังหวัดเพื่อผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มในพื้นที่ เมื่อพิจารณาการหยุดดำเนินการของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย พบว่าสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของภาครัฐปิดดำเนินการมากที่สุด จำนวน 371 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในระดับหมู่บ้าน หรือชุมชน และสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่สามารถดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างถูกต้อง (รายงานสรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย, 2561) รวมทั้งการต่อต้านจากประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบสถานที่

กำจัดขยะมูลฝอย จึงส่งผลให้ความรุนแรงของปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สูงที่สุด หน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการขยะมูลฝอยเชิงพื้นที่ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และ กรุงเทพมหานคร) และหน่วยงานด้านการติดตามตรวจสอบปัญหาการจัดการมลพิษ ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด ควรมีความเข้าใจถึงกระบวนการเกิดขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกันและ หน่วยงานด้านการติดตามตรวจสอบปัญหาการจัดการมลพิษ ควรมีความเข้าใจถึงกระบวนการเกิด ขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกัน (คู่มือการจัดทำโครงการศึกษาความเหมาะสมและ ออกแบบรายละเอียดระบบจัดการมูลฝอยแบบครบวงจรสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, 2555)

จังหวัดชลบุรีมีปริมาณขยะมูลฝอยในปี 2561 มากกว่า 2,900 ตันต่อวัน มากกว่าปี 2560 ซึ่งมีปริมาณขยะมูลฝอย 2,800 ตันต่อวัน (รายงานปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดชลบุรี, 2561) แสดงให้เห็นถึงปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากประชากรมีจำนวนมาก องค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอทำ ให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง เนื่องจากไม่มีพื้นที่กำจัดอันส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและคุณภาพ ชีวิตของประชาชนจังหวัดชลบุรี ขยะมูลฝอยหรือของเสีย เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหา สิ่งแวดล้อมและมีผลต่อสุขภาพอนามัย ขยะมูลฝอยหรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี เพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากร การเติบโตของเมืองที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและทาง อุตสาหกรรม ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสารพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในแหล่งน้ำ ดิน และอากาศ ตลอดจน บางส่วนตกค้างอยู่ในอาหาร ทำให้ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่ออันตรายจากการเป็น โรคต่าง ๆ เช่น โรคมะเร็ง โรคผิดปกติทางพันธุกรรม เป็นต้น นอกจากนั้นกองขยะยังเป็นแหล่งชุมนุมของสัตว์นำ โรคสารพัดชนิด เช่น ยุง แมลงวัน หนู แมลงสาบ ฯลฯ ก่อให้เกิดความรำคาญ เมื่อฝนตกลงมาน้ำฝน ก็ชะเอาสิ่งสกปรกเน่าเหม็น ไหลไปยังพื้นที่ใกล้เคียง และอาจจะไหลลงท่อระบายน้ำและแม่น้ำ ลำคลอง รวมทั้งการทิ้ง ขยะลงท่อระบายน้ำทำให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรง คือ ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน เมื่อฝนตกทำให้ไม่สามารถระบายน้ำฝนได้ จึงเกิดสภาพน้ำท่วมขังตามถนน ตามตรอก ซอกซอย ผลที่ ตามมาก็คือ การจราจรติดขัดและถนนหนทาง (รุ่งอรุณ วงษ์อินทร์, 2556)

ปัญหาการจัดการมูลฝอยของเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ ยังคงมีแนวโน้มสู่ภาวะวิกฤต มากขึ้น เนื่องจากภายในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อที่ตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งมี โรงงานอยู่ในพื้นที่ประมาณ 200 แห่ง ส่งผลให้มีประชากรจากทั่วประเทศ เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่

ตำบลคอนหัวพ่อเพื่อประกอบอาชีพมากขึ้นในลักษณะประชากรแฝง ประมาณ 100,000 คน ทำให้มีการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย คอนโดมิเนียม ห้องเช่า เพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้มีการผลิตมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านปริมาณและประเภทของมูลฝอย อันเป็นการเพิ่มความซับซ้อนในการจัดการมูลฝอยในด้านการบริหารจัดการ จากการสำรวจข้อมูลปริมาณมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อพบว่า ปีงบประมาณ 2561 มีปริมาณมูลฝอย 33 ตัน/วัน และปีงบประมาณ 2562 มีปริมาณมูลฝอย 34 ตัน/วัน จะเห็นได้ว่าปริมาณมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การคาดการณ์ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในอนาคต จากการสำรวจพื้นที่เขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ มีการก่อสร้างอาคาร บ้านเช่า คอนโดมิเนียม อาคารพาณิชย์ และการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยในปีงบประมาณ 2563 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคาดการณ์ประมาณ 35-40 ตัน/วัน (รายงานสรุปผลงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ, 2562) งานคัดแยกมูลฝอยโดยการสูมเก็บตัวอย่างมูลฝอยจากแหล่งต่างๆจากรถเก็บขนมูลฝอยจำนวน 6 คัน ได้ผลการดำเนินงานครั้งนี้ องค์ประกอบขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ จากการคัดแยกมูลฝอยจากรถเก็บขนมูลฝอย จำนวน 6 คัน มูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ พบว่ามูลฝอยประเภททั่วไปมีปริมาณมากที่สุด ร้อยละ 64.25 (รายงานสรุปผลงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ, 2562) มูลฝอยประเภททั่วไปส่วนมากมาจากครัวเรือนในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดปัญหาหมอกควันเป็นพิษ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาขยะมูลฝอย ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม เพราะปัญหาขยะมูลฝอยเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆตามมา ไม่ว่าจะเป็นอากาศเสียที่เกิดจากการเผาขยะมูลฝอย กองขยะเป็นแหล่งพาหะนำโรค เกิดกลิ่นเหม็น (คู่มือการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการขยะมูลฝอย ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) และนำมาซึ่งปัญหาข้อร้องเรียนในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งสาเหตุของปัญหาเกิดจากชุมชนยังขาดการเอาใจใส่หรือยังไม่เห็นถึงความสำคัญต่อปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ เพื่อเป็นการลดปัญหาขยะดังกล่าวจึงจำเป็นต้องเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ต้องการข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย (รายงานสรุปผลงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ, 2562)

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกเป็นการรวมกลุ่มของประชาชนในท้องถิ่นที่มีจิตอาสาในการช่วยเหลืองานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งการคุ้มครอง ดูแลสิ่งแวดล้อม จะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ริเริ่มให้มีการจัดตั้งโครงการนี้โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทำการรับสมัครผู้ที่มีจิตอาสาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลืองานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้ 1) เป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย 2) เฝ้าระวัง สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ 3) สื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม 4) เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น 5) ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย อดล. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ด้วยการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลัก 3Rs : Reduce Reuse และ Recycle (ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่) และช่วยปกป้อง รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างสมดุลและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม จะเห็นได้ว่าอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกนั้นมีบทบาทที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการขยะและเป็นกำลังสำคัญในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่เขตท้องถิ่นของตนเอง (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก, 2561)

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคลของเชอร์เมอร์ฮอร์น ฮันท์ และออสบอร์น (Schermerhorn .et al, 2008: 151) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล ประกอบด้วย ลักษณะเฉพาะบุคคล ความพยายามในการทำงานและการสนับสนุนจากองค์กร นอกจากนี้เฮาส์ (House, 1981) อธิบายว่าแรงสนับสนุนทางสังคม 4 ด้าน คือ แรงสนับสนุนด้านอารมณ์ (emotion support) แรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร (information support) แรงสนับสนุนทางสังคมหรือสิ่งของ (instrumental support) และแรงสนับสนุนโดยการให้การประเมินผล (appraisal support) นอกจากนี้ยังพบว่าแรงจูงใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจากการศึกษาทฤษฎีการจูงใจของ David McClelland (McClelland, 1961) เน้นอธิบายการจูงใจของบุคคลที่กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการความสำเร็จมิได้หวังรางวัลตอบแทนจากการกระทำของเขา ซึ่งความต้องการความสำเร็จนี้ในแง่การทำงาน หมายถึง ความต้องการที่จะทำงานให้ดีที่สุดและทำให้เสร็จผลตามที่ตั้งใจไว้ ซึ่งในเรื่องของแรงจูงใจ มี 3 ด้านคือ 1) แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ (Achievement Motivation) เป็นความต้องการที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้เต็มที่และดีที่สุด เพื่อความสำเร็จ เป็นแรงขับเพื่อที่จะให้ทำงานนั้นประสบความสำเร็จที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานเป็นแรงขับเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ หรือแรงจูงใจที่จะกระทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ได้ดีกว่าและมีประสิทธิภาพสูงกว่า และมีผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย 2) แรงจูงใจด้านความผูกพัน (Affiliative

Motivation) เป็นความต้องการเป็นพวกพ้อง เป็นความปรารถนาเพื่อความเป็นมิตรภาพและความสัมพันธ์ที่สนิทชิดชอบกัน เป็นความต้องการเพื่อสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น บุคคลที่ต้องการความผูกพันสูง จะชอบสถานการณ์ความร่วมมือมากกว่าสถานการณ์การแข่งขัน โดยพยายามสร้างและรักษาความสัมพันธ์ อันดีกับบุคคลอื่นอื่น 3) แรงจูงใจด้านการแสดงพลัง (Power Motivation) เป็นการแสดงออกร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันอย่างสามัคคี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจของจิตอาสาเฉพาะกิจในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมิถรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ของ ธรณปพร หงส์ทอง (2561, น. 211) พบว่าจิตอาสาเฉพาะกิจทุกท่านมีแรงจูงใจที่จะทำงานจิตอาสาและมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จแสดงให้เห็นถึงการมีแรงจูงใจด้านผลสำเร็จและยังเห็นถึงแรงจูงใจด้านความผูกพันด้วย โดยการที่จิตอาสาได้กล่าวถึงความรัก ความสามัคคีที่มีให้กัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเห็นถึงแรงจูงใจด้านการแสดงพลัง เช่น การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมบำเพ็ญกุศล การรวมกลุ่มกันเพื่อแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ของการถวายความอาลัย สอดคล้องกับการศึกษาของ อานูรี วังคะฮาด (2557, น. 72) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมและแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุข นอกจากนี้จากการศึกษาของ ลลิตา เสนอกรรหา (2552, น. 76) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานรวมถึงการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ สอดคล้องกับการศึกษาของ ธวัชชัย วีระกิติกุล (2552, น. 80) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินการหมู่บ้านจัดการสุขภาพ พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานหมู่บ้านจัดการสุขภาพ

สถานการณ์ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ยังคงมีแนวโน้มสู่สภาวะวิกฤตมากขึ้น การส่งเสริมให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเอง โดยร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชนและเครือข่าย ออถ. เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของ

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกให้มีการพัฒนาในการจัดการขยะมูลฝอย และจากการทบทวนทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล แรงสนับสนุนทางสังคมและแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี โดยศึกษาถึงปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและปัญหาอุปสรรคที่พบ ทั้งนี้ เพื่อนำผลการศึกษาใช้ในการวางแผนทางการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก รวมทั้งการสร้างขวัญกำลังใจ และเพิ่มศักยภาพให้สามารถปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ปัญหางานวิจัย

2.1 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อเป็นอย่างไร

2.2 แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อเป็นอย่างไร

2.3 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบล คอนหัวพ่อเป็นอย่างไร

2.4 มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

2.5 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา

3.1 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

3.2 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลและปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล และปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

3.4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

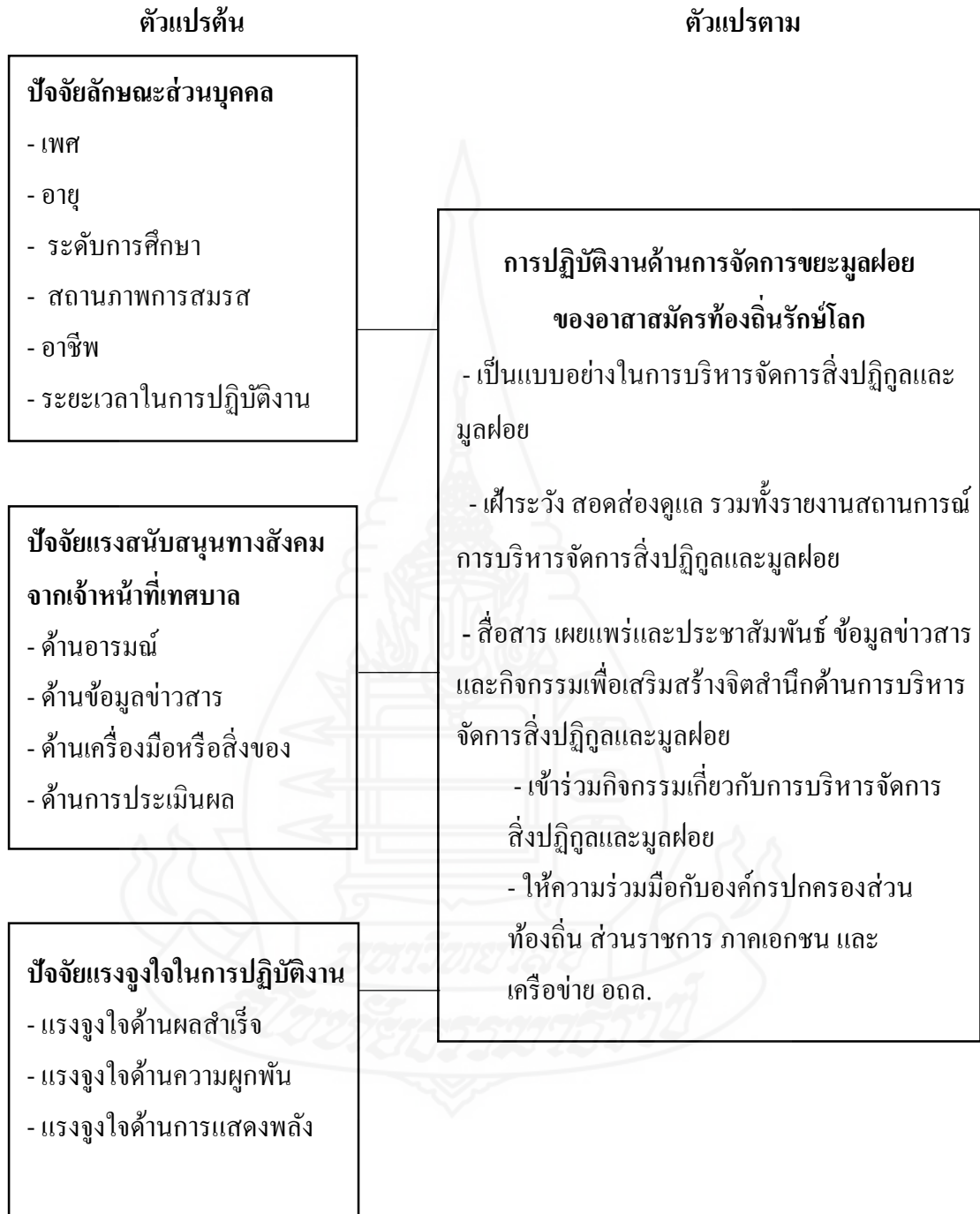
4. สมมุติฐานการวิจัย

4.1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

4.2 ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

4.3 ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ แรงจูงใจด้านความผูกพัน แรงจูงใจด้านการแสดงพลัง มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี” ครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

6.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็น อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่เคยได้รับการประชุม/ฝึกอบรมด้านการจัดการขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ 2561, 2562 รวมทั้งสิ้นจำนวน 532 คน

6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในที่นี้ผู้วิจัยกำหนดที่จะศึกษาเกี่ยวกับ

6.2.1 ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การสมรส อาชีพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตามทฤษฎีของเซอร์มาฮอร์นและคณะ แรงสนับสนุนทางสังคม จากเจ้าหน้าที่เทศบาล ตามทฤษฎีของเฮาส์ (House, 1981) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ แรงจูงใจด้านความผูกพันและแรงจูงใจด้านการแสดงพลังตามทฤษฎีการจูงใจของ David McClelland (McClelland, 1961)

6.2.2 การประเมินการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ตามบทบาทที่อ้างในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกปี 2561

6.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 7 กันยายน 2563 – 24 กันยายน 2563

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หมายถึง การที่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมามาตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย ตามบทบาทที่อ้างในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกปี 2561 ประกอบด้วย

7.1.1 เป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามแนวทางของหลัก 3Rs (Reduce Reuse and Recycle) ในการปฏิบัติเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า โดยเริ่มต้นที่การ

ใช้ให้น้อยลง ลดการใช้วัสดุ ผลิตภัณฑ์ ที่ก่อให้เกิดขยะเพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (Reduce) การนำวัสดุ ผลิตภัณฑ์ที่ยังสามารถใช้งาน ได้กลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำวัสดุ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานแล้ว มาแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือ รีไซเคิล (Recycle)

7.1.2 เฝ้าระวัง สอดส่องดูแล ปัญหาขยะล้นถังและการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในพื้นที่ รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

7.1.3 สื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยการรณรงค์ให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยผ่านกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้นและเป็นผู้ประสานงานและกระจายความรู้ด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยสู่ชุมชนในตำบลต่างๆในเขตพื้นที่ตามแนวทางจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.1.4 เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น ได้แก่ กิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ กิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิล กิจกรรมขยะแลกไข่

7.1.5 ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถ. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

7.2 ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง คุณสมบัติของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ ได้แก่

7.2.1 เพศ หมายถึง เพศของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ซึ่งเป็นสถานภาพที่ได้รับมาแต่กำเนิด จำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง

7.2.2 อายุ หมายถึง อายุเป็นปีบริบูรณ์ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่ตอบแบบสอบถาม เศษของเดือน เกิน 6 เดือน ปีคเป็นอีก 1 ปี

7.2.3 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นสูงสุดที่จบการศึกษาของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ได้แก่ การศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมตอนต้น มัธยมตอนปลาย /ปวช. ระดับอนุปริญญา (ปวท. ปวส.) และระดับปริญญาตรี

7.2.4 สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพสมรสของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ได้แก่ โสด สมรส หม้าย หย่า / แยกกันอยู่ และคู่

7.2.5 อาชีพ หมายถึง งานที่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกยึดปฏิบัติเป็นงานหลักในการประกอบการทำงานเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว

7.2.6 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาที่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกปฏิบัติงาน โดยนับระยะเวลาเป็นปี เศษของเดือน เกิน 6 เดือน ปีคเป็นอีก 1 ปี

7.3 แร่งสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาล หมายถึง การติดตามสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่เทศบาลในการสนับสนุนช่วยเหลือเพื่อให้การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกจนประสบผลสำเร็จ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน

7.3.1 แร่งสนับสนุนด้านอารมณ์ หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ให้การยกย่อง รับฟังความคิดเห็น และให้ความไว้วางใจอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย

7.3.2 แร่งสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ให้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การให้คำปรึกษาแก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย

7.3.3 แร่งสนับสนุนด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ให้การช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่าย แก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย

7.3.4 แร่งสนับสนุนด้านการประเมินผล หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ประเมินผลการปฏิบัติงานและรับรองผลการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยแก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

7.4 แร่งจูงใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อสิ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในการจัดการขยะมูลฝอยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎีจูงใจของ David McClelland (McClelland, 1961) เน้นอธิบายการจูงใจ ของบุคคลที่กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการความสำเร็จมิได้หวังรางวัลตอบแทนจากการ กระทำของเขา ซึ่งความต้องการความสำเร็จนี้ในแง่การทำงาน หมายถึง ความต้องการที่จะทำงานให้ดีที่สุดและทำให้เสร็จผลตามที่ตั้งใจไว้ ซึ่งในเรื่องของแรงจูงใจมี 3 ด้านคือ

7.4.1 แร่งจูงใจด้านผลสำเร็จ (Achievement Motivation) หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อความต้องการที่จะทำสิ่งที่ท้าทายต่างๆ ให้เต็มที่และดีที่สุดเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อประเมินผลงานของตนเอง

7.4.2 แร่งจูงใจด้านความผูกพัน (Affiliative Motivation) หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ต่อความต้องการเป็นพวกพ้อง เป็นความปรารถนาเพื่อความเป็น

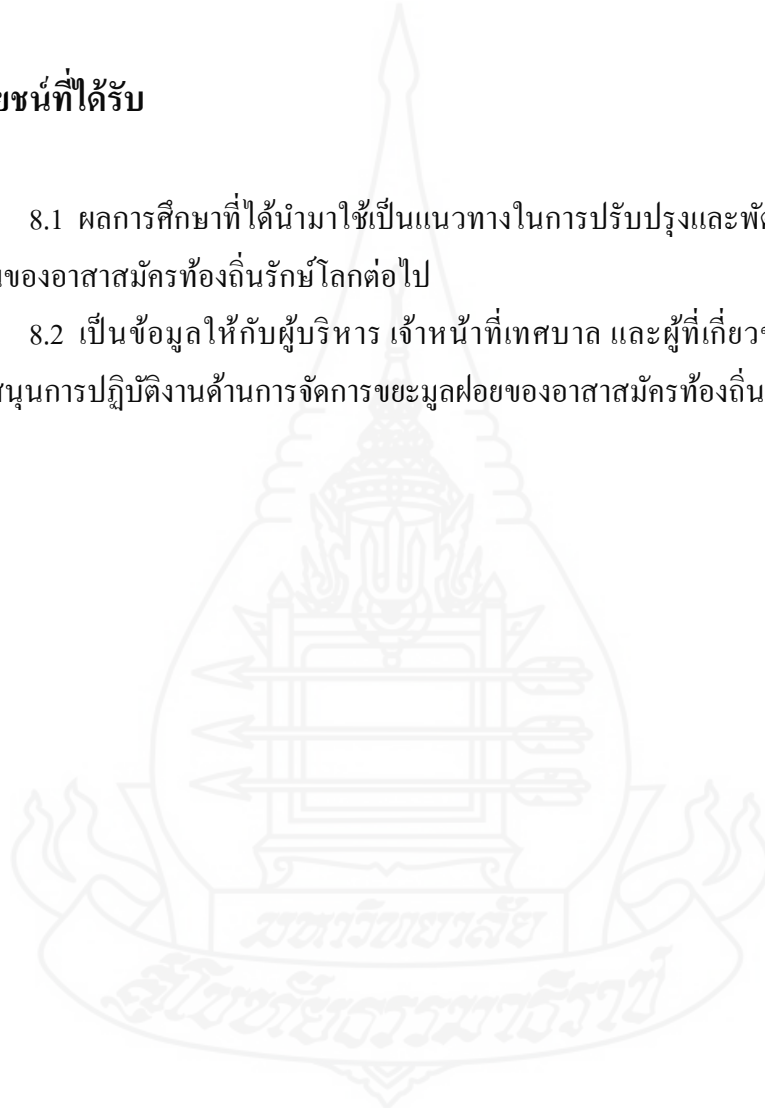
มิตรภาพและความสัมพันธ์ที่สนิทชิดชอบกัน เป็นความต้องการเพื่อสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

7.4.3 แรงจูงใจด้านการแสดงพลัง (Power Motivation) หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ต่อความต้องการเป็นผู้นำ ความต้องการที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ได้รับการยอมรับหรือยกย่อง

8. ประโยชน์ที่ได้รับ

8.1 ผลการศึกษาที่ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อไป

8.2 เป็นข้อมูลให้กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่เทศบาล และผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เป็นความรู้ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ คำถาม กรอบแนวคิด ตัวแปรในการวิจัย และแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยนำเสนอเป็นหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ
2. การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกในการจัดการขยะมูลฝอย
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

1.1 ความหมาย

ขยะมูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาดที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น (กรมอนามัย, 2535)

1.2 ประเภทของขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2551, น. 4-6) อ้างถึงใน สำนักวิชาการ, 2562, น. 8) ได้แบ่งขยะมูลฝอยออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่

1.2.1 ขยะอินทรีย์หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมัก ทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น

1.2.2 ขยะรีไซเคิล หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถ นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ กระจก เครื่องดื่ม เศษพลาสติก เศษโลหะ อลูมิเนียม ขากรถยนต์ ก่อสร้างเครื่องเค็มแบบ UHT เป็นต้น

1.2.3 ขยะทั่วไป หรือ มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และ ขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยาก และไม่คุ้มค่าสำหรับการ นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเบื้อนเศษอาหาร โฟมเบื้อนอาหาร พอยล์เบื้อนอาหาร เป็นต้น

1.2.4 ขยะอันตราย หรือมูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่มีองค์ประกอบ หรือปนเปื้อน วัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุที่มีอันตรายสูง วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อนวัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็เคมีภัณฑ์ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตราย แก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระจกสเปร์ย์ บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

1.3 แหล่งกำเนิดมูลฝอย

แหล่งกำเนิดมูลฝอยที่สำคัญ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ธุรกิจ ร้านค้า สถานที่ราชการ สถานที่ก่อสร้าง สวนสาธารณะ สถานที่ตั้งระบบสาธารณสุขปโภคต่างๆ โรงงานอุตสาหกรรมและ เกษตรกรรม เป็นต้น ซึ่งลักษณะและปริมาณมูลฝอยจากแหล่งต่างๆเหล่านี้ จะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะประเภทกิจกรรม ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แหล่งกำเนิดมูลฝอย

แหล่งกำเนิด	ลักษณะกิจกรรม/สถานที่	ลักษณะมูลฝอย
ที่พักอาศัย	บ้านเดี่ยว ตึกแถว อพาร์ตเมนต์ อาคารชุด ฯลฯ	เศษอาหาร กระจก ก่อสร้าง พลาสติก เศษ ผ้า หนังสยาง กระเบื้อง ขวดแก้ว เศษใบไม้ ของเสียอันตรายจากบ้านเรือน (เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่ ฯลฯ) และเฟอร์นิเจอร์ ต่างๆ
ธุรกิจการค้า	ร้านค้า กภัตตาคาร ตลาด สำนักงาน โรงแรม สถานที่ เชิงรมย์ ฯลฯ	กระดาษ ก่อสร้าง พลาสติก เศษอาหาร แก้ว ไม้ กระจก ของเสียอันตรายจาก บ้านเรือน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แหล่งกำเนิด	ลักษณะกิจกรรม/สถานที่	ลักษณะมูลฝอย
สถานที่ราชการ	โรงเรียน โรงพยาบาล เรือนจำ ที่ทำการของหน่วยงานราชการ ต่างๆ	เช่นเดียวกับธุรกิจร้านค้า
สถานที่ก่อสร้าง	สถานที่ที่กำลังมีการก่อสร้าง หรือ รื้อถอน การซ่อมถนนหรือ ทางเดินเท้าที่ชำรุด	เศษไม้ เศษเหล็ก เศษหิน คอนกรีต ฝุ่น ดิน ฯลฯ
สถานที่ตั้งระบบ สาธารณสุขโลก	โรงผลิตน้ำประปา โรงบำบัดน้ำ เสีย เตาเผามูลฝอย ฯลฯ	กากตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสีย ขี้เถ้า จากการเผา ฯลฯ
สถานที่สาธารณะ	ถนน ที่จอดรถ สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ ชายหาด สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ	เศษกระดาษ เศษพลาสติก กระจัง เศษใบไม้ กิ่งไม้ ฝุ่นดิน ฯลฯ
อุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมก่อสร้าง ทอผ้า ฟอกย้อม อุตสาหกรรมเคมี โรง กลั่นน้ำมัน ฯลฯ	ของเสียจากขบวนการผลิต (ขึ้นอยู่กับ ประเภทโรงงาน) เศษโลหะ ของเสีย อันตราย มูลฝอย จากคณงาน (เช่น เศษ อาหาร กระดาษ ฯลฯ)
การเกษตรกรรม	ไร่ นา สวน ฟาร์มเลี้ยงสัตว์	เศษผลผลิต เช่น ฟางข้าว เปลือกข้าวโพด มูลฝอยจากการบริโภค อุปโภค ของ เกษตรกร (เช่น เศษอาหาร กระดาษ พลาสติก) ของเสียอันตราย (เช่น บรรจุ ภัณฑ์ที่ใช้สารเคมีที่ใช้ในการเกษตร)

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (2555) คู่มือการจัดทำโครงการศึกษา
ความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบบจัดการมูลฝอยแบบครบวงจรสำหรับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 ปริมาณขยะมูลฝอย

ปริมาณขยะ (Quantity of refuse) เนื่องจากขยะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของครัวเรือน สถานที่ทำการ ตลาด โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ ดังนั้นปริมาณของขยะที่เกิดขึ้นจึงแปรผันโดยตรงตามจำนวนของประชากร ขนาดของกิจกรรม และครัวเรือนที่ประกอบการอุตสาหกรรมด้วย ก็จะมีปริมาณของขยะเพิ่มมากขึ้นกว่าครัวเรือนที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว ในทำนองที่คล้ายกันนี้เมื่อชุมชนหนาแน่นหรือชุมชนใหญ่ และกิจกรรมขนาดใหญ่ เช่น เขตเมือง เขตเทศบาล ตลาดสด โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ก็ย่อมจะทำให้มีขยะเกิดขึ้นปริมาณมากตามไปด้วย ขยะที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยทั่วไปคิดเป็นอัตราส่วนของ ค่าเฉลี่ยปริมาณขยะในรูปปริมาตร หรือน้ำหนักของขยะต่อคนต่อวัน อัตราส่วนหน่วยย่อยที่นิยมใช้ คือ กรัม/วัน/คน หรือ ลิตร/วัน/คน ปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละชุมชน ไม่ว่าจะองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ เทศบาล จะมีปริมาณมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1.4.1 จำนวนประชากร ขยะมูลฝอยมีปริมาณความผันแปรไปตามจำนวนประชากร โดยจำนวน ประชากรเพิ่มขึ้น ปริมาณขยะก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นองค์ประกอบที่มีความจำเป็นในการนำมาประกอบการ คำนวณปริมาณขยะมูลฝอย มักเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ซึ่งรวมทั้งจำนวน ประชากรแฝง ประชากรจรด้วย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึง การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานในการครองชีพ การขยายตัวของที่พักอาศัย

1.4.2 สภาพเศรษฐกิจของประชาชน ถ้าประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีอำนาจในการซื้อสิ่งของ บริโภคอุปโภคมาก ขยะมูลฝอยก็จะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ตรงกันข้ามหากในช่วงที่ประชาชนมีเศรษฐกิจ ตกต่ำ ปริมาณขยะมูลฝอยก็มีน้อยลงไปด้วย

1.4.3 ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ มีอิทธิพลต่อปริมาณและชนิดของขยะ เช่น ชายฝั่งทะเลภาคใต้จะมี ปริมาณขยะจำพวก ซากหรือเศษปลา เปลือกหอย มากกว่าที่ห่างไกลจากชายฝั่งทะเล สถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวก็มักจะมีปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่าที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยว

1.4.4 อุปนิสัยและมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชน มักจะเป็นปัจจัยส่งผลต่อความเอาใจใส่ในการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยอยู่เสมอ ผู้ที่มีฐานะดีและมีอุปนิสัยรักความสะอาดจะเก็บรวบรวมหรือกำจัดขยะมูลฝอย เปรียบเทียบกับคนที่มักง่ายไม่ใส่ใจต่อความสะอาดและความเป็นระเบียบแล้ว ก็มีผลต่อปริมาณขยะมูลฝอยได้เช่นกัน

1.4.5 ความหนาแน่นและลักษณะสภาพชุมชน ชุมชนหนาแน่น การคมนาคมสัญจรไม่สะดวก การเก็บ รวบรวม และขนถ่ายขยะมูลฝอยจะกระทำได้ไม่สะดวกและทั่วถึง ทำให้

ปริมาณขยะตกค้างทับถมกันมากขึ้น ถ้าลักษณะสภาพชุมชนเป็นย่านธุรกิจการค้า ก็ยิ่งทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยมากขึ้น

1.4.6 ฤดูกาล และสภาพดินฟ้าอากาศ ช่วงฤดูฝนปริมาณขยะมูลฝอยมักจะมี ความชื้นสูงมาก ฤดูร้อนก็ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เป็นใบไม้ผลัดใบ นอกจากนี้ยังมีผลผลิต เช่น ผลไม้มาก ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เป็นเปลือกผลไม้ชนิดต่างๆมากตามไปด้วย

1.4.7 กฎระเบียบข้อบังคับและความร่วมมือของประชาชน หากชุมชนหรือ หน่วยงานใดมีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนประชาชนให้ความร่วมมือที่ดี ก็ส่งผลถึงการจัดการ เกี่ยวกับปริมาณขยะมูลฝอยได้ดีด้วย (กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ, 2553)

1.5 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากขยะมูลฝอย

ขยะชนิดต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนจำเป็นต้องได้รับการ จัดเก็บ และกำจัดอย่าง มีประสิทธิภาพ และเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ด้านการสุขาภิบาล ก็ช่วยให้สามารถป้องกัน หรือลดปัญหาที่อาจจะเกิดขยะได้ คือ

1.5.1 ภาวะมลพิษ (Pollution) ขยะเป็นสาเหตุที่สำคัญมากอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิด ภาวะมลพิษทางดิน มลพิษทางน้ำ และมลพิษทางอากาศ เนื่องจากขยะที่ขาดการเก็บรวบรวมหรือไม่ นำไปกำจัดให้ถูกต้อง คงปล่อยทิ้งไว้ในพื้นที่ของชุมชน ย่อมจะทำให้มีความสกปรก หรืออาจจะมี เชื้อโรคสารพิษ ตกค้างอยู่บนดินซึ่งก่อให้เกิดมลพิษดินขึ้น เมื่อมีการชะล้างของผิวดินด้วยน้ำ น้ำจะ พัดพาและละลายเอาความสกปรกที่ราบลุ่ม และในที่สุดก็ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำในแหล่งน้ำขึ้นได้ ส่วนมลพิษ อากาศจากขยะนั้นเกิดขึ้นได้ทั้งพวกมลสารที่เป็นสารวัตถุและพวกแก๊สไอระเหยที่ สำคัญ เนื่องจากกลิ่นที่เกิดจากการเน่าเปื่อยและการละลายตัวของอินทรีย์สารเป็นส่วนใหญ่

1.5.2 แหล่งเพาะพันธุ์ (Breeding places) เนื่องจากเชื้อจุลินทรีย์ ที่ปนเปื้อนมากับ ขยะมีโอกาที่จะขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้นได้ เพราะขยะมีทั้งความชื้นและสารอินทรีย์ใช้เป็น อาหารขยะพวกอินทรีย์ที่คั่งค้างไว้ก็จะเกิดการเน่าเปื่อยกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ที่สำคัญของ เชื้อโรคแมลงวันและหนูขึ้นได้

1.5.3 การเสี่ยงภัยต่อสุขภาพ (Health risk) เนื่องจากการเก็บรวบรวม และการ กำจัดขยะไม่ดีหรือปล่อยปละละเลยทำให้มีขยะเหลือทิ้งค้างไว้ในชุมชน ย่อมจะเป็นสาเหตุสำคัญ อย่างหนึ่ง ที่ทำให้เกิดโรคได้ง่ายขึ้น ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีโอกาสที่จะต้องเสี่ยงภัยต่อสุขภาพ มากยิ่งขึ้น

1.5.4 การสูญเสียเศรษฐกิจ (Economic loss) การเก็บรวบรวมและการกำจัดขยะที่ ไม่ถูกต้องก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างช่องการสูญเสีย เศรษฐกิจ โดยทางตรงจะเห็นได้ก่อนข้างชัดเจนก็คือ การที่ปล่อยให้พนักงานเก็บขนขยะเลือกคัดแยกเอาบางอย่าง

จากขณะที่ประชาชนนำมาทิ้ง ทำให้ต้องเสียเวลามากขึ้น จำนวนที่เขี่ยต่อวันที่ใช้เก็บขนก็จะลดจำนวนลง แต่ค่าจ้างแรงงานต้องจ่ายคงเดิม จึงทำให้ค่าจ้างแรงงานจำนวนหนึ่งต้องเสียไปโดยตรง เนื่องจากขาดผลตอบแทนที่ควรจะได้เป็นการสูญเสียเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นโดยตรง ส่วนการสูญเสียโดยอ้อมมิได้หลายกรณี เช่น คนเกิดการเจ็บป่วยขึ้น นอกจากจะไม่สามารถทำงานได้ตามปกติแล้ว ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นอีกด้วย ทางด้านการให้บริการรักษาพยาบาลซึ่งได้แก่ แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จะต้องเพิ่มจำนวนและใช้เวลาบริการมากขึ้น ทำให้ต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการให้บริการเป็นเงาตามตัว แม้แต่การปล่อยปลอะละเลยหรือการกำจัดขยะที่ทำให้เกิดมลพิษในแหล่งน้ำธรรมชาติ ขึ้นนอกจากไม่อาจ ใช้น้ำเป็นประโยชน์ได้ตามควรแล้ว ยังจะทำให้สัตว์น้ำลดจำนวนลงหรือหมดไปตามแหล่งน้ำ นั้นได้ เป็นการสูญเสียเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน

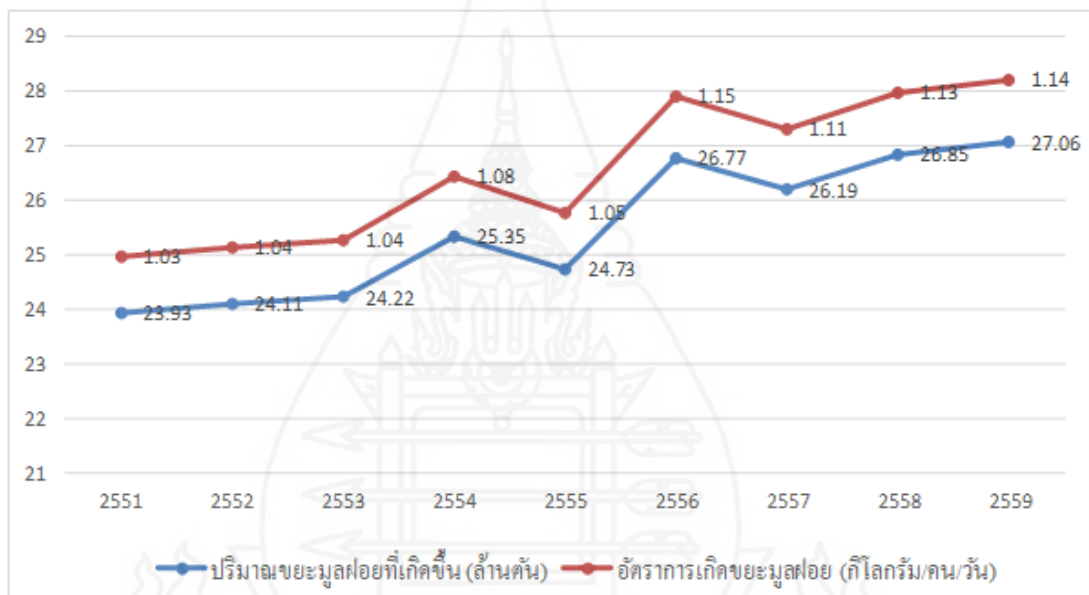
1.5.5 ขาดความสวยงาม (Non aesthetics) เนื่องจากขยะเป็นผลผลิตของชุมชนที่เกิดขึ้นทุกวัน ถ้าไม่สามารถเก็บรวบรวมขยะที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด ปล่อยให้ขยะเหลือค้าง ไว้ในชุมชน ขยะส่วนที่เหลือค้างอยู่นั้น นอกจากจะทำให้เกิดความสกปรก และปัญหาอื่นๆ ได้แล้ว ยังอาจจะเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความไม่เจริญ และขาดวัฒนธรรมของชุมชนด้วย

1.5.6 เหตุรำคาญ (Nuisances) ขยะอาจจะทำให้เกิดเหตุรำคาญขึ้นได้หลายอย่างที่สำคัญ คือ กลิ่นเหม็น และฝุ่นละออง การเก็บรวบรวมขยะได้ไม่หมดก็จะทำให้เกิดเป็นแหล่งของกลิ่นเหม็นกระจายอยู่ไปทั่วชุมชน หรือแม้แต่การนำไปกำจัดยังแหล่งกำจัด แต่ไม่อาจกำจัดให้หมดไปได้ในแต่ละวันขยะที่เหลือค้างสะสมไว้นั้น จะทำให้เกิดกลิ่นเหม็นเป็นเหตุรำคาญแก่ชุมชนบริเวณใกล้เคียงขึ้นได้ นอกจากนี้แล้วฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นจากการเก็บรวบรวม การขนถ่ายและการกำจัดขยะ ยังคงเป็นเหตุรำคาญที่มักจะได้รับกรรือเรียนจากประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีประชากรอยู่หนาแน่นและชุมชนแออัด มักจะประสบกับเหตุรำคาญจากขยะอยู่เสมอ (เกียรติกุล ถวิล, 2558)

1.6 สถานการณ์ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

สถานการณ์ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน จากข้อมูลสถานการณ์ขยะมูลฝอย (แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2561) พบว่า แนวโน้มของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมี เพราะมีการพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมให้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร รวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละภาคของประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้มีการแข่งขันในด้านการค้าและรวมถึงผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอุปโภค บริโภคของประชาชน ผลที่ตามมาจากการแข่งขันคือ เมื่อผู้บริโภคได้รับสินค้าแล้วนั้นยังได้รับหีบห่อบรรจุภัณฑ์ที่บรรจุสินค้าหรือผลิตภัณฑ์มาด้วย เมื่อผู้บริโภคบริโภค

สินค้าแล้วนั้นหีบห่อบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เป็นที่ต้องการจะกลายเป็นขยะมูลฝอยต่อไป ปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย ถือเป็นปัญหาหลักด้านมลพิษของประเทศไทยในปัจจุบัน เนื่องจากจำนวนของประชากรที่เพิ่มมากขึ้น พร้อมกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งส่งผลให้ รูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนจากรูปแบบชุมชนชนบทซึ่งผลิตขยะมูลฝอยเพียงเล็กน้อยต่อวัน กลายเป็นการดำรงชีวิตแบบชุมชนเมืองหรือชุมชนอุตสาหกรรม ซึ่งก่อให้เกิดปริมาณขยะมูลฝอยต่อวันเป็นจำนวนมาก มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2559 พบว่า ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ทั้งหมด 27.06 ล้านตัน หรือคิดเป็นอัตราการเกิดขยะมูลฝอย อยู่ที่ 1.14 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ดังตาราง ต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 ปริมาณและอัตราขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปี 2551-2559

ที่มา: แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ตามแนวทางประชารัฐ ประจำปี พ.ศ. 2561

แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนมีความใส่ใจในการดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น แต่ปริมาณขยะมูลฝอยยังคงมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้องยังคงไม่ได้การปรับปรุง รวมทั้งในสังคมเมืองที่มีการขยายตัวสูงตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดการบริโภคเพิ่มสูงขึ้นทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยในสังคมเมืองเพิ่มขึ้นตามไป โดยในปี 2561 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 27.8 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2560 มีปริมาณ

เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.64 เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมือง และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมเมือง การเพิ่มขึ้นของประชากร การส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริโภคที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยในหลายพื้นที่เพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในปีต่อไป (กรมควบคุมมลพิษ, 2561)

1.7 หลักการจัดการขยะมูลฝอย

หลักการจัดการขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอย เป็นการเก็บรวบรวม ขนถ่าย และนำขยะที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดไปกำจัด อย่างถูกหลักทางวิชาการ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน โดย หลักการจัดการขยะมูลฝอยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การขนส่งขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย

1.7.1 การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย เป็นการนำเอาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เป็นกิจกรรมภายในครัวเรือน สถานประกอบการ ตลาดสด ห้างร้านค้า โรงงาน และกิจกรรมอื่นๆ มาเก็บ รวบรวมไว้ เพื่อนำไปกำจัดหรือรอที่ลำเลียงนำไปกำจัดต่อไป การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย มักเป็นหน้าที่ รับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ ในพื้นที่นั้นๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ซึ่งหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องจะออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ และขอความร่วมมือจากประชาชน ให้นำขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละครัวเรือน แต่ละกิจการมารวมกันไว้ที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งอาจเป็นระบบถังขยะ ถูขยะ แล้วขนส่งขยะมูลฝอยนำไปกำจัดต่อไป โดยหน่วยงานนั้นจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยจากแต่ละครัวเรือน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการระบบถังขยะ น้ำมันเชื้อเพลิง ยานพาหนะสำหรับขนส่งขยะ เป็นต้น โดยถังขยะมูลฝอย ในการจัดการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย มักเกี่ยวข้องกับระบบถังขยะมูลฝอย ซึ่งสามารถจำแนกได้หลายประเภท ได้แก่

- 1) ระบบถังเดียว หมายถึง การรวบรวมขยะมูลฝอยทุกประเภทใส่ไว้ในถังใบเดียวกัน ซึ่งมักใช้ กันทั่วไปในหลาย ๆ พื้นที่ของประเทศไทย
- 2) ระบบ 2 ถัง หมายถึง การรวบรวมขยะมูลฝอยโดยแยกเป็น 2 ประเภท คือจะมีถังขยะสด หรือขยะเปียก 1 ถัง และขยะแห้ง อีก 1 ถัง
- 3) ระบบหลายถัง หมายถึง การรวบรวมขยะมูลฝอยโดยการแยกขยะตามประเภทของขยะมูล ฝอย เช่น ถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง ถังขยะประเภทแก้ว ถังขยะประเภทพลาสติก ถังขยะอันตราย ถังขยะติด เชื้อ ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากในการนำไปกำจัดเฉพาะวิธีตามความเหมาะสม

นอกจากการพิจารณาประเภทของระบบถังแล้ว ยัง ต้องพิจารณาวัสดุของภาชนะรองรับหรือถังขยะด้วย ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับประเภทของขยะมูลฝอย เพื่อประโยชน์

ของความคงทน ค่าใช้จ่าย และการขนส่งด้วย เช่น ถังขยะมูลฝอยที่ทำด้วยพลาสติก PVC หรือ PE จะทนทานต่อการกัดกร่อนได้ดี แต่เกิด การชำรุดง่ายหากมีการ โยน กระแทก ถังขยะมูลฝอยที่ทำด้วยโลหะ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ถังน้ำมัน จะไม่ค่อยทนต่อการกัดกร่อน มีน้ำหนักมาก แต่ราคาถูกกว่าถังพลาสติก ถังขยะมูลฝอยที่ทำด้วยยางดัดแปลง เพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดการปนเปื้อนของขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ จะต้องมีการตั้งจุดรวบรวมขยะมูลฝอย และให้มีการแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่างๆ ดังรูปแบบและสัญลักษณ์การรองรับขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ ข้างล่าง โดยมีถุงบรรจุภายในในถังเพื่อสะดวกและไม่ตกหล่น หรือแพร่กระจาย ดังนี้

1) **ถังสีเขียว** ใช้รองรับขยะมูลฝอยที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น พืช ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้

2) **ถังสีเหลือง** ใช้รองรับขยะมูลฝอยที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือนำไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น แก้ว พลาสติก โลหะ ถังสีเทาฟ้าสีส้ม ใช้รองรับขยะมูลฝอยที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต และสิ่งแฉะลื้อม เช่น หลอดไฟฟ้า ชนิดต่างๆ หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องสีสเปรย์ กระป๋องยาฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุ สารอันตรายต่างๆ

3) **ถังสีฟ้า** ใช้รองรับขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายไม่ได้ ไม่เป็นพิษ และไม่คุ้มค่าการรีไซเคิล เช่น พลาสติก ห่อลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูป ถุงพลาสติก โฟม พอยล์ ที่เป็นอาหาร นอกจากนี้ ตามหลักยังต้องมีถุงพลาสติกสำหรับรองรับขยะมูลฝอยประกอบในถัง โดยมัดปากถุงสีเขียวกับถังที่รองรับขยะมูลฝอยตามประเภทดังกล่าวข้างต้นด้วย แต่ที่ปรากฏโดยทั่วไปมักไม่ค่อยได้มีการปฏิบัติ ด้วยปัจจัยหลายๆ สาเหตุ เช่น ความมั่งคั่ง ไม่ได้ใส่ใจ งบประมาณ ไม่ได้จัดสรรไว้ด้วย เป็นต้น จุดรวบรวมขยะมูลฝอย เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ซึ่งหากจุดวางถัง ขยะมูลฝอยไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชน ก็จะเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ เพราะจะรวบรวมขยะ มูลฝอยมักจะเกิดความไม่น่าดู มีกลิ่นไม่พึงประสงค์ เพื่อเป็นความสะดวกในการเก็บรวบรวมแลประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย จึงต้องมีการตั้งจุดรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นจุดๆ ไป โดยจุดรวบรวมขยะมูลฝอยจะ กำหนดตามสถานที่จุดต่างๆ ได้แก่ ชุมชน หมู่บ้าน โรงอาหาร ตลาดสด จุดท่องเที่ยว โดยให้มีภาชนะรองรับหรือถังขยะมูลฝอยตั้งไว้ เป็นจุดๆ เช่น หมู่บ้านจัดสรร กำหนดให้จุดรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นจุดๆ อาจจะกำหนด 1 จุด ต่อจำนวนครัวเรือน 10-20 หลังคาเรือน ตลาดสด ก็อาจจะหลายจุดมากขึ้นตามปริมาณขยะมูลฝอย แต่ละจุดอาจกำหนดที่ตั้งไว้ตามความเหมาะสมที่ประชาชนมองเห็นได้ ไม่เกิดความขัดแย้งสะดวกต่อการเข้าออกของรถขนขยะแต่ละครัวเรือน แต่ละคนที่นำขยะมูลฝอยไปทิ้งลงในถังขยะมูลฝอย ก็ควรที่จะคัดแยกขยะและใส่ในถุงขยะพลาสติกตามประเภทของสีต่างๆ ก่อนที่จะนำไปทิ้งลงในถังขยะมูลฝอย ณ จุดรวบรวมขยะ

เพื่อการนำไปกำจัดขยะมูลฝอยจะได้ถูกต้องเหมาะสมกับประเภทของขยะมูลฝอย แต่ที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบันของสังคมไทยมักไม่มีการคัดแยกขยะออกจากกัน ยังมีการทิ้งขยะมูลฝอยรวมกันทุกประเภทในถุงขยะสีดำหรือถุงขยะพลาสติกไม่จำกัดสี แล้วนำไปทิ้งรวมกันในถังขยะมูลฝอย ณ จุดรวบรวมขยะอีกทั้งจุดรวบรวมขยะก็ปรากฏว่า จะมีถังขยะแบบระบบถังเดียวเป็นส่วนใหญ่ จึงยังเป็นปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยของสังคมไทยอยู่ถึงทุกวันนี้

1.7.2 การขนส่งขยะมูลฝอย โดยการขนส่งขยะมูลฝอยเป็นขั้นตอนในการนำเอาขยะที่ประชาชนแต่ละครัวเรือนหรือแต่ละชุมชน มาใส่ในถังขยะมูลฝอย หรือวางไว้ที่หน้าบ้าน แล้วพนักงานของหน่วยงานมาเก็บรวบรวมใส่รถขนขยะ ลำเลียงขยะมูลฝอยไปกำจัดต่อไป ซึ่งถ้าหากระยะทางไม่ไกลนัก ก็มักให้รถขนส่งขนขยะนำไปยังสถานที่กำจัด โดยตรง แต่ถ้าระยะทางไกลและมีปริมาณขยะมูลฝอยมาก อาจจะต้องสร้างสถานีขนถ่าย หรือสถานีพักขยะ ก่อน เพื่อถ่ายเทจากรถเก็บขนขยะขนาดเล็ก ปานกลาง ใหญ่ สู่อบรถทุกขนาดใหญ่ อันเป็นประโยชน์ต่อการลดค่าใช้จ่าย อีกอย่างหนึ่งที่ต้องมีการจัดการเกี่ยวกับ การแบ่งเขต เส้นทางรถเก็บขนขยะมูลฝอยด้วย

1.7.3 การกำจัดขยะมูลฝอย เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอยระบบใหญ่ ได้แก่

1) **ระบบหมักทำปุ๋ย** เป็นการย่อยสลายอินทรีย์สารขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์เป็นตัวการย่อยสลายให้แปรสภาพเป็นแร่ธาตุที่มีลักษณะค่อนข้างคงรูป มีสีน้ำตาลค่อนข้างแห้ง และสามารถใช้ในการปรับปรุงคุณภาพดิน ขบวนการหมักทำปุ๋ยสามารถแบ่งเป็น 2 ขบวนการ คือ ขบวนการหมักแบบใช้ ออกซิเจน ซึ่งเป็นการสร้างสภาวะที่จุลินทรีย์ชนิดที่ดำรงชีพโดยใช้ออกซิเจนย่อยสลายอาหารแล้วเกิดการ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และกลายเป็นแร่ธาตุเป็นขบวนการที่ไม่เกิดก๊าซกลิ่นเหม็น ส่วนอีก ขบวนการเป็นขบวนการหมักแบบไม่ใช้ออกซิเจนเป็นการสร้างสภาวะให้เกิดจุลินทรีย์ชนิดที่ ดำรงชีพโดย ไม่ใช้ออกซิเจน เป็นตัวช่วยย่อยสลายอาหาร และแปรสภาพกลายเป็นแร่ธาตุ ขบวนการนี้มักจะเกิดก๊าซที่มี กลิ่นเหม็น เช่น ก๊าซไข่เน่า แต่ขบวนการนี้จะมีผลดีที่เกิดก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นก๊าซที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นเชื้อเพลิงได้ ถ้ามีปริมาณมากพอ

2) **ระบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล** เป็นการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการนำไปฝังกลบในพื้นที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกตามหลักวิชาการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมวิศวกรรม สถาปัตยกรรม และการยินยอมจากประชาชน จากนั้นจึงทำการออกแบบและก่อสร้าง โดยมีการวางมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เช่น การปนเปื้อนของน้ำเสียด่างของขยะมูลฝอยที่เรียกว่าน้ำชะขยะมูลฝอย (Leachate) ซึ่งถือน้ำเสียที่มีค่าความสกปรกสูงมากไหลซึมลงสู่ชั้นน้ำใต้ดิน ทำให้คุณภาพน้ำใต้ดินเสื่อมสภาพลงจนส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคได้ นอกจากนี้ยังต้องมี มาตรการป้องกันน้ำท่วม กลิ่นเหม็น

และผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์ รูปแบบการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล อาจใช้วิธีขุดให้ลึกลงไป
ในชั้นดินหรือการถมให้สูงขึ้นจากระดับพื้นดิน หรืออาจจะใช้ผสมสองวิธี ซึ่งจะขึ้นกับสภาพภูมิ
ประเทศ

3) *ระบบการเผาในเตาเผาขยะ* เป็นการทำลายขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเผา
ทำลายในเตาเผาที่ได้รับ การออกแบบก่อสร้างที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยต้องให้มีอุณหภูมิในการ
เผาที่ 850-1,200 องศาเซลเซียส เพื่อให้การทำลายที่สมบูรณ์ที่สุด แต่ในการเผามักก่อให้เกิดมลพิษ
ทางอากาศ ได้แก่ ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ก๊าซพิษต่างๆ เช่น ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว
ยังอาจเกิดไดออกซิน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีระบบควบคุมมลพิษทางอากาศมิให้
อากาศที่ผ่านปล่องออกสู่บรรยากาศมีค่าเกินกว่าค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศจากเตาเผาที่กำหนด
(กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ, 2553)

1.8 หลักการ 3R เพื่อการจัดการขยะมูลฝอย

หลักการ 3 ใช้ หรือ 3R ประกอบด้วย ใช้ซ้ำ (หรือลดการใช้ : Reduce) ใช้ซ้ำ
(Reuse) และใช้แปรรูป (หรือแปรรูปใช้ใหม่ : Recycle) เพื่อจัดการขยะเป็นวิธีการที่สามารถทำได้
ทุกคน ปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน เพียงแค่ทุกคนตระหนักและมีความตั้งใจ โดยเราสามารถ
ใช้หลักการ 3 ใช้ หรือ 3R เพื่อจัดการขยะที่เกิดขึ้นจากบ้านเรือนและชุมชน ได้ดังนี้ (กรมควบคุม
มลพิษ ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย, 2561)

1.8.1 ใช้ซ้ำ หรือ ลดการใช้ (Reduce) หมายถึง การลดปริมาณการใช้ลงโดยใช้
เท่าที่จำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้ของฟุ่มเฟือยเพื่อลดการสูญเปล่าและลดปริมาณขยะให้มากที่สุด เช่น
การใช้ตะกร้าหรือถุงผ้าในการจับจ่ายซื้อของเพื่อลดปริมาณพลาสติกและ โฟมซึ่งกำจัดยาก การใช้
แก้วส่วนตัวแทนการใช้แก้วครั้งเดียวแล้วทิ้ง การใช้ปั่น โตะหรือกล่องใส่อาหารเพื่อลดขยะ โฟม
ซึ่งย่อยสลายยาก รวมถึงการใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม (Refill)

1.8.2 ใช้ซ้ำ (Reuse) หมายถึง การนำของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมา
ใช้อีกโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรรูปหรือแปรสภาพ เช่น การทำสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ การใช้
กระดาษสองหน้า การบริจาคเสื้อผ้า เครื่องใช้ต่างๆ ให้ผู้มีความจำเป็นต้องใช้ การใช้ถุงพลาสติกซ้ำ
และรวมถึงบรรจุภัณฑ์ขวดแก้วด้วย

1.8.3 ใช้แปรรูป หรือ รีไซเคิล (Recycle) หมายถึง การนำขยะรีไซเคิล ของเสีย
บรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต หรือเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์
ใหม่ เช่น การนำกระป๋องอะลูมิเนียมมาหลอมเป็นขาเทียม การนำกล่องเครื่องดื่ม UHT มาแปรรูป
เป็นตะกร้า การนำกระดาษมาแปรรูปเป็นกล่องทิชชู และการนำขวดพลาสติกใส (PET) มาแปรรูป
เป็นกระถางต้นไม้

1.9 กิจกรรมการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์

1.9.1 ธนาคารขยะรีไซเคิล เป็นกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัสดุรีไซเคิลเป็นเงินสดหรือ บันทึกลงสมุดในโรงเรียนหรือชุมชน โดยรายได้ที่เกิดขึ้นจะถูกบันทึกลงบนสมุดคู่ฝากของสมาชิก ซึ่งสามารถฝากหรือถอนได้ในลักษณะเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์ ขยะรีไซเคิลจะถูกเก็บรวบรวมไว้และจำหน่ายให้กับชาเล้งหรือร้านค้าของเก่าต่อไป ธนาคารขยะมีส่วนช่วยลดปริมาณขยะของชุมชนและยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของเด็กๆและคนในชุมชน “ธนาคารขยะ” ทำให้รู้จักคุณค่าของขยะและรู้ว่าขยะรีไซเคิลสามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้แล้วยังทำให้เด็กรู้จักการออม

การดำเนินงานธนาคารขยะในโรงเรียนก่อให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้แผนใหม่ที่น่าจริงที่เปิดโอกาสให้เด็กๆได้มีโอกาสคิดเอง มีความเป็นเจ้าของและเรียนรู้ในหลายๆด้านไปพร้อมกัน เด็กๆได้เรียนรู้ระบบการดำเนินงานธนาคาร การออมทรัพย์ การคัดแยกขยะ การรีไซเคิลขยะและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนได้เรียนรู้การทำธุรกิจขนาดย่อมๆได้ด้วยตนเอง

1.9.2 ผ้าป่ารีไซเคิล เนื่องจากวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยผูกพันกับพิธีกรรมทางศาสนาและให้ความสำคัญกับสถาบันทางศาสนาในแง่ของการเป็นศูนย์กลางในการพบปะแลกเปลี่ยนความคิด การเรียนรู้ต่างๆ การจัดกิจกรรมผ้าป่ารีไซเคิล ทำได้โดยการชักชวนให้ชุมชนคัดแยก และรวบรวมวัสดุรีไซเคิล นำมาเป็นปัจจัยในการทอดผ้าป่า แทนการใช้เงิน ประสานให้ร้านรับซื้อของเก่าเข้ามารับซื้อ คำนวณมูลค่าเป็นจำนวนเงินเพื่อถวายให้วัด

1.9.3 ขยะแลกไข่ แลกสิ่งของ กิจกรรมขยะแลกไข่ แลกสิ่งของจะใช้หลักการเปรียบเทียบมูลค่าของวัสดุรีไซเคิลกับราคาไข่หรือสิ่งของที่ใช้ในกิจกรรม ซึ่งราคานี้จะขึ้นลงตามราคาตลาด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีการเรียนรู้ในการแยกขยะที่มีมูลค่าและสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้

1.9.4 การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากการนำเอาอินทรีย์สาร เช่น ฟางข้าว ช้างข้าวโพด ต้นถั่ว หญ้าแห้ง ผักตบชวา ตลอดจนขยะอินทรีย์ตามบ้านเรือนมาแปรสภาพโดยวิธีการหมัก โดยอาศัยขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์ในการย่อยสลายอินทรีย์สาร โดยการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์แบบใช้อากาศ และการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์แบบไม่ใช้อากาศ โดยมีประโยชน์ของปุ๋ยหมักอินทรีย์ เช่น ช่วยเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ ช่วยเปลี่ยนสภาพของดินจากดินเหนียวหรือดินทรายให้เป็นดินร่วนทำให้สามารถปลูกพืชได้ดี ช่วยสงวนรักษาความชุ่มชื้นในดินได้ดีขึ้น

กิจกรรมการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์นั้นสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ และได้ประโยชน์แตกต่างกันตามประเภทของขยะ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารขยะรีไซเคิล ผ้าป่ารีไซเคิล

ขยะแลกไข่ การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ ก็ต่างช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยและช่วยปลูกฝังนิสัยการคัดแยกขยะซึ่งเป็นการลดปริมาณขยะได้อย่างยั่งยืน (กรมควบคุมมลพิษ ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย, 2561)

1.10 การเสริมสร้างศักยภาพของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

แนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล นับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก ความสำเร็จของการจัดการขยะมูลฝอยต้องเริ่มต้นที่ประชาชนเป็นอันดับแรกก่อน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยอยู่ในปัจจุบันดังนั้นแนวทางที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรดำเนินการมีแนวทางดังนี้

1.10.1 การให้ความรู้ความเข้าใจ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล แก่ประชาชนทุกระดับ รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น โดยควรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความสำคัญที่จะต้องมีการ จัดการขยะมูลฝอย ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การเข้าถึงความรู้ดังกล่าวนี้ควรผ่านกระบวนการฝึกอบรม การประชุม สัมมนา การศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานหรือท้องถิ่นอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำเป็นโครงการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ในการจัดการขยะมูลฝอยได้ โดยให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมโครงการ จากนั้นนำคณะไปศึกษาดูงานใน ท้องถิ่นที่มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีและถูกหลักสุขาภิบาล

1.10.2 การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครสิ่งแวดล้อมขึ้นในท้องถิ่น โดยค้นหาศักยภาพของผู้นำชุมชน หรืออาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งการคัดแยก และลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด การทำโครงการปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ เพื่อชี้ให้เห็นว่าสามารถนำมูลฝอยอินทรีย์มาใช้ประโยชน์ได้ เพื่อให้เป็นต้นแบบ ในการขยายผลไปยังประชาชนทั่วไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

1.10.3 การประชาสัมพันธ์ หากในท้องถิ่นมีชุมชนริมน้ำ ควรเริ่มต้นในการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ชุมชนริมน้ำ มีการจัดการขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลที่ถูกหลักสุขาภิบาลก่อน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมกับแหล่งน้ำ โดยการรณรงค์การคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อจำหน่าย ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดหาร้านรับซื้อของเก่ามาบริการในการรับซื้อขยะที่สามารถ นำกลับมาใช้ใหม่ได้

1.10.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรรีเริ่มทำโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จากแหล่งกำเนิดอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการกระตุ้นชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญ กับกลุ่มเยาวชนในการเข้าร่วมโครงการ เช่น จัดทำโครงการประกวดการนำขยะมูลฝอย กลับมาใช้ใหม่ เป็นต้นเพื่อให้เกิดแรงจูงใจให้เยาวชนสนใจในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ควรประสานความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรม

1.10.5 การรณรงค์การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยจากครัวเรือน ความสำเร็จของการจัดการขยะมูลฝอยก็คือ การที่มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นน้อยที่สุด ซึ่งจะไม่เป็นภาระต่อท้องถิ่นในการกำจัดต่อไป หากท้องถิ่นใดมีปริมาณขยะมูลฝอยในปริมาณมาก อีกทั้งยังมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นั้นแสดงว่ามีกิจกรรมทำให้เกิดขยะมูลฝอยมากเช่นกัน ขณะเดียวกันการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ หรือการรณรงค์ให้ประชาชนมีระบบการคัดแยกขยะมูลฝอยจากครัวเรือนหรือจากแหล่งกำเนิด ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปกำจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเวลา ไม่มีขยะมูลฝอยตกค้างเกิดการรณรงค์การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยจากครัวเรือน เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครัวเรือนเป็นหลัก หากสมาชิกในครัวเรือนหรือหัวหน้าครัวเรือนไม่เห็นความสำคัญก็เป็นไปได้ ยากที่จะทำให้สำเร็จได้ อย่างไรก็ตาม หากครัวเรือนมีระบบการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ถูกต้องแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ควรวางแผนการจัดเก็บขยะมูลฝอยตามประเภทของขยะมูลฝอยที่ได้มีการคัดแยกไว้แล้วด้วยเช่นกัน

1.11 การป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

1.11.1 ส่งเสริมให้มีการลดปริมาณขยะ เพื่อลดภาระในการจัดการ ได้แก่ ลดปริมาณกระดาษหรือพลาสติกห่อหุ้มสินค้า ส่งเสริมให้มีการนำวัสดุใช้แล้วมาเวียนใช้มากขึ้น เช่น ขวดกระป๋องโลหะ อลูมิเนียม กระดาษ พลาสติก เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการกำจัดและเป็นการประหยัดทรัพยากร

1.11.2 รณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนมีจิตสำนึก ในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ เช่น พลาสติกและโฟม ซึ่งพลาสติกต้องใช้เวลาประมาณ 40 ปีจึงจะสลายตัวไปตามธรรมชาติ ในกรณีโฟมนั้นนอกจากสลายตัวได้ช้าแล้วกระบวนการผลิตยังมีการใช้ซีเอฟซีซึ่งเป็นสารที่ทำลายชั้น โอโซนในบรรยากาศ จึงควรใช้ใบตองหรือถุงกระดาษที่สลายตัวเร็วกว่า ควรมีถังขยะประจำบ้านพร้อมทั้งแยกถังตามประเภทหรือชนิด เช่น ขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะทั่วไป หรือขยะเพื่อการรีไซเคิลที่เป็นแก้ว พลาสติก หรือโลหะ

1.11.3 สนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดตั้งธนาคารขยะ และนำขยะมูลฝอยจากครัวเรือนมาแลกไข่ ทำให้ขยะมูลฝอยจากครัวเรือนมีจำนวนลดลง

1.11.4 เพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บขนย้ายขยะมูลฝอย พนักงานเก็บขยะ ดำเนินการแยกขยะมูลฝอยตามประเภทขยะ และปริมาณถังรองรับขยะมูลฝอยมีเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในชุมชนและตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ทิ้งได้สะดวกเก็บขยะตามกำหนดเวลา การจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นมลพิษที่ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประชาชน และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนและจำเป็นที่ท้องถิ่นต้องเร่งดำเนินการ ให้มีระบบ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณ ขยะมูลฝอย สร้างอุปนิสัยที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และเทศบาลต้อง มีการจัดเก็บ ขยะมูลฝอย บริการเก็บขน การกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมใช้ รูปแบบศูนย์ การจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ดังนั้นการดำเนินงานตามนโยบายจัดการขยะมูล ฝอยดังกล่าว ให้บรรลุเป้าหมายในทางปฏิบัติเพื่อส่งผลให้ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งดิน น้ำ และอากาศ จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในการดำเนินงาน (ปภาวรินทร์ นาจำปา, 2557)

1.12 สถานการณ์ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดชลบุรี

จังหวัดชลบุรีมีปริมาณขยะมูลฝอยในปี 2561 มากกว่า 2,900 ตันต่อวัน มากกว่าปี 2560 ซึ่งมีปริมาณขยะมูลฝอย 2,800 ตันต่อวัน (รายงานปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดชลบุรี, 2561) แสดงให้เห็นถึงปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากประชากรมีจำนวนมาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยไม่มีประสิทธิภาพ เพียงพอทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง เนื่องจากไม่มีพื้นที่กำจัดอันส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดชลบุรี ขยะมูลฝอยหรือของเสีย เป็นสาเหตุสำคัญประการ หนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีผลต่อสุขภาพอนามัย ขยะมูลฝอยหรือของเสียกำลัง มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับกรมควบคุมมลพิษได้ประเมินขยะมูลฝอยตกค้าง ในปี 2560 โดยจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีขยะมูลฝอยตกค้าง 86,217 ตัน ซึ่งขยะมูลฝอยตกค้าง เมื่อได้รับการจัดการไม่ถูกต้องจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น เรื่องกลิ่นเหม็น น้ำเสีย มลพิษจากน้ำชะขยะปนเปื้อนออกสู่แหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อม มลพิษทางอากาศจากการเผาขยะมูล ฝอยในที่โล่งหรือไฟไหม้ และส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนจากมลภาวะต่างๆและ แหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค

1.13 สถานการณ์ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

ปัญหาการจัดการมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ยังคงมีแนวโน้มสู่สถานะ วิกฤตมากขึ้น เนื่องจากภายในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อที่ตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งมีโรงงานอยู่ในพื้นที่ประมาณ 200 แห่ง ซึ่งส่งผลให้มีประชากรจากทั่วประเทศ เข้ามาอยู่อาศัยใน

พื้นที่ตำบลคอนหัวฟ่อมากขึ้น ในลักษณะประชากรแฝง (ประชากรในทะเบียนราษฎรประมาณ 12,000 คน ประชากรแฝงประมาณ 100,000 คน) ทำให้มีการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย คอนโดมิเนียม ห้องเช่า เพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้มีการผลิตมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านปริมาณและประเภทของ มูลฝอย อันเป็นการเพิ่มความซับซ้อนในการจัดการมูลฝอยในด้านการบริหารจัดการ จากการสำรวจ ข้อมูลปริมาณมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ พบว่า ปีงบประมาณ 2561 มีปริมาณมูลฝอย 33 ตัน/วัน และปีงบประมาณ 2562 มีปริมาณมูลฝอย 34 ตัน/วัน จะเห็นได้ว่า ปริมาณมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว การคาดการณ์ปริมาณมูลฝอยที่ เกิดขึ้นในอนาคต จากการสำรวจพื้นที่เขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ มีการก่อสร้างอาคาร บ้านเช่า คอนโดมิเนียมอาคารพาณิชย์ และการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยใน ปีงบประมาณ 2563 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคาดการณ์ประมาณ 35-40 ตัน/วัน (กองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม, 2562) จากการคัดแยกมูลฝอยจากรถเก็บขนมูลฝอย จำนวน 6 คัน มูลฝอยที่เกิดขึ้น ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ พบว่ามูลฝอยประเภททั่วไปมีปริมาณมากที่สุด ร้อยละ 64.25 (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม, 2562) โดยส่วนมากมาจากครัวเรือนในพื้นที่ส่งผลให้ เกิดปัญหา มลภาวะเป็นพิษ สะท้อนให้เห็นถึงเป็นปัญหาขยะมูลฝอย นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องเร่ง ดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

1.14 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

1.14.1 ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล

- ตำบลคอนหัวฟ่อตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของศาลากลางจังหวัดชลบุรี และอำเภอเมืองชลบุรี โดยมีระยะทางห่างจากศาลากลางจังหวัดชลบุรี และอำเภอเมืองชลบุรีประมาณ 8 กิโลเมตรโดยเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อมี 7 หมู่บ้าน

- สถานที่ตั้งเลขที่ 49 หมู่ที่ 6 ถนนคอนหัวฟ่อ – นาป่า ตำบลคอนหัวฟ่อ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

1.14.2 พื้นที่

- เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ มีเนื้อที่โดยประมาณ 18.50 ตารางกิโลเมตร หรือ 11,562.5 ไร่ มีเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี

ตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลคลองตำหรุ ตำบลหนองไม้แดง ตำบลนาป่า

อำเภอเมืองชลบุรี

1.14.3 ลักษณะภูมิประเทศ

มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน เนื่องจากในเขตพื้นที่เทศบาล ตำบลคอนหัวฟ่อเป็นพื้นที่ชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนมาก

1.14.4 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม - มกราคม

1.14.5 เขตการปกครอง

แบ่งเป็น 7 หมู่บ้าน แยกเป็น

- หมู่ที่ 1 บ้านชากเสมอ
- หมู่ที่ 2 บ้านหนองไผ่กลางดอน
- หมู่ที่ 3 บ้านหนองกงฉาก
- หมู่ที่ 4 บ้านดอนบน
- หมู่ที่ 5 บ้านคอนหัวฟ่อ
- หมู่ที่ 6 บ้านคอนล่าง
- หมู่ที่ 7 บ้านมาบสามเกลียว

1.14.6 ประชากร

ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับจำนวนประชากรตามทะเบียนบ้านในเขตเทศบาล ตำบลคอนหัวฟ่อ มีดังนี้

ประชากรเพศชาย มีจำนวน 6,005 คน

ประชากรเพศหญิง มีจำนวน 6,233 คน

รวม 12,338 คน โดยมีจำนวนประชากรแฝงในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ มากกว่า 100,000 คน (รายงานสรุปผลงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ, 2562)

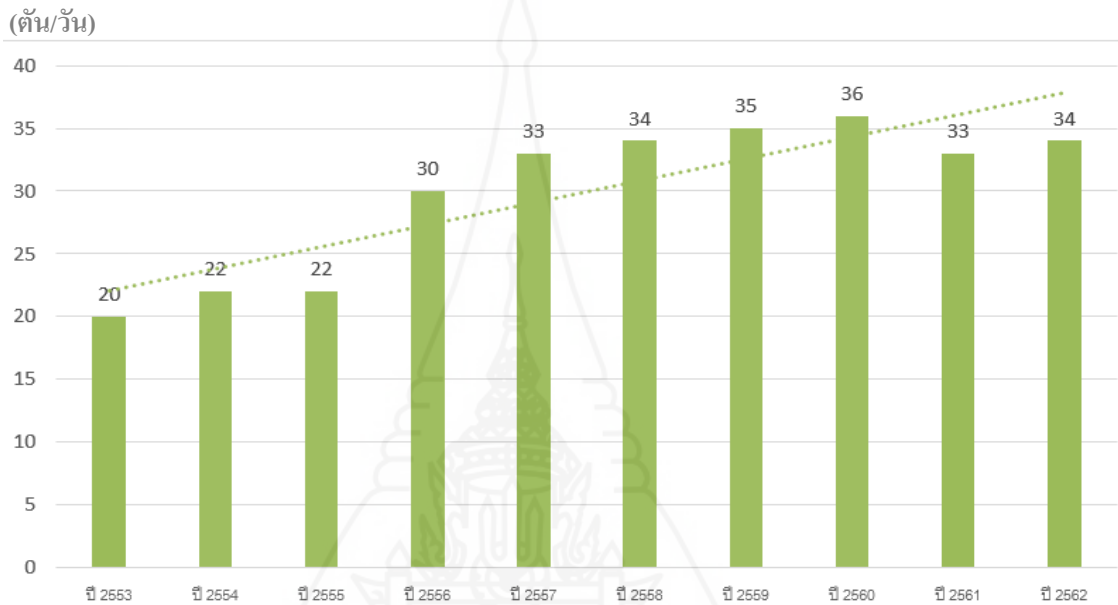
1.14.7 ระบบเศรษฐกิจ

ปัจจุบันพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนเป็นสถานที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 208 แห่ง และธุรกิจด้านการบริการ อพาร์ทเมนท์ โรงแรม จำนวน 108 แห่ง ในด้านการพาณิชย์ มีสถานที่จำหน่ายอาหารตามพระราชบัญญัติการ

สาธารณสุข จำนวน 223 แห่ง ตลาดสด 3 แห่ง ร้านค้าทั่วไป จำนวน 44 แห่ง และร้านสะดวกซื้อ จำนวน 34 แห่ง

1.15 การจัดการมูลฝอยทั่วไปของเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

จากการสำรวจข้อมูลปริมาณมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ พบว่าปริมาณมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อมีแนวโน้มสูงขึ้น

ภาพที่ 2.2 การเปรียบเทียบปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 – 2562

ที่มา: รายงานสรุปผลงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ (2562)

1.15.1 การคาดการณ์ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในอนาคต

จากการสำรวจพื้นที่เขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ มีการก่อสร้างอาคารบ้านเช่า คอนโดมิเนียมอาคารพาณิชย์ และการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยในปีงบประมาณ 2563 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คาดการณ์ประมาณ 35-40 ตัน/วัน

1.15.2 การจัดการขยะมูลฝอยของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

การจัดการขยะมูลฝอยทั่วไปของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ นั้นมีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ในการใช้หลัก 3R คือ Reuse (การใช้ซ้ำ), Reduce (ลดการใช้), Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่) เช่น การลดใช้ถุงพลาสติกด้วยการใช้ถุงผ้าแทน การลดใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากโฟม การบริหารจัดการ

มูลฝอย ประเภทที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้หรือมูลฝอยรีไซเคิล การรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และนำขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ มาใช้ประโยชน์ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกในการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง กิจกรรมมูลฝอยแลกไข่ในชุมชนในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ กิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิล ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 – 2564 ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีกรอบแนวคิด หลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) เพื่อให้เกิดการใช้น้อย การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ณ แหล่งกำเนิด ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนให้เกิดวินัย ลดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย เพื่อลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด สนับสนุนการผลิตและการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการใช้ซ้ำ การคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายไปใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุดก่อนการกำจัดในขั้นสุดท้าย ส่งเสริมและพัฒนารูทกิจรีไซเคิล รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้ครัวเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ และภาคบริการ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวคัดแยกและลดปริมาณ ในส่วนของภาคเอกชนต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการใช้วัสดุที่สามารถใช้ซ้ำ หรือนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ตามหลักการ 3Rs ภาครัฐเป็นผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในหน่วยงาน และส่งเสริมการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ครบวงจร แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2562 ของจังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบด้วยกรอบแนวคิดการดำเนินการและการกำหนดเป้าหมาย

1) กำหนดเป้าหมายโดยยึดจากแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564)

2) วิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศ เพื่อนำมาเป็นฐานคิดในการสร้างมาตรการแก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชน (Area –Base Problems)

3) กำหนดกรอบการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนในการวางแผนและกำหนดมาตรการ คือ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

(1) ต้นทาง ลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

(2) กลางทาง เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

(3) ปลายทาง ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

รวมทั้งการนำหลัก 3Rs หรือ 3 ช คือ คือ 3 Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และหลักพระราชรัฐ ประกอบด้วย ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคมและประชาชน นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ฝ่ายรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอย ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ควบคุม ดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของงานรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอย ซึ่งมีสอดคล้องแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 – 2564 และแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2562 ของจังหวัดชลบุรี ดังนี้

- 1) ควบคุม และรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของฝ่ายรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอยทั้งหมด
- 2) จัดระบบ วางแผน มอบหมายงาน ปรับปรุงงาน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องของงาน ในการปฏิบัติงานของฝ่ายรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอยให้เป็นไปตามนโยบายของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
- 3) ควบคุมบริหารงานของฝ่ายรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอย
- 4) ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ การเบิกจ่าย และการพัสดุของฝ่ายรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอย
- 5) ควบคุมดูแลรับผิดชอบการจัดวางระบบควบคุมภายในของฝ่ายรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอย

โดยการสรุปการจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ประจำปีงบประมาณ 2562 มีรายละเอียดดังตารางนี้

ตารางที่ 2.2 สรุปการจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ประจำปี 2562

ประเภท มูลฝอย	วิธีการจัดการมูลฝอย	ปริมาณมูลฝอย/ ร้อยละ (%) ต่อปี
มูลฝอย ทั่วไป	นำไปกำจัดด้วยวิธีฝังกลบ โดยบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี	12,350.096 ตัน คิดเป็น ร้อยละ 91.02

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ประเภท มูลฝอย	วิธีการจัดการมูลฝอย	ปริมาณมูลฝอย/ ร้อยละ (%) ต่อปี
มูลฝอย รีไซเคิล	- กิจกรรมขยะแลกไข่ในชุมชนในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ เพื่อลดปริมาณมูลฝอยจากต้นทาง แล้วนำไปจำหน่ายที่ร้านรับซื้อ ของเก่า - กิจกรรมธนาคารขยะในสำนักงานเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ เพื่อลดปริมาณมูลฝอยจากต้นทาง แล้วนำไปจำหน่ายที่ร้านรับซื้อ ของเก่า - กิจกรรมคัดแยกมูลฝอยจากท้ายรถเก็บขนมูลฝอย เพื่อลด ปริมาณมูลฝอย จากกลางทาง และนำไปจำหน่ายที่ร้านรับซื้อ ของเก่า - ขอความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานราชการ สถานศึกษา และสถานประกอบการในเขตพื้นที่ตำบลคอนหัวพ้อ	1,125.591 ตัน คิดเป็น ร้อยละ 8.29
มูลฝอย อินทรีย์	ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ, ทำน้ำหมักชีวภาพ, ทำปุ๋ยหลุม, การเลี้ยง ไส้เดือน กำจัดมูลฝอยอินทรีย์ - ขอความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานราชการ สถานศึกษา และสถานประกอบการในเขตพื้นที่ตำบลคอนหัวพ้อ	92.048 ตัน คิดเป็น ร้อยละ 0.68
มูลฝอย อันตราย	เก็บรวบรวม ณ ศูนย์การเรียนรู้การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบบูรณา การ หมู่ที่ 2 เพื่อส่งไปกำจัดกับบริษัทรับกำจัดขยะอันตรายที่ถูก หลักสุขาภิบาล	0.221 ตัน คิดเป็น ร้อยละ 0.01
รวม		13,567.956 ตัน

ที่มา: รายงานสรุปผลงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ 2562

1.15.3 การจัดการมูลฝอยจากต้นทาง

การจัดการมูลฝอยจากต้นทาง สามารถจัดเก็บได้ จำนวน 1,217.86 ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ 8.98 โดยดำเนินกิจกรรมลดปริมาณมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด ได้แก่ กิจกรรมตามนโยบายคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) โดยมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยบูรณาการร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี โดยใช้หลักการ 3Rs คือ การใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยของประเทศลดร้อยละ 30 กิจกรรมตามโครงการขยะรีไซเคิลแลกเปลี่ยนในชุมชน กิจกรรมตามโครงการธนาคารขยะรีไซเคิลในสำนักงาน กิจกรรมคัดแยกขยะรีไซเคิลจากท้ายรถบรรทุกเก็บขนขยะ เป็นต้น

1.15.4 การจัดการมูลฝอยจากปลายทาง

การจัดการมูลฝอยจากปลายทางสามารถจัดเก็บได้ จำนวน 12,350.096 ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ 91.02 โดยการนำไปกำจัดด้วยวิธีการฝังกลบของ บริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง หมู่ที่ 4 ตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ในปีงบประมาณ 2562 เป็นปีที่ 5 ในดำเนินการจัดการมูลฝอยจากต้นทางเพื่อลดปริมาณมูลฝอย ในการจัดการที่ปลายทาง ยังมีร้อยละของการจัดการมูลฝอยจากต้นทางในระดับที่น้อยมากเมื่อเทียบกับร้อยละของการจัดการมูลฝอยจากปลายทาง ดังนั้น ในปีงบประมาณ 2563 จะดำเนินการขยายผลการจัดการมูลฝอยจากต้นทางให้เพิ่มขึ้น

1.15.5 การสุ่มเก็บตัวอย่างมูลฝอย

การสุ่มเก็บตัวอย่างมูลฝอยจากรถเก็บขนมูลฝอยของเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ ในปีงบประมาณ 2562 จำนวน 6 คัน ได้ผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้ประกอบ ขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อจากการคัดแยกมูลฝอยจากรถเก็บขนมูลฝอย จำนวน 6 คัน

มูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ มีองค์ประกอบดังนี้

- 1) ลำดับที่ 1 มูลฝอยประเภทขยะทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 64.25 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด
- 2) ลำดับที่ 2 มูลฝอยประเภทเศษอาหารและอินทรีย์สาร คิดเป็นร้อยละ 30.35 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด
- 3) ลำดับที่ 3 ขยะมูลฝอยประเภทที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้หรือมูลฝอยรีไซเคิล คิดเป็นร้อยละ 5.26 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด
- 4) ลำดับที่ 4 มูลฝอยประเภทขยะอันตราย คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พบว่า ในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อในทุกเขตพื้นที่ มีปริมาณมูลฝอยทั่วไปเป็นลำดับที่ 1 อาทิเช่น ถุงพลาสติก เศษโฟม แก้วน้ำพลาสติก ฯลฯ รongลงมา คือ มูลฝอยประเภทเศษอาหารและอินทรีย์สาร ซึ่งข้อมูลนี้สามารถนำมาบริหารจัดการมูลฝอยให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

1.15.6 ปัญหาและสาเหตุของการจัดการขยะมูลฝอยของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครหาดใหญ่

ฝ่ายรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอย กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครหาดใหญ่ ดำเนินการรวบรวมปัญหาและสาเหตุ ในการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

- 1) การขาดแคลนที่ดิน สำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัด
- 2) การขาดแคลนบุคลากรในการจัดเก็บมูลฝอย
- 3) มีการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์น้อย
- 4) ประชาชนในท้องถิ่นขาดจิตสำนึก และขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย

5) ปัญหาการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ทำให้เกิดปัญหามูลฝอยล้นถัง และมูลฝอยเคลื่อนกลาด

6) การทิ้งมูลฝอยลงถังรองรับมูลฝอย ณ จุดรวบรวมขยะมูลฝอย โดยไม่มัดปากถุงขยะให้มิดชิด ทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นจากมูลฝอย

7) ปัญหาการรื้อคันถังรองรับมูลฝอยเพื่อหามูลฝอยรีไซเคิล ทำให้เกิดปัญหามูลฝอย ตกหล่นบริเวณรอบถังรองรับมูลฝอย

ฉะนั้น จากการทบทวนการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2562 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ฝ่ายรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอย กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครหาดใหญ่ จึงวางแผนการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้ เพื่อใช้ในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ 2563

- 1) แผนการจัดเก็บมูลฝอย
- 2) แผนการลดปริมาณมูลฝอยอินทรีย์
- 3) แผนการลดปริมาณมูลฝอยที่สามารถรีไซเคิลได้
- 4) แผนการจัดเก็บมูลฝอยอันตราย
- 5) แผนการเลี้ยงไส้เดือน กำจัดมูลฝอยอินทรีย์
- 6) แผนการอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการมูลฝอย
- 7) แผนการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนตามแนวทางประชารัฐ 3Rs
- 8) แผนการลดการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว
- 9) แผนการรวบรวมจัดเก็บขยะประเภทกล่องนม UHT

1.15.7 การแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

เทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรภายในกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีการอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยแก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกเพื่อให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเหลือเทศบาลในการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากต้นทางโดยใช้หลักการ 3Rs คือ การใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในการเก็บ ขน กู้จัด ขยะมูลฝอยที่มีการพัฒนาประสิทธิภาพให้มากขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคอนหัวพอนั้น ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มที่สูงขึ้น เนื่องจากในพื้นที่มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากส่งผลให้มีการผลิตขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะมูลฝอยประเภททั่วไป จึงมีความจำเป็นต้องควบคุมปริมาณขยะมูลฝอยจากต้นทาง โดยดำเนินการลดปริมาณมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2562 ของจังหวัดชลบุรี ซึ่งสอดคล้องกับ แผนการบริหารจัดการ มูลฝอยชุมชนตามแนวทางพระราชบัญญัติ 3Rs โดยใช้หลักการ 3Rs คือ การใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยของพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อลดลง

2. การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการขยะมูลฝอย

2.1 บทบาท

2.1.1 ความหมายของบทบาท

บทบาท ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “role” เป็นแบบแผนพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพหรือฐานะ ตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั้น ๆ และหน้าที่ความรับผิดชอบ (function) เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใด บทบาทจะเป็นตัวกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ หากบุคคลที่สังคมคาดหวังนั้น ไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม จึงควรแสดงออกให้เหมาะสมกับ

หน้าที่ ความรับผิดชอบนั้นและมีความเกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิ โดยขึ้นอยู่กับฐานะหรือตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั้น เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู

โดยสรุป บทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่ง หน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือ สถานภาพ ที่สังคมได้กำหนดให้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ และในการวิจัยครั้งนี้ได้สรุปความหมายของบทบาทว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกซึ่งกำหนดให้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติในฐานะหรือตำแหน่งที่เป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการขยะ ตามบทบาทที่อ้างในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกปี 2561

2.1.2 การแสดงบทบาทของบุคคล

อัลพอร์ท (Allport, 1973, น. 181-184 อ้างถึงใน อานูรี วังคะอาด, 2557, น. 23) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1) *บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role Expectation)* หมายถึง บทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยกลุ่มสังคมและโดยสถานที่บุคคลนั้นๆ ครอบงำ

2) *การรับรู้บทบาท (Role Conception)* หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าควรมีบทบาทอย่างไรและจะสามารถมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคลนั่นเอง โดยการรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3) *การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role Acceptation)* หมายถึง การรับบทบาทจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนรับอยู่ การยอมรับบทบาทที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทบาทและการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้ก็เพราะบุคคลอาจไม่ได้ยินดียอมรับบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกจากสังคมให้รับตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติตาม เพราะหากบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียผลประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการ (Role Conflict) หรือค่านิยมของบุคคลนั้นครองตำแหน่งอยู่ ก็พยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้นไม่รับยอมรับบทบาทนั้น

4) *การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role Performance)* หมายถึง บทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง (Actual Role) อาจจะเป็นการแสดงบทบาทตามที่สังคมได้คาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้ และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลใดจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้เพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้นๆ ของบุคคลที่

ครองตำแหน่งนี้ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง

2.1.3 ลักษณะของบทบาท

เบอร์โล (Berlo, 1966, น. 153 อ้างถึงใน ชุมพร แสงมณี, 2540, น. 17) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะบทบาทไว้ ดังนี้

- 1) บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ (Role Prescriptions) คือ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง
- 2) บทบาทที่กระทำจริง (Role Descriptions) คือ บทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้นๆ
- 3) บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectations) คือ บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นๆ ควรกระทำอย่างไร

2.2 ความเป็นมาของจิตอาสา

ในประเทศไทยเริ่มมีการกล่าวถึงจิตสาธารณะ หรือจิตอาสา ช่วงหลังพุทธศักราช 2500 คือ ช่วงเริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่เริ่มเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น หลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ก่อนหน้านั้นกิจกรรมการช่วยเหลือสังคมซึ่งเสริมงานบำบัดทุกข์บำรุงสุขของรัฐ กระทำโดย สถาบันทางศาสนา มูลนิธิ ซึ่งจัดโดยเอกชนจัดตั้งช่วยเหลือคนในเชื้อชาติหรือจาก ภูมิภาคเดียวกัน เป็นลักษณะผู้ให้กับผู้รับ แต่หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ประชาชนที่มีฐานะยากจนเริ่มตระหนักถึงพลังของตนเองและสำนึกต่อสังคมของชนชั้นกลางถูกยกระดับสูงขึ้น (วิภาพันธ์ ก่อเกียรติขจร, 2544, น. 103) ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน ซึ่งกลไกที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคนได้ คือ ระบบการศึกษา ซึ่งมีการกล่าวถึงความเป็นจิตอาสาหรือจิตสาธารณะมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงปี 2544 องค์การสหประชาชาติได้ร่วมกับประเทศต่างๆ จัดให้เป็นปีอาสาสมัครสากล (International Year of Volunteer) หรือรู้จักกันในชื่อย่อว่า IYV 2001 จึงก่อให้เกิดการตื่นตัวไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยด้วย (สุภาพร ทศพระรินทร์ 2556, น. 53) และต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ซึ่งได้กล่าวถึงการมีจิตอาสาไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยกล่าวไว้ในเรื่องของประชาสังคมและการมีส่วนร่วมกับชุมชน (ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ 2556, น. 13) และในปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น

การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ในการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564)

2.2.1 ความหมายของจิตอาสา

จิตอาสา คือ จิตแห่งการให้ความดีงามทั้งปวงแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยความสมัครใจ ที่พร้อมจะเสียสละเวลา แรงกาย และสติปัญญา การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละเวลา สิ่งของ เงินทอง เพื่อสาธารณประโยชน์ ในการทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะประโยชน์หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน บุคคลที่มีจิตอาสาที่พร้อมจะให้ หรือ เสียสละเวลา แรงกายและสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนนั้นย่อมเป็นบุคคลที่มี คุณธรรมของพลเมือง ส่งเสริมทำให้สังคมเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาเนื่องจากการมีพลเมืองที่ตระหนักถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และการรวมกลุ่มปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้จะทำให้เกิดการพัฒนาของสังคม

โดยสรุป จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมส่วนรวม พร้อมที่จะเสียสละเวลาและแรงกาย รวมทั้งสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมเมื่อพบเห็น ปัญหา หรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น โดยตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนและมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น

2.2.2 ความสำคัญของการมีจิตอาสา

จิตอาสานับเป็นคุณธรรมประการหนึ่งที่สังคมปรารถนาให้สมาชิกของสังคมยึดถือเป็นคุณธรรมที่กล่าวถึงสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมส่วนรวมที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมอาสาทำประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ปัจจุบันสังคมไทยคาดหวังว่าจิตอาสาจะเป็นคุณธรรมที่สมาชิกยึดมั่น ไม่ว่าจะมิบบทบาทอยู่ส่วนใดของสังคม ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆที่บุคคลเป็นสมาชิก อย่างไรก็ดีตาม ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการมีจิตอาสาไว้ดังนี้

ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556, น. 17) จิตอาสาเป็นเสมือนกิจกรรมที่หลอมรวมการทำงานจากภายนอก ด้วยร่างกายและการทำงานจากภายในจิตใจเข้าใจด้วยกัน กล่าวคือ เมื่อเราได้กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนแล้วนั้น ด้วยจิตบริสุทธิ์ จิตของเรา ก็จะอัมเิบเป็นสุข ส่งผลให้ร่างกายมีการหลั่งฮอร์โมนเอนโดรฟิน ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่ช่วยให้ร่างกายตื่นตัวกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ จึงอาจกล่าว ความสำคัญของจิตอาสานั้น นอกจากจะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลทำงาน หรือกิจกรรมเพื่อสังคมได้อย่างประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติแล้วก็ยังมิผลให้บุคคลที่มีจิตอาสานั้นมีจิตใจที่เป็นสุขอีกด้วย

พระครูประโชติธรรมาภิรมย์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ปิยนาท สรวิสุต, 2552) กล่าวว่า จิตอาสาเป็น การทำจิตของเราให้เบิกบาน อย่าให้จิตของเราขุ่นข้น ทำงานร่วมกันระหว่าง ภาย (ภายนอก) และจิตใจ (ภายใน) การทำงานอาสา คือ การทำงานที่ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ จึงทำให้ เราทำงานอย่างเบิกบาน สนุกสนาน มีจิตเสมือน น้ำใสหล่อเลี้ยงชีวิต ปฏิบัติแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ มากมายต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ แต่ถ้าหาก ทำงานหวังผลตอบแทนแล้วไม่ได้รับ สามารถทำให้จิตขุ่นข้นด้วยอารมณ์ท้อแท้เหมือนน้ำขุ่นข้นด้วยตะกอน ทั้งจิตใจ เกิดอดตันเวลานั้น จะยิ้มไม่ออก

พระไพศาล วิสาโล (2550) กล่าวว่า การที่บุคคลมีจิตอาสา รู้จักการให้เราก็คือรับด้วยในเวลา เดียวกัน เพราะมักเกิดสิ่งสำคัญกับตัวเรา คือ ความสุขที่มีมากกว่าการให้ด้วย เติบโตด้วยความปรารถนาดี ความสุข และความภาคภูมิใจ รวมทั้งยังเป็นการทำให้ชีวิตมีพลังในการ สร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้กับสังคมอีกด้วย

จากความสำคัญของการมีจิตอาสา นั้น สามารถสร้างสรรค์สังคมให้มีความสุข และเป็นพลังในการพัฒนาทั้งภายนอกและภายในตนเองและผู้อื่น โดยเติบโตด้วยความปรารถนาดี มีความภาคภูมิใจในการช่วยเหลือผู้อื่นในด้านต่างๆ เช่น การทำกิจกรรมเพื่อสังคม การอาสาสมัคร เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ซึ่งประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

2.2.3 ความหมายอาสาสมัคร

อาสาสมัคร คือ บุคคลที่มุ่งทำงานเพื่อการบริการ และอุทิศตน เป็นผู้ทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น โดยไม่ต้องการค่าตอบแทนเป็นเงินทอง ไม่ต้องมีการจ่ายให้กับการทำงานนั้นๆ การให้ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งการให้นั้นไม่ได้ระบุว่าเป็นแรงงาน เป็นเงิน เป็นสิ่งของ แต่การให้ที่ถ่องแท้ จะส่งผลให้เกิดความสุขทางจิตใจทั้งผู้ให้และผู้รับ ซึ่งจิตสำนึกของผู้ที่อุทิศตนทำงานเช่นนี้มีทั่วไปในทุกท้องถิ่น Ellis and Noyes (อ้างใน สุภรัตน์ รัตนมุขย์, 2544, น. 33-37) ให้ความหมายว่า เป็นการเลือกกระทำสิ่งต่างๆ ที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำและเป็น ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง และการกระทำนี้ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่ จากความหมายนี้จะเห็นองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

1) การเลือก (Choose) เป็นการเน้นที่เจตจำนงที่อิสระที่จะกระทำหรือไม่กระทำในสิ่งใดๆ

2) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) หมายถึงการกระทำที่ มุ่งมั่นเป็น ประโยชน์ต่อผู้อื่นซึ่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคล กลุ่มคน หรือสังคมส่วนรวม

3) *โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง (Without Monetary Profit)* หมายถึง ไม่ได้หวังผลรายได้ทางเศรษฐกิจ แต่อาจรับเป็นรางวัลหรือค่าใช้จ่ายทดแทนที่ตนเองได้ใช้จ่ายไป แต่ไม่อาจเทียบได้กับค่าของสิ่งที่ได้กระทำ

4) *ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่ (Beyond Basic Obligations)* หมายถึง สิ่งที่ทำนั้นอยู่นอกเหนือความจำเป็นหรือสิ่งที่ถูกคาดหวังว่าจะต้องทำตามภาระหน้าที่

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า อาสาสมัครหมายถึงบุคคลที่มุ่งทำงานเพื่อการบริการ และอุทิศตน ทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคล กลุ่มคน หรือสังคมส่วนรวม โดยไม่ต้องการค่าตอบแทนเป็นเงินทอง ไม่ต้องการจ่ายให้กับการทำงานนั้นๆ แต่อย่างไร อาสาสมัครเต็มใจในการอาสาเพื่องานนั้นโดยตรง

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

สำหรับการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะตามบทบาทของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกนั้นนับเป็นพฤติกรรมของมนุษย์อย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามขอบเขตของงานที่ได้รับผิดชอบซึ่งจะมีปัจจัยหลายอย่างมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทดังกล่าว ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

การปฏิบัติงานของบุคคลเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่มุ่งปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนและสำคัญมากเนื่องจากการปฏิบัติงาน

2.3.1 ความหมายของการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงาน คือ ความสามารถในการแสดงออกของร่างกายในสถานการณ์หนึ่งๆ เป็นการนำความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนทัศนคติ ที่มีต่องานมาเป็นองค์ประกอบในการแสดงเป็นพฤติกรรมออกเป็นความสามารถเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานเป็นการแสดงออกของร่างกายที่สามารถแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ ภายใต้องค์ประกอบความรู้และทัศนคติเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ สำหรับอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หมายถึง การปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมาตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย ตามบทบาทที่อ้างในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ปี 2561

2.3.2 วิธีวัดการปฏิบัติงานของบุคคล

เนื่องจากการปฏิบัติงานของบุคคลเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ได้มีการแสดงออกให้เห็น และสามารถวัดได้ด้วยการกำหนดเป็นตัวเลขมีการพิจารณาตามเกณฑ์ต่างๆ

โดยการแบ่งประเภทของพฤติกรรม จัดอันดับของพฤติกรรม ตลอดจนการเทียบอัตราส่วนของพฤติกรรมซึ่งสามารถที่จะแบ่งการวัดพฤติกรรมออกเป็น 2 วิธีใหญ่ๆ ดังนี้

1) *วิธีวัด โดยวิธีอัตนัย (subject method)* หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับพฤติกรรมโดยอาศัยความรู้สึกเป็นเกณฑ์ การกำหนดคำตอบหรือตัวเลขมิได้เป็นเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป แต่จะเป็นไปตามความรู้สึกของผู้สังเกตแต่ละคนไม่ถือว่าเป็นการตอบผิดหรือถูกมีมาตราวัดเป็นระดับ 4 ระดับคือ มาตราจัดประเภท จัดอันดับ อันตรภาคและอัตราส่วน

2) *การวัด โดยวิธีปรนัย (object method)* หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับพฤติกรรมตามหลักเกณฑ์ภายนอกที่แน่นอน ไม่ว่าจะกำหนดโดยใครก็ได้เหมือนกันหมดซึ่งสามารถแบ่งเป็น 4 วิธี คือ การวัดความถี่ วัดเวลา วัดความแรง และวัดระยะทาง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วัดการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการขยะมูลฝอย โดยวิธีปรนัย (object method)

สรุปได้ว่า การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วัดโดยวิธีปรนัย (object method) วัดการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ

2.4 การริเริ่มโครงการอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในเรื่องการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2564 ได้กำหนดแนวทางบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อลดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ด้วยการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอย่างเป็นระบบและช่วยปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมสร้างความสมดุลและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม โดยจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างเต็มที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้ริเริ่มโครงการอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกโดยการรับสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำโครงการอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) โดยได้แจ้งให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการรับสมัครบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองเพื่อเป็นการณรงค์สร้างความรับรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมในการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือโดยสมัครใจของประชาชน บุคคลที่มี

ความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุน โดยบทบาทหน้าที่และภารกิจของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ประกอบด้วย การสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและการใช้ประโยชน์จากมูลฝอย ริเริ่มและจัดกิจกรรมโดยกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน สอดส่องเฝ้าระวังและรายงานผลการจัดการมูลฝอย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในชุมชนและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ กิจกรรม Big Cleaning day กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติกโฟม และเลิกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน ฯลฯ อีกทั้ง ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เกี่ยวกับการลดและคัดแยกขยะตามหลัก 3Rs หรือ 3ช. คือ 3Rs : Reduce Reuse และ Recycle ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ จัดกิจกรรมรักษาความสะอาด สอดส่องดูแลความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย กิจกรรม Big Cleaning day กิจกรรมรวมกลุ่ม การแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำขยะเปียกมาทำน้ำหมักชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก ฯลฯ กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนในท้องถิ่นและภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย (แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2561)

2.5 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก พ.ศ. 2561 โดยเป็นการสมควรกำหนดแนวทางการรวมกลุ่มของประชาชนในท้องถิ่นที่มีจิตอาสาในการช่วยเหลืองานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หมายความว่า ประชาชนที่มีจิตอาสา สมัครใจ เสียสละ และอุทิศตน เพื่อช่วยเหลืองานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้ชื่อย่อว่า อถล. มีชื่อเรียกภาษาอังกฤษว่า Local Environment Volunteer และใช้ชื่อย่อภาษาอังกฤษว่า LEV

เครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หมายความว่า การเชื่อมโยงกันของ อถล. เพื่อการเรียนรู้แลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือทำกิจกรรมร่วมกัน ในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและ

มูลฝอย รักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติด้วยความเป็นอิสระและเท่าเทียมกันของบุคคล ภายใต้พื้นฐานการเคารพสิทธิและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน และใช้หลักธรรมาภิบาลในการทำงานร่วมกัน โดยใช้ชื่อย่อว่า เครือข่าย อดล. และเรียกชื่อภาษาอังกฤษว่า “Local Environment Volunteer Network” และใช้ชื่อย่อภาษาอังกฤษว่า “LEV-Net”

2.5.1 วัตถุประสงค์ของโครงการอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

โดย อดล. และเครือข่าย อดล. ตามระเบียบนี้ต้องมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในชุมชน รวมถึงการปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) เสริมสร้างจิตสำนึก กระบวนการเรียนรู้ และการพึ่งตนเอง รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม ร่วมกันระหว่าง อดล. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการและเครือข่าย อดล.

2.5.2 คุณสมบัติของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

ผู้ที่จะสมัครเป็น อดล. ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- 1) มีสัญชาติ
- 2) มีอายุไม่ต่ำกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์
- 3) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- 4) มีความสมัครใจและมีจิตอาสาเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมถึงการปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
- 5) เป็นบุคคลที่มีความเสียสละและอุทิศตัวในการทำงานเพื่อส่วนรวม กรณีที่ผู้สมัครไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือเป็นบุคคลที่มีสัญชาติอื่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณารับสมัครเป็น อดล.

2.5.3 บทบาทและหน้าที่ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

2) เฝ้าระวัง สอดส่อง ดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการ สิ่งปฏิญญาและมูลฝอยการปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทราบ

3) สื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อ เสริมสร้างจิตสำนึก ด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิญญาและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

4) เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิญญาและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น

5) ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถ. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิญญาและมูลฝอย การปกป้องและ รักษาสิ่งแวดล้อม

2.5.4 การรับสมัครอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

การรับสมัคร ออถ. ให้ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้สนใจสมัครเป็น ออถ. และมีคุณสมบัติ ให้ยื่นใบสมัครต่อองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ให้ผู้สมัครเป็น ออถ. สามารถสมัคร ได้เพียงแห่งเดียวเท่านั้น

2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครและ ขึ้นทะเบียนผู้ผ่านการพิจารณาเป็น ออถ. พร้อมจัดทำทะเบียนรายชื่อ ออถ. ในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นนั้น

2.5.5 การฟื้นฟูสภาพของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกจะฟื้นฟูสภาพ ดังนี้

1) ตาย

2) ลาออก

3) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

4) ถูกพิพากษาจำคุกและคดีถึงที่สุด

5) คณะกรรมการจำนวนสองในสามมีมติให้พ้น เนื่องจากมีพฤติกรรม ไม่เหมาะสมและขัดต่อเจตนารมณ์การเป็น ออถ.

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการประชุม ออถ. เพื่อคัดเลือกกันเอง จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคน เพื่อทำหน้าที่คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่น รักษ์โลก โดยการคัดเลือกดังกล่าวให้คัดเลือกผู้ทำหน้าที่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ และ กรรมการฝ่ายต่างๆด้วยความเหมาะสม แล้วแจ้งรายชื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศให้ ประชาชนทราบ ณ สถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร

2.5.6 คณะกรรมการอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

โดย คณะกรรมการ มีหน้าที่ ดังนี้

- 1) จัดทำแผนปฏิบัติ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานของเครือข่าย ออถ.
- 2) ดำเนินการตามแผนหรือนโยบายที่กำหนด
- 3) รายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

4) หน้าที่อื่นตามที่ได้รับการร้องขอ

ให้คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อครบวาระให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการใหม่ ภายในกำหนดเวลาสามสิบวัน ในกรณีที่ยังไม่มีคณะกรรมการชุดใหม่ ให้คณะกรรมการชุดเดิมทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการชุดใหม่เข้าทำหน้าที่

2.5.7 บทบาทระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมของ ออถ. ดังนี้

1) ตรวจสอบคุณสมบัติ พิจารณารับลงทะเบียนผู้สมัครเป็น ออถ. รวมถึงปรับปรุงข้อมูลทะเบียน

2) ทำบัตรประจำตัว ออถ.

3) จัดปฐมนิเทศ ฝึกอบรม หรือประชุม สัมมนา ออถ. เพื่อพัฒนา ออถ. ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดกิจกรรมของ ออถ.

5) ติดตามผลการดำเนินการ รวมถึงให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่ ออถ.

6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ให้จังหวัดและอำเภอส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ ออถ. เครือข่าย ออถ. ในพื้นที่ ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเห็นสมควรจะให้การส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินงานของ ออถ. ก็สามารทำได้

2.5.8 สิทธิของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

สมาชิก ออถ. มีสิทธิ ดังต่อไปนี้

1) ประดับเครื่องหมายหรือตราสัญลักษณ์ ออถ. ตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบ

2) ออถ. ที่ปฏิบัติงานได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด อาจมีสิทธิได้รับใบประกาศเกียรติคุณ โล่ เข็ม และอื่นๆ เพื่อยกย่องในฐานะเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

3) สิทธิในการเสนอข้อคิดเห็นหรือเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการทำงานของ คณะกรรมการ

2.6 แนวทางการจัดการมูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชนของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

การลดปริมาณขยะมูลฝอย และการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทางบนพื้นฐานแนวคิด 3Rs เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยและขยะมูลฝอยอันตราย โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและขยะอันตราย กลับมาใช้ประโยชน์ และเพื่อเพิ่มมูลค่าที่ต้นทาง ในส่วนของระยะกลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บ/ขน ให้มีประสิทธิภาพ เพียงพอ และสอดคล้องกับสถานการณ์ขยะในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การจัดการขยะในระยะ ปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ในอนาคต (แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี 2561) ดังนี้

2.6.1 จัดหาสถานที่และอุปกรณ์ พร้อมกับกำหนดจตุรรวบรวมมูลฝอยของครัวเรือน และหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ชัดเจนและเพียงพอ

2.6.2 การกำหนดจตุรรวบรวมขยะมูลฝอยแต่ละประเภทในหมู่บ้าน/ชุมชน และเส้นทางการเก็บ ขน มูลฝอยในพื้นที่ เพื่อหลีกเลี่ยงการจราจร การป้องกันมิให้ขยะมูลฝอย น้ำ หรือ สิ่งอื่นที่เกิดจากการขนมูลฝอย ตกหล่น รั่วไหลออกจากอุปกรณ์หรือยานพาหนะ ปัญหากลิ่นที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัย หรือ คุณภาพชีวิตของประชาชน

2.6.3 ประสานภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และองค์กร/มูลนิธิ เพื่อรวบรวมและจัดเก็บมูลฝอย ในการนำไปใช้ประโยชน์

2.6.4 จัดกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยเลือกกิจกรรมที่สอดคล้อง กับวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน

2.6.5 ติดป้ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิญชวน เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึง ปัญหาและพิษภัยที่เกิดจากขยะมูลฝอย

2.6.6 การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ใช้ถุงผ้า แทนการใช้ถุงพลาสติกและลดการใช้กล่องโฟม หรือ การบริโภคหรือใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน

2.6.7 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชน ในการนำภาชนะมาเอง เช่น ปิ่นโต กล่องใส่อาหาร และวัสดุธรรมชาติ เป็นต้น เพื่อนำกลับบ้าน

2.6.8 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิด มูลฝอย ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ร้านค้า ตลาดสด หอพัก โรงแรม ห้างสรรพสินค้า และสถานประกอบการ เป็นต้น โดยอย่างน้อยต้องดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอยทั่วไปออกจากขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน หรือคัดแยกขยะมูลฝอยทั่วไปออกจากขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนหรือ

2.6.9 จัดภาชนะรองรับมูลฝอยในสถานที่ท่องเที่ยวหรือสวนสาธารณะให้เพียงพอ และเหมาะสมกับสถานที่ดังกล่าว อย่างน้อย 4 ประเภท ได้แก่ ภาชนะบรรจุขยะมูลฝอย สีน้ำเงิน สำหรับใส่ขยะมูลฝอยทั่วไป ภาชนะ บรรจุขยะมูลฝอยสีเขียว สำหรับขยะเศษอาหารหรือขยะ อินทรีย์ ภาชนะบรรจุขยะมูลฝอยสีเหลือง สำหรับขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ และภาชนะบรรจุ ขยะมูลฝอยสีส้ม สำหรับขยะอันตราย

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกในการจัดการ ขยะมูลฝอย ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 บทบาท ดังนี้ 1) เป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูล และมูลฝอย ตามแนวทางของหลัก 3Rs (Reduce Reuse and Recycle) ในการปฏิบัติเพื่อการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า โดยเริ่มต้นที่การใช้ให้น้อยลง ลดการใช้วัสดุ ผลิตภัณฑ์ ที่ก่อให้เกิดขยะ เพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (Reduce) การนำวัสดุ ผลิตภัณฑ์ที่ยังสามารถใช้งาน ได้กลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำวัสดุ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานแล้วมาแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือรีไซเคิล (Recycle) 2) เฝ้าระวัง สอดส่องดูแล ปัญหาขยะล้นถังและการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยใน พื้นที่ รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษา สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ 3) สื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยการณรงค์ให้ความรู้ด้านการบริหาร จัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยผ่านกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้นและเป็นผู้ประสานงาน และกระจายความรู้ด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยสู่ชุมชนในตำบลต่างๆ ในเขตพื้นที่ ตามแนวทางจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการ บริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดขึ้น เช่น กิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ กิจกรรมรณรงค์ขยะรีไซเคิล กิจกรรมขยะแลกไข่ และ 5) ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย อดล. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าของอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคม

แนวความคิดเรื่องการสนับสนุนทางสังคม ได้รับการสนใจเป็นอย่างมาก ในทาง สังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ มีการศึกษากันมากทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย โดยศึกษาถึงผลการสนับสนุนทางสังคมต่อมนุษย์ไว้หลายประเด็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบ

บริการสุขภาพ เช่นการศึกษาถึงผลการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมอนามัย และคงไว้ซึ่งสุขภาพของมนุษย์ นอกจากนี้ยังพบว่าบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจะช่วยลดความเครียด สามารถปรับตัวได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย ทั้งนี้เพราะการดำรงอยู่ของมนุษย์และความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคมมีลักษณะเป็นเครือข่าย ที่ต้องการการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมีความไว้วางใจ และช่วยเหลือกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความรู้สึกซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุความต้องการของคนในด้านสรีรวิทยา และเกิดความรู้สึกมั่นคง รู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม อันจะทำให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและมีความหมายขึ้น

3.1 ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึงการติดต่อสัมพันธ์ในเครือข่ายของสังคมที่เป็น การสนับสนุนกัน โดยการให้กำลังใจ ตลอดจนได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในด้านความช่วยเหลือ ทางด้านข้อมูล ข่าวสาร วัตถุประสงค์ของ หรือการสนับสนุนทางด้านจิตใจจากผู้ให้การสนับสนุน ซึ่งอาจ เป็นบุคคลหรือกลุ่มคน และเป็นผลให้ผู้รับ ได้ปฏิบัติหรือแสดงออกทางพฤติกรรมไปในทางที่ผู้รับ ต้องการ แคปแลน คาสเซิล และ กอร์ (Kaplan, Cassel & Gore, 1977, pp. 50-51 อ้างถึงใน อานูรี วังคะฮาด, 2557, น. 31) ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม ไว้ 2 แนว โดยแนวแรก หมายถึง ความพอใจต่อความจำเป็นพื้นฐานทางสังคม ได้แก่ การได้รับการยกย่อง นับถือยอมรับ การได้รับความเห็นใจและความช่วยเหลือ ซึ่งได้จากการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม ส่วนแนว ที่ 2 หมายถึง ความสัมพันธ์ที่บุคคลสามารถรับรู้ได้จากกลุ่มสังคมที่ให้การสนับสนุน ซึ่งหมายถึง บุคคลที่มีความสำคัญกับบุคคลนั้น

3.2 แหล่งของแรงสนับสนุนทางสังคม โดยปกติกลุ่มสังคมจัดแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ กลุ่มปฐมภูมิและกลุ่มทุติยภูมิ กลุ่มปฐมภูมิเป็นกลุ่มที่มีความสนิทสนมและมีสัมพันธ์ภาพ ระหว่าง สมาชิกเป็นการส่วนตัวสูงกลุ่มนี้ได้แก่ครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ส่วนกลุ่ม ทุติยภูมิเป็น กลุ่มสังคมที่มีความสัมพันธ์ตามแผนและกฎเกณฑ์ที่วางไว้มีอิทธิพลเป็นตัวกำหนด บรรทัดฐาน ของบุคคลในสังคมกลุ่มนี้ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน กลุ่มวิชาชีพและกลุ่มสังคมอื่นๆ ซึ่งมีใน ระบบ แรงสนับสนุนทางสังคมถือว่า มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แหล่งของแรงสนับสนุนทางสังคมนั้นมีทั้งแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิแรงสนับสนุนจากแหล่ง ปฐมภูมิ ได้แก่ครอบครัว ญาติพี่น้อง ซึ่งมีความสำคัญต่อการเจ็บป่วยและพฤติกรรมอนามัยของ บุคคลเป็น อย่างยิ่ง โดยเฉพาะแรงสนับสนุนทางอารมณ์จากคู่สมรสส่วนแรงสนับสนุนทางสังคม จากแหล่งทุติยภูมิถือว่าเป็นผู้ให้บริการทางสุขภาพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและ บุคลากรอื่น ๆ เช่น ครูพระ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งมีความสำคัญ

ในการสนับสนุน ข้อมูลข่าวสารและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (กองเวชกรรมป้องกัน กรมแพทยทหารเรือ, 2548)

3.3 ระดับของแรงสนับสนุนทางสังคม

นักพฤติกรรมศาสตร์ชื่อกอตต์ลิบ (Gottlieb, 1985 อ้างถึงใน กองเวชกรรมป้องกัน กรมแพทยทหารเรือ, 2548) ได้แบ่งระดับ แรงสนับสนุนทางสังคม ออกเป็น 3 ระดับ คือ

3.3.1 ระดับกว้าง (Macro Level) เป็นการพิจารณาถึงการเข้าร่วม หรือการมีส่วนร่วมในสังคม อาจวัดได้จากความสัมพันธ์กับสถาบันในสังคม การเข้าร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจและการดำเนินวิถีชีวิตอย่างไม่เป็นทางการในสังคม เช่น การเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม ชุมชนที่เขาอาศัยอยู่ อาทิ กลุ่มแม่บ้านเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ กลุ่มหนุ่มสาวพัฒนาหมู่บ้าน กลุ่มต้านภัยเอดส์ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มจักสาน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น

3.3.2 ระดับกลุ่มเครือข่าย (Mezzo Level) เป็นการมองที่โครงสร้างและหน้าที่ของเครือข่ายสังคม ด้วยการพิจารณาจากกลุ่มบุคคลที่มีสัมพันธภาพอย่างสม่ำเสมอ เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มบุคคลใกล้ชิดในสังคมเสมือนญาติ การสนับสนุนในระดับนี้ได้แก่ การให้คำแนะนำการช่วยเหลือด้านวัสดุสิ่งของของความเป็นมิตรแรงสนับสนุนทางอารมณ์และการยกย่อง

3.3.3 ระดับแคบ หรือระดับลึก (Micro Level) เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากที่สุด ทั้งนี้มีความเชื่อกันว่าคุณภาพของความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์มากในเชิงปริมาณ คือขนาดจำนวนและความถี่ของความสัมพันธ์หรือโครงสร้างของเครือข่าย ในการสนับสนุนในระดับนี้ได้แก่ สามีภรรยาและสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีความใกล้ชิดทางอารมณ์ การสนับสนุนทางจิตใจและแสดงความรักและห่วงใย (Affective Support)

3.4 องค์ประกอบของแรงสนับสนุนทางสังคม

หลักการที่สำคัญของแรงสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย

3.4.1 ต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับแรงสนับสนุน เป็นกระบวนการที่ผู้ให้และผู้รับแรงสนับสนุนใช้ในการแลกเปลี่ยนการสื่อความคิด ความรู้สึกซึ่งกันและกัน การติดต่อสื่อสารเป็นการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดหรือทัศนคติ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อกัน

3.4.2 ลักษณะของการติดต่อสัมพันธ์นั้น จะต้องประกอบด้วย

1) ข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ผู้รับเชื่อว่ามีความเอาใจใส่และมีความรัก ความหวังดีในสังคมอย่างจริงจัง

2) ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะทำให้ผู้รับรู้สึกว่าคุณค่าและเป็นที่ยอมรับในสังคม

3) ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะทำให้ผู้รับเชื่อว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีประโยชน์แก่สังคม

3.4.3 ปัจจัยนำเข้าของแรงสนับสนุนทางสังคมอาจอยู่ในรูปของข้อมูล ข่าวสาร วัสดุ สิ่งของ หรือด้านจิตใจจะต้องช่วยให้ผู้รับได้บรรลุถึงจุดหมายที่เขาต้องการ (กองเวชกรรมป้องกัน กรมแพทยทหารเรือ, 2548)

3.5 ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม

ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2555) อธิบายว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรทางจิตวิทยา สังคมที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของบุคคล และมีบทบาทต่อพฤติกรรมของบุคคลไปจนชั่วชีวิต ทั้งนี้ เพราะการดำรงชีวิตในสังคมมีลักษณะเป็นเครือข่ายที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน การสนับสนุนทางสังคมจึง เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ แสดงถึงความผู้พันรักใคร่ การดูแล การยอมรับนับถือ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านอารมณ์สิ่งของ และข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการสนับสนุนเหล่านี้ จะช่วยให้บุคคลเผชิญ กับความเครียดหรือภาวะวิกฤต โดยแบ่งแหล่งของการสนับสนุนทางสังคมตามแนวคิดของ Dobrof (1992) ตามรูปแบบและความสัมพันธ์ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1) การสนับสนุนแบบเป็นทางการ (Formal Support) เป็นการสนับสนุนที่มาจากองค์กร หน่วยงานหรือสถาบันที่ให้การช่วยเหลือแก่บุคคลทั้งของรัฐบาลและเอกชน

2) การสนับสนุนแบบไม่เป็นทางการ (Informal Support) เป็นการสนับสนุนที่เกิดจาก ความผูกพัน ความรักใคร่ระหว่างบุคคลซึ่งไม่เป็นระบบและไม่ต้องจ่ายเงินเป็นการแลกเปลี่ยน เช่น การสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน

เฮาส์ (House, 1980) ได้พิจารณาแรงสนับสนุนทางสังคมที่เป็นโครงสร้างมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมและแบบสอบถามมีคำถามที่เข้าใจง่ายแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1) แรงสนับสนุนสังคมทางด้านอารมณ์ (emotion support) คือ การให้ความรักเอาใจใส่ยกย่อง ให้ความไว้วางใจ ห่วงใย รับฟังความคิดเห็น การยอมรับ เห็นคุณค่า เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

2) แรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร (information support) คือ การให้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำ ตักเตือน ปรึกษา

3) แรงสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ (instrumental support) คือ การช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เงิน เวลา

4) แรงสนับสนุนโดยการให้การประเมินผล (appraisal support) คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การเห็นพ้อง การยอมรับในสิ่งที่คนอื่นแสดงออก

สรุปได้ว่า แนวคิด ความหมาย และประเภทของแรงสนับสนุนทางสังคมที่กล่าวมา ขึ้นต้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ แนวคิดทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมของเฮาส์ (House, 1980) คือ แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาล หมายถึง การติดตามสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ในการสนับสนุนช่วยเหลือเพื่อให้การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะของ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกจนประสบผลสำเร็จ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (1) แรงสนับสนุนด้าน อารมณ์ หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ให้การยกย่อง รับฟังความคิดเห็น และให้ความไว้วางใจอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอย (2) แรงสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษ์โลกต่อเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ให้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การให้ คำปรึกษาแก่ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย (3) แรงสนับสนุน ด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อเจ้าหน้าที่เทศบาล ที่ให้การช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่าย แก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย และ (4) แรงสนับสนุนด้านการประเมินผล หมายถึง ความ คิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ประเมินผลการปฏิบัติงานและรับรองผล การปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยแก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

4.1 ความหมาย

องค์การจะบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายมากหรือน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงาน การให้ความร่วมมือในการทำงาน จะบังเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ ผู้บริหารองค์การเข้าใจถึงความต้องการของมนุษย์และสามารถเลือกใช้วิธีการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน เกิดความมั่นใจและเกิดความรู้สึกที่จะอุทิศตนเพื่องานได้ถูกต้อง ซึ่งแรงจูงใจนี้มีผลอย่างยิ่งต่อ การปฏิบัติงานของบุคคล ซึ่งแรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม และใช้พลังเพื่อทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมีทิศทางและความต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายความ ต้องการทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่บุคคลนั้นๆ คาดหวังอยากจะทำให้เกิดขึ้น ซึ่งมีใช่เป็นเพียงการตอบสนองสิ่งเร้าปกติธรรมดาคล้ายคลึงอย่างลักษณะของการตอบสนองสิ่งเร้าปกติ คือการขานรับเมื่อได้ยินเสียงเรียกแต่การตอบสนองสิ่งเร้าจัดว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจ ปิยะนาค สรวิสูตร (2552, น. 15) กล่าวว่า สามารถแบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท ตามที่มาของ แรงจูงใจนั้น คือ แรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคลโดยไม่หวังรางวัล

หรือแรงเสริมภายนอก เช่นความต้องการ ความรู้สึก ความสนใจ และทัศนคติ และจากภายนอกตัวบุคคลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมมากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เช่น การให้รางวัล การลงโทษ คำชมเชย คำตำหนิ การแข่งขัน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้องค์กรประสบความสำเร็จต่อไป

สรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำมิใช่เป็นเพียงการตอบสนองสิ่งเร้าปกติธรรมดาแต่เป็นพลังผลักดันให้บุคคลกระทำการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้และในการวิจัยในครั้งนี้ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อสิ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการขยะมูลฝอยประสบความสำเร็จ

4.2 ทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงาน

ทฤษฎีแรงจูงใจของ David McClelland (McClelland, 1961) เน้นอธิบายการจูงใจของบุคคลที่กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการความสำเร็จมิได้หวังรางวัลตอบแทนจากการกระทำของเขา ซึ่งความต้องการความสำเร็จนี้ในแง่การทำงาน หมายถึง ความต้องการที่จะทำงานให้ดีที่สุดและทำให้เสร็จผลตามที่ตั้งใจไว้ ซึ่งในเรื่องของแรงจูงใจมี 3 ด้านคือ

4.2.1 ความต้องการอำนาจ (The Need of Power) บุคคลมีความต้องการอำนาจมากอาศัย การใช้อำนาจสร้างอิทธิพลและควบคุมในการทำงาน เพื่อแสวงหาความเป็นผู้นำและมีพลังเข้มแข็ง.

4.2.2 ความต้องการความผูกพัน (The Need of Affiliation) บุคคลต้องการมีความผูกพัน เป็นอย่างมากปกติความผูกพันเกิดจากความรักทำให้บุคคลมีความสุขและมีความตั้งใจหลีกเลี่ยงการ ไม่ยอมรับของกลุ่มสังคมที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดแต่ละบุคคลชอบรักษาสัมพันธภาพที่ดีทางสังคม เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกยินดีมีความคุ้นเคยกันเข้าใจกัน

4.2.3 ความต้องการความสำเร็จ (The Need for Achievement) บุคคลต้องการมีความสำเร็จมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้รับความสำเร็จ มีความหวาดกลัวอย่างรุนแรงต่อการประสบความสำเร็จล้มเหลว ต้องการการท้าทายในการทำงานใช้แนวทางการทำงานที่เคยใช้ได้ผลสำเร็จ มาแล้ว ทฤษฎีของ McClelland มีความสอดคล้องกับความพึงพอใจเพราะความต้องการที่เกิดขึ้นมาจากแรงจูงใจเกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคลเช่น สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ต้องการ นำเสนอข่าวการเมืองที่อยู่ในความสนใจของประชาชนข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนออาจจะไม่ใช่ ข้อเท็จจริงแต่อาจจะเป็นข่าวสารที่ขายได้เท่านั้นเป็นต้น ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ McClelland (the need to achieve theory) McClelland (1961, pp. 121-126) วิจัยในเรื่องความต้องการ

ความสำเร็จ พบว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จสูงทั้งหลาย แตกต่างกับบุคคลอื่นทั่วไปโดยจะมีลักษณะดังนี้

- 1) มีความรับผิดชอบสูงแสวงหาโอกาสเพื่อจะได้มีโอกาสในการรับผิดชอบ แก้ไขปัญหาที่มีอยู่พวกนี้จะมีความปรารถนาจะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่เสมอ
- 2) มีเป้าหมายระดับกลาง เพราะหากไม่ประสบผลสำเร็จแล้วจะรู้สึกไม่สบายใจ ดังนั้นจึงไม่ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไปเพื่อลดความเสี่ยงและให้ความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูง
- 3) ต้องการได้รับข้อมูลกลับที่ทันการณเกี่ยวกับงานของตนว่าสำเร็จหรือล้มเหลวเพื่อการตัดสินใจของคนในงานครั้งต่อไป
- 4) ต้องการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความสามารถ เพื่อที่เขาจะได้พยายามปรับปรุงความสามารถของเขาให้ทัดเทียมผู้ที่มีความสามารถความรู้สึกเช่นนี้จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะที่จะประสบความสำเร็จที่สูงต่อไป

สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลต้องการทำงาน โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ตามทฤษฎีจูงใจของ David McClelland (McClelland, 1961) เน้นอธิบายการจูงใจ ของบุคคล ที่กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการความสำเร็จมิได้หวังรางวัลตอบแทนจากการกระทำของเขา ของแรงจูงใจมี 3 ด้านและในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ (Achievement Motivation) หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อความต้องการที่จะทำสิ่งที่ท้าทายต่างๆ ให้เต็มที่และดีที่สุดเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อประเมินผลงานของตนเอง 2) แรงจูงใจด้านความผูกพัน (Affiliative Motivation) หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ต่อความต้องการเป็นพวกพ้อง เป็นความปรารถนาเพื่อความเป็นมิตรภาพและความสัมพันธ์ที่สนิทชิดชอบกัน เป็นความต้องการเพื่อสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น การยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม 3) แรงจูงใจด้านการแสดงพลัง (Power Motivation) หมายถึง ความคิดเห็นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ต่อความต้องการเป็นผู้นำ ความต้องการที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ได้รับการยอมรับหรือยกย่อง โดย ผลการศึกษาที่ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก และเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่เทศบาล และผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผน การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานบุคคล

เชอร์เมอร์ฮอร์น ฮันท์ และออสบอร์น (Schermerhorn .et al,2008: 151) ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานบุคคลว่าการปฏิบัติงานของแต่ละคนจะถูกกำหนดโดย 3 ส่วน ดังนี้ คือ

4.3.1 คุณลักษณะเฉพาะของบุคคล (Individual Attributes) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มลักษณะ ดังนี้

1) **ลักษณะส่วนบุคคล (Demographic Characteristics)** เป็นตัวแปรที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สถานที่อยู่อาศัย ตลอดจนสิ่งอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตามลักษณะส่วนบุคคลอย่างเดียวยังไม่เป็นเครื่องชี้วัดที่ดีที่จะแสดงถึงผลการปฏิบัติงานที่ดี ยังมีสิ่งที่เกี่ยวข้องคือ ความรู้ความสามารถ และลักษณะทางจิตวิทยา

2) **ความรู้ความสามารถ (Competency Characteristics)** เป็นสิ่งที่สำคัญในการพิจารณาเลือกคนเพื่อเข้ามาปฏิบัติงาน ความรู้ ความสามารถเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่สามารถให้เกิดความพยายามในการทำงาน โดยมีผลกระทบต่อไหวพริบของบุคคลที่จะเอาชนะสภาพแวดล้อมได้ โดยที่บุคคลที่รู้สึกรู้สึกว่ามีความรู้ ความสามารถ ในงานของเขา สามารถคาดเดาได้ว่าเขาจะทำงานอย่างจริงจัง

3) **ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological Characteristics)** เป็นการแสดงแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลที่จะเกิดขึ้น และมีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรม ลักษณะทางจิตวิทยาเหล่านี้ ได้แก่ ทศนคติ การรับรู้ ความต้องการ และบุคลิกภาพ เป็นต้น

4.3.2 ความพยายามในการทำงาน (work effort) คุณลักษณะของบุคคลที่มีความเหมาะสมกับความจำเป็นของงานนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานในระดับสูง ทั้งนี้ยังมีตัวแปรหนึ่งที่สำคัญและต้องมี คือ ความพยายามในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงสิ่งที่ปรารถนาที่จะปฏิบัติงาน คือแรงจูงใจที่จะทำงาน (Motivation to work) เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่มีผลโดยตรงและคงไว้ซึ่งความพยายามในการทำงาน คนที่มีแรงจูงใจในระดับสูง จะทำงานอย่างจริงจัง แรงจูงใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกำหนดความพยายามในการทำงาน

4.3.3 แรงสนับสนุนจากองค์กร (Organizational support) ในการปฏิบัติงานของบุคคลจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ บุคคลที่มีลักษณะตรงกับความต้องการของงานได้รับแรงจูงใจในระดับสูง อาจจะไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี ได้แก่ค่าตอบแทนความยุติธรรม การติดต่อสื่อสาร ความใจกว้างของผู้บริหาร และวิธีในการมอบหมายงาน หากได้รับการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอจากหน่วยงาน หรือที่เรียกว่า “ข้อจำกัดด้านสถานการณ์” เช่น ขาดงบประมาณเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงานไม่ชัดเจน

ระดับความคาดหวังของผลการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม ขาดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานของบุคคล

สรุปได้ว่า การศึกษาตามทฤษฎี เซอร์เมอร์ฮอร์น ฮันท์ และออสบอร์น (Schermerhorn, et al, 2008, pp. 151) โดยศึกษา ลักษณะส่วนบุคคล (Demographic Characteristics) ซึ่งเป็นตัวแปรที่ ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล โดยในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง คุณสมบัติของอาสาสมัครท้องถิ่น รักร์โลกในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ ได้แก่ (1) อายุ หมายถึง อายุเป็นปีบริบูรณ์ของอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักร์โลกที่ตอบแบบสอบถาม เศษของเดือน เกิน 6 เดือน บัดเป็นอีก 1 ปี (2) ระดับ การศึกษา หมายถึง ระดับชั้นสูงสุดที่จบการศึกษาของอาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลก ได้แก่ การศึกษา ระดับประถมศึกษา มัธยมตอนต้น มัธยมตอนปลาย /ปวช. ระดับอนุปริญญา (ปวท. ปวศ.) และ ระดับปริญญาตรี (3) สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพสมรสของอาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลก ได้แก่ โสด สมรส หม้าย หย่า / แยกกันอยู่ และคู่ (4) อาชีพ หมายถึง งานที่อาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลกยึดปฏิบัติเป็นงานหลักในการประกอบหาเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว (5) ระยะเวลา ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาที่อาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลก โดยนับระยะเวลาเป็นปีเศษของ เดือน เกิน 6 เดือน บัดเป็นอีก 1 ปี ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของ เทศบาลปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร

ธวัชชัย วีระกิติกุล (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาท ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานหมู่บ้านจัดการสุขภาพ จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างเป็น ประชาชนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือตัวแทน จำนวน 251 คน จากการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุข ได้แก่ รายได้ ของอาสาสมัครสาธารณสุข ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข แรงสนับสนุนทางสังคมจาก เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขในการ ดำเนินงานหมู่บ้านจัดการสุขภาพ

อรุณี วังคะอาด (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน จังหวัดมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ผ่านการอบรมการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวานจำนวน 269 คน จากการศึกษาพบว่า เพศ รายได้ แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวก การปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน

ประคองจิตร ชูลีเทาว์ (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสุขภาพจิตชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 126 คน จากการศึกษาพบว่า เพศ การเพิ่มพูนความรู้ อายุ ปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยการสนับสนุนจากองค์กร มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสุขภาพจิตของชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

สุไวม๊ะ หมายคั้ง (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูลกลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 78 คน จากการศึกษาพบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์ตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

สุวรรณณี แสนสุข (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 891 คน จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านเพศ การอบรมพัฒนาศักยภาพ แรงจูงใจ และแรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุข

ปรีศณี หอมดี (2558) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอปากชม จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างคืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 276 คน จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการปฏิบัติงานด้านแรงจูงใจ ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน ได้แก่การนิเทศงาน การฝึกอบรมและศึกษาดูงาน และการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน

วรสา บัวคง (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างคือ อาสาสมัคร

สาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 553 คน จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ลลิตา เสนกรรหา (2552) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ กลุ่มตัวอย่างคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 315 คน จากการศึกษาพบว่า พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานรวมถึงการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัด

ชรธรณปพร หงส์ทอง (2561, น. 211) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจของจิตอาสาเฉพาะกิจในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 กลุ่มตัวอย่างคือ อาสาสมัครจิตอาสาเฉพาะกิจ 315 คน จากการศึกษาพบว่าจิตอาสาเฉพาะกิจทุกท่านมีแรงจูงใจที่จะทำงานจิตอาสาและมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จแสดงให้เห็นถึงการมีแรงจูงใจด้านผลสำเร็จและยังเห็นถึงแรงจูงใจด้านความผูกพันด้วย โดยการที่จิตอาสาได้กล่าวถึงความรัก ความสามัคคีที่มีให้กัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเห็นถึงแรงจูงใจด้านการแสดงพลัง เช่น การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมบำเพ็ญกุศลการรวมกลุ่มกันเพื่อแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ของการถวายความอาลัย

สมยศ เลิศล้ำของ (2553) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน :กรณีศึกษาเขต จังหวัดยะลา กลุ่มตัวอย่างคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 227คน จากการศึกษาพบว่า อาชีพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พื้นที่ในการปฏิบัติงานและความรู้ ความเข้าใจในงานสาธารณสุขมูลฐาน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

พัทธนันท์ คงทอง และคณะ (2555) ศึกษาการดำเนินงานสุขภาพชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเขตรับผิดชอบ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โขนตะวันตกอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 210 คนพบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานสุขภาพชุมชน

พรพจน์ บุญญสิทธิ (2559) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชี่ยวชาญ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่าง 331 คน พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชี่ยวชาญมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล ในการปฏิบัติงาน

บุปผาชาติ ศรีพิบูลย์ (2553) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุข ในเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง

302 คน พบว่า อายุและปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงาน ควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกล่วงหน้า

ศุคารัตน์ หล่อเพชร (2554) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาท ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในงานสุขภาพภาคประชาชน กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 353 คน พบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพและรายได้ มีความสัมพันธ์ กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในงานสุขภาพภาคประชาชน

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นข้อมูลใน การกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ จังหวัด ชลบุรี ได้แก่ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลตามแนวคิดทฤษฎีของเชอร์เมอร์ฮอร์น ฮันท์ และออสบอร์น (Schermerhorn, et al, 2008, pp. 151) ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ เทศบาล 4 ด้านตามแนวคิดของเฮาส์ (House, 1980) และปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ แรงจูงใจด้านความผูกพัน แรงจูงใจด้านการแสดงพลัง ซึ่งประยุกต์ตามแนวคิด ทฤษฎีของเดวิด ซี แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961) มาเป็นตัวแปรในการวิจัย ซึ่งผลการศึกษาระ เป็นประโยชน์ต่องานด้านการจัดการขยะมูลฝอยใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก และเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่เทศบาล และผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผน การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษ์โลกรวมทั้งเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อที่ผ่านการอบรมด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ปีงบประมาณ 2561, 2562 จำนวน 532 คน (สรุปผลงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ 2561, 2562)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อที่ผ่านการอบรมการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

1.2.1 ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อที่ผ่านการอบรมการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ จำนวน 532 คน โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Daniel (2010)

$$\text{สูตร } n = \frac{NZ^2\alpha_2P(1-P)}{(N-1)d^2 + Z^2\alpha_2P(1-P)}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างจากการคำนวณ

N = จำนวนประชากรเป้าหมาย เท่ากับ 532 คน

$Z_{\alpha/2}$ = ค่าสถิติมาตรฐานภายใต้โค้งปกติตามลำดับความเชื่อมั่นที่กำหนด
เท่ากับ 1.96

P = ค่าสัดส่วนของตัวแทนประชากรเท่ากับ ร้อยละ 50 หรือ 0.50

D = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.05

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{(532)(1.96)^2 (0.50)(1-0.50)}{(532-1)(0.05)^2 + (1.96)^2 (0.50)(1-0.50)}$$

$$n = 225$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 225 ตัวอย่าง

1.2.2 ขั้นตอนที่ 2 ทำการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม/ชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ดังนั้น การสุ่มตัวอย่างอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่อยู่อาศัยจาก 7 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกแยกตามหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 ชากเสมอ	87	37
หมู่ที่ 2 นองไผ่กลางคอน	76	32
หมู่ที่ 3 นองกงฉาก	65	28
หมู่ที่ 4 คอนบน	74	31
หมู่ที่ 5 คอนหัวฟ่อ	79	33
หมู่ที่ 6 คอนล่าง	96	41
หมู่ที่ 7 มาบสามเกลียว	55	23
รวม	532	225

1.2.3 ขั้นตอนที่ 3 เมื่อทำการหาจำนวนตัวอย่างที่ต้องการใช้ในการศึกษาครั้งนี้แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลากรายชื่ออาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในแต่ละตำบลให้ครบเป้าหมาย มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1) นำรายชื่ออาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในแต่ละตำบลทั้งหมด 532 คน มาจัดทำเป็นฉลาก

2) การเลือกตัวอย่างแบบไม่คืนที่ (sampling with replacement) โดยดำเนินการจับรายชื่ออาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกขึ้นมาทีละรายชื่อในแต่ละหมู่บ้าน จนกระทั่งครบ 239 คน โดยเพิ่มมากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง หมู่ละ 2 ชุด โดยฉลากที่จับมาแล้วจะไม่ใส่คืนอีก ก่อนที่จะเลือกฉลากครั้งต่อไป เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างไม่ถูกเลือกซ้ำรายชื่อเดิม

1.3 เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Inclusion Criteria)

1.3.1 สมัครใจและยินดีเข้าร่วมโครงการ

1.3.2 เป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อที่เคยผ่านการอบรมอบรมด้านการจัดการขยะของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ ปี 2561, 2562

1.3.3 เป็นผู้ที่ยังคงดำรงบทบาทอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 5 ส่วนดังนี้

2.1.1 ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยมีลักษณะเลือกตอบและเติมข้อความในช่องว่าง จำนวน 6 ข้อ

2.1.2 ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1) เป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

2) เฝ้าระวัง สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

3) สื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

4) เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองจัดขึ้น

5) ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถ. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

เป็นการวัดประเมินค่า 3 ลักษณะ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ลักษณะคำตอบ	คะแนน
ปฏิบัติเป็นประจำ	3
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2
ไม่เคยปฏิบัติ	1

การแปลผล นำคะแนน การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ทั้งรายชื่อและรายด้าน โดยคำนวณความกว้างอันตรภาพขึ้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} = \frac{3 - 1}{3}$$

ช่วงคะแนน 2.34 – 3.00 หมายถึง อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับมาก

ช่วงคะแนน 1.67 – 2.33 หมายถึง อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.00 – 1.66 หมายถึง อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับน้อย

2.1.3 ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่งเป็นแรงสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ที่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกได้รับ จำนวน 8 ข้อคำถาม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ และด้านการประเมินผล ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท มีคำถามเป็นทางเลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนนของคำตอบ ดังนี้

ตอบเห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
ตอบเห็นด้วยมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ตอบเห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ตอบเห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

การแปลผล นำคะแนน ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ทั้งรายชื่อและรายด้าน โดยคำนวณความกว้างอันตรภาพขึ้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} = \frac{5 - 1}{3}$$

ช่วงคะแนน 3.68 – 5.00 หมายถึง อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับมาก

ช่วงคะแนน 2.34 – 3.67 หมายถึง อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.00 – 2.33 หมายถึง อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับน้อย

2.1.4 ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 9 คำถาม ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ แรงจูงใจด้านความผูกพัน แรงจูงใจด้านการแสดงพลัง ลักษณะคำถามเป็นทางเลือก 5 ระดับ ของลิเคอร์ต์ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้ คะแนน ดังนี้

ตอบเห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
ตอบเห็นด้วยมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ตอบเห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน

ตอบเห็นด้วยน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

การแปลผล นำคะแนนปัจจัยแรงจูงใจด้านผลสำเร็จ รายชื่อ รายด้าน ปัจจัยแรงจูงใจด้านความผูกพัน รายชื่อ รายด้าน ปัจจัยแรงจูงใจด้านการแสดงพลัง รายชื่อ รายด้าน โดยคำนวณความกว้างอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} = \frac{5 - 1}{3}$$

ระดับการวัด 3

ช่วงคะแนน 3.68 – 5.00 หมายถึง อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับมาก

ช่วงคะแนน 2.34 – 3.67 หมายถึง อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.00 – 2.33 หมายถึง อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับน้อย

2.1.5 ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี เป็นคำถามปลายเปิดให้เติมข้อความให้ตอบโดยแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จำนวน 5 ข้อ

2.2 การสร้างเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดคำถามให้ครอบคลุมประเด็นและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.2.2 กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

2.2.3 ดำเนินการสร้างข้อคำถามและกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนสำหรับคำตอบในแต่ละข้อ

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อความสมบูรณ์และเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาความตรงเชิงเนื้อหาซึ่งคำนวณ

จากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อความและวัตถุประสงค์ (Item – objective Congruence Index) ถ้าข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ แต่ข้อความที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ โดยแบบสอบถามชุดนี้มีค่า IOC

2.3.2 การหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเทศบาลตำบลหนองตำลึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องภายในแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์รายข้อ (Item – Total Correlation) หากข้อใดมีค่าติดลบหรือมีค่าน้อยกว่า 0.2 ต้องนำมาปรับปรุงข้อความ จากนั้นนำแบบสอบถามมาทดสอบเพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามตามลักษณะข้อกำหนดโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbrach's Alpha Coefficients) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่ามีความเที่ยงที่เชื่อถือได้ โดยข้อความที่นำมาหาค่าความเที่ยงประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ จังหวัดชลบุรี แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งได้ค่า Cronbrach's Alpha Coefficients ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87 จากแบบสอบถามทั้งหมด 30 ชุด โดยการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ จังหวัดชลบุรี ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.72 แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.83 และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ครั้งนี้ ผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความอนุเคราะห์ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งถึงนายกเทศมนตรีตำบลดอนหัวฬ่อ จังหวัดชลบุรี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุมัติการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในพื้นที่

3.2 ประสานงานกับผู้ช่วยนักวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อคำถามในแต่ละข้อของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน 2563 – 24 กันยายน 2563 โดยผู้วิจัยจะมาเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองที่เทศบาลตามกำหนดเวลาที่ได้นัดหมายไว้

3.4 ผู้ช่วยนักวิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มเป้าหมาย คือ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก จำนวน 239 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม

3.5 ผู้ช่วยนักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนกลับให้นักวิจัย ตามระยะเวลาที่กำหนด

3.6 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามทุกชุดด้วยตนเอง

3.7 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไปนี้

3.7.1 ลงเลขที่แบบสอบถาม

3.7.2 ลงรหัส (Coding) ในแบบสอบถาม

3.7.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสเรียบร้อยแล้วไปป้อนข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

3.7.4 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ที่ป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์

3.7.5 จัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติและแปลความหมายของข้อมูล ที่ได้ประมวลผลเรียบร้อยแล้ว เพื่อจัดทำรายงานและสรุปผลต่อไป

3.8 การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะพิทักษ์สิทธิของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่เข้าร่วมการศึกษาวิจัย โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ หลักความเคารพในบุคคล (Respect For Person) หลักคุณประโยชน์และไม่ก่ออันตราย (Beneficence) และหลักยุติธรรม (Justice) ซึ่งจะคำนึงการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การให้คำยินยอมโดยได้รับข้อมูลที่เพียงพอและมีอิสระในการตัดสินใจ การเคารพความเป็นส่วนตัวและการเก็บรักษาความลับ กล่าวคือ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูล โดยจะให้ข้อมูลและชี้แจงให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่เข้าร่วม โครงการทราบอย่างชัดเจนและให้ความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ไม่มีการบังคับหรือทำให้เกิดความเกรงใจ และ การตัดสินใจจะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานปัจจุบันที่ทำอยู่รวมถึงในอนาคตและข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ การเผยแพร่ข้อมูลจะเป็นลักษณะภาพรวม ซึ่งไม่ระบุถึงตัวบุคคลหรือสถานที่ทำงาน โดยผู้วิจัยมีมาตรการในการรักษาความลับโดยในแบบสอบถามจะไม่มีการระบุชื่อ นามสกุล ที่อยู่ สถานที่ทำงานหรือข้อมูลต่างๆที่จะไม่สามารถสื่อถึงตัวบุคคลได้ ผู้วิจัยจะระบุเพียงรหัสของชุดแบบสอบถามเท่านั้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของแบบสอบถามที่ส่งคืนกลับมา ลงรหัส (Code) เพื่อนำมาคำนวณหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป และมีกรนำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์โดยตารางพรรณาในรูปแบบตารางกิ่งข้อความ

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 สถิติเชิงพรรณนา (*Descriptive Statistics*) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปริมาณของตัวแปรที่นำมาศึกษา

1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน นำเสนอในรูปของจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสูงสุดต่ำสุด

2) ข้อมูลการสนับสนุนทางสังคม และข้อมูลแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการขยะมูลฝอย นำเสนอในรูปของ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) สำหรับคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาท้องถิ่นรักษ์โลกในการจัดการขยะมูลฝอย ได้ทำการวิเคราะห์ เนื้อหา จัดกลุ่มและนำเสนอในรูปของการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

4.2.2 สถิติเชิงอนุมาน (*Inferential Statistics*) เพื่อทดสอบสมมุติฐานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา สถิติที่ใช้

1) สถิติการทดสอบ ไค-สแควร์ (*Chi-square test*) ใช้หาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ กับ การปฏิบัติงานตาม บทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

2) สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (*Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, r*) ใช้หาความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กับ การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เนื่องจากเป็นตัวแปรที่วัดอยู่ในระดับ Interval Scale และ Ratio Scale หากทดสอบการกระจายข้อมูลตาม assumption พบว่า มีการกระจายของข้อมูลแบบปกติ วิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สันได้ โดยเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (บารทซ์ Bartz, 1999, น. 184 อ้างใน เดชาวฑู นิตยสุทธิ, 2554, น. 14-16)

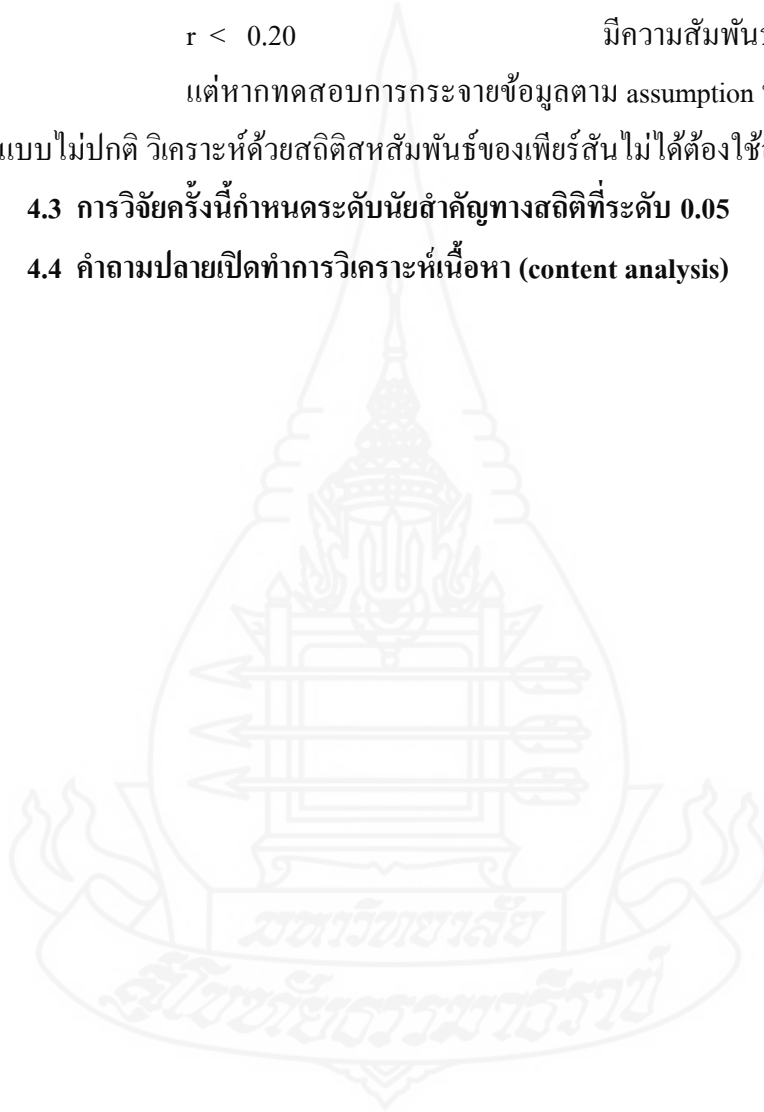

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
$r \geq 0.80$	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
$0.60 \leq r < 0.80$	มีความสัมพันธ์กันสูง
$0.40 \leq r < 0.60$	มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
$0.20 \leq r < 0.40$	มีความสัมพันธ์กันต่ำ
$r < 0.20$	มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

แต่หากทดสอบการกระจายข้อมูลตาม assumption พบว่า มีการกระจายของข้อมูลแบบไม่ปกติ วิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สันไม่ได้ต้องใช้สถิติ Chi - Square

4.3 การวิจัยครั้งนี้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 คำถามปลายเปิดทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี จำนวน 239 คน คิดเป็น ร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

ตอนที่ 3 แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล เทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

ตอนที่ 4 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

ตอนที่ 7 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

1. ตอนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบล ดอนหัวฬ่อ

จากการศึกษาปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 239 คน มีลักษณะดังต่อไปนี้

เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.6 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 40.15 ปี (S.D.= 8.45) อายุต่ำสุด คือ 20 ปี และอายุสูงสุด คือ 63 ปี และเมื่อจัดกลุ่มอายุ พบกลุ่มอายุ 30 – 39 ปี มากที่สุด ร้อยละ 41 จบการศึกษาสูงสุด ระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวท./ปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 43.1 ส่วนใหญ่มีสถานภาพคู่ มากที่สุด ร้อยละ 59.8 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มากที่สุด ร้อยละ 36.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเฉลี่ยเท่ากับ 1.71 ปี ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (n=239)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=239)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	99	41.4
หญิง	140	58.6
รวม	239	100
2. กลุ่มอายุ (ปี)		
น้อยกว่า 30 ปี	35	14.6
30 - 39 ปี	98	41
40 - 49 ปี	64	26.8
50 - 59 ปี	36	15.1
มากกว่า 60 ปี	6	2.5
รวม	239	100

($\bar{X}$ = 40.15 ปี, S.D. = 8.45, Minimum = 20 ปี, Maximum = 63 ปี)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=239)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	59	24.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	32	13.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	45	18.8
อนุปริญญา/ปวส./ปวท./ ปริญญาตรี	103	43.1
รวม	239	100
4. สถานภาพ		
โสด	72	30.1
หม้าย/หย่า/แยก	24	10
คู่	143	59.8
รวม	239	100
5. อาชีพ		
เกษตรกร	28	11.7
รับจ้างทั่วไป	87	36.4
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	73	30.5
ไม่ได้ประกอบอาชีพ/ว่างงาน	6	2.5
แม่บ้าน/บ้านานู	13	5.4
อื่นๆ	32	13.4
รวม	239	100
6. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก		
ระยะเวลา 1 ปี	93	38.9
ระยะเวลา 2 ปี	122	51

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=239)	ร้อยละ
ระยะเวลา 3 ปี	24	10
รวม	239	100
$(\bar{X} = 1.71 \text{ ปี}, S.D. = 0.63, \text{Mini mum} = 1 \text{ ปี}, \text{Maximum} = 3 \text{ ปี})$		

2. ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ปฏิบัติเป็นประจำปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ในภาพรวมระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก ร้อยละ 84.9 ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ (n=239)

ระดับการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (2.34 – 3.00)	203	84.9
ระดับปานกลาง (1.67 – 2.33)	36	15.1
ระดับน้อย (1.00 – 1.66)	-	-
รวม	239	100
$(\bar{X} = 2.56, S.D. = 0.17, \text{Minimum} = 2.07, \text{Maximum} = 3)$		

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการและภาคเอกชน ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการปฏิบัติงานด้านการให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังแสดงในตารางที่ 4.3

2.1 ด้านการเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามแนวทางหลัก 3Rs (Reduce Reuse and Recycle)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานด้านการเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามแนวทางหลัก 3Rs (Reduce Reuse and Recycle) อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.47 (S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการลดการใช้ (Reduce) สิ่งของหรือภาชนะตามหลัก 3Rs เช่น การนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปใส่ของที่ซื้อจากตลาดหรือร้านค้าแทนการใช้ถุงพลาสติก การใช้ปิ่นโตแทนการใช้กล่องโฟมหรือพลาสติก ค่าเฉลี่ย 2.79 (S.D. = 0.43) รองลงมาคือ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ซ้ำ (Reuse) สิ่งของหรือภาชนะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ ตามหลัก 3Rs การนำกล่องกระดาษ กระจก กระจกพลาสติกมาใช้ซ้ำ การใช้กระดาษสองหน้า อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.52 (S.D. = 0.54) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ตามหลัก 3Rs เช่น เศษกระดาษนำกลับมาเป็นกล่องหรือถุงกระดาษใส่ของหรือใส่ขยะ การนำกล่องเครื่องดื่ม UHT มาแปรรูปเป็นตะกร้า การทำสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.13 (S.D. = 0.93) ดังแสดงในตารางที่ 4.3

2.2 ด้านการเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล ปัญหาขยะล้นถังและการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในพื้นที่

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานด้านการเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล ปัญหาขยะล้นถังและการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในพื้นที่ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.44 (S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ การดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ที่ตั้งถังขยะมูลฝอยให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ขยะไม่กระจัดกระจาย ค่าเฉลี่ย 2.70 (S.D. = 0.54) รองลงมาคือ การประสานงานเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ในการกระจายถังขยะให้เพียงพอในพื้นที่ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.45 (S.D. = 0.73) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การรายงานเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ เมื่อพบปัญหาหรือการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในพื้นที่ อยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.18 (S.D. = 0.83) ดังแสดงในตารางที่ 4.3

2.3 ด้านการสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานด้านการสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.56 (S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ การรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางตามแนวทางเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ค่าเฉลี่ย 2.58 (S.D. = 0.54) รองลงมาคือ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการ ลด ละ หลีกเลียงการใช้สิ่งของ ภาชนะที่จะเพิ่มปริมาณขยะอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.55 (S.D. = 0.61) และการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยไปยังกลุ่มประชาชน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.55 (S.D. = 0.57) ดังแสดงในตารางที่ 4.3

2.4 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสีงแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสีงแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.55 (S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ เข้าร่วมกิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิลของเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ค่าเฉลี่ย 2.66 (S.D. = 0.54) รองลงมาคือ เข้าร่วมกิจกรรมจัดเก็บขยะ สิ่งปฏิภูล ทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ เช่น วัด สวนสาธารณะ โรงเรียน ถนน ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.54 (S.D. = 0.54) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เข้าร่วมกิจกรรมขยะแลกไข่ของเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.46 (S.D. = 0.60) ดังแสดงในตารางที่ 4.3

2.5 ด้านการให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถล.

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานด้านการให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถล. อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.77 (S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ การคัดแยกขยะในครัวเรือน ค่าเฉลี่ย 2.80 (S.D. = 0.45) รองลงมาคือ การรักษาความสะอาดพื้นที่ของเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ในส่วนที่ท่านรับผิดชอบให้ปลอดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.77 (S.D. = 0.43) และการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกตามที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ กำหนด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.77 (S.D. = 0.43) ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

การปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอย	Mean	S.D.	การแปลผลระดับ การปฏิบัติงาน
การเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามแนวทางของหลัก 3Rs	2.47	0.40	มาก
1. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการลดการใช้ (Reduce) สิ่งของหรือภาชนะตามหลัก 3Rs	2.79	0.43	มาก
2. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ซ้ำ (Reuse) สิ่งของหรือภาชนะที่นำกลับมา	2.52	0.54	มาก
3. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ตามหลัก 3Rs	2.13	0.93	ปานกลาง
การเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล ปัญหาขยะล้นถัง และการ ลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในพื้นที่	2.44	0.43	มาก
4. การดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ที่ตั้งถังขยะมูลฝอยให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ขยะไม่กระจัดกระจายหรือล้นถัง	2.70	0.54	มาก
5. การประสานงานเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ่อในการกระจายถังขยะให้เพียงพอในพื้นที่	2.45	0.73	มาก
6. การรายงานเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ่อเมื่อพบปัญหาหรือการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในพื้นที่	2.18	0.83	ปานกลาง
การสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรม	2.56	0.35	มาก
7. การรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางตามแนวทางเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ	2.58	0.54	มาก
8. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของทางเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ	2.55	0.61	มาก
9. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการลด ละ หลีกเลี่ยงการใช้สิ่งของ ภาชนะที่จะเพิ่มปริมาณขยะ	2.55	0.57	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอย	Mean	S.D.	การแปลผลระดับ การปฏิบัติงาน
การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูล และมูลฝอย	2.55	0.35	มาก
10. การเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์การขยะรีไซเคิลของเทศบาล ตำบลคอนหัวฟ่อ	2.66	0.53	มาก
11. การเข้าร่วมกิจกรรมจัดเก็บขยะ สิ่งปฏิกูล ทำความ สะอาด พื้นที่สาธารณะ เช่น วัด สวนสาธารณะ โรงเรียน ถนน ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ	2.54	0.54	มาก
12. การเข้าร่วมกิจกรรมขยะแลกไข่ของเทศบาลตำบล คอนหัวฟ่อ	2.46	0.60	มาก
การให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน	2.77	0.27	มาก
13. การคัดแยกขยะในครัวเรือน	2.80	0.45	มาก
14. การรักษาความสะอาดพื้นที่ของเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ในส่วนที่ท่านรับผิดชอบให้ปลอดขยะมูลฝอย	2.77	0.43	มาก
15. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษาสัญญาตามที่เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อกำหนด	2.77	0.43	มาก

3. ตอนที่ 3 แรงแสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ระดับปัจจัยแรงแสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษาสัญญาในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ แบ่งออกเป็นระดับ ความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการวิเคราะห์พบว่า ในภาพรวมระดับปัจจัยแรงแสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ 72.8 ปัจจัยแรงแสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.95 (S.D.=0.40) ปัจจัยแรงแสนับสนุนทาง

สังคมจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 2.50 ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.88 ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของระดับแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ (n=239)

ระดับการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (3.68 – 5.00)	174	72.8
ระดับปานกลาง (2.34 – 3.67)	65	27.2
ระดับน้อย (1.00 – 2.33)	-	-
รวม	239	100
($\bar{X}$ = 3.95 , S.D. = 0.40, Minimum = 2.50 , Maximum = 4.88)		

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ในด้านข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.26 (S.D. = 0.67) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเครื่องมือและสิ่งของ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.32 (S.D. = 0.57) ดังแสดงในตารางที่ 4.5

3.1 ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลด้านอารมณ์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ด้านอารมณ์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.14 (S.D.= 0.59) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ การได้รับการยกย่องจากเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย ค่าเฉลี่ย 4.24 (S.D.= 0.79) รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อรับฟังความคิดเห็นของท่านในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.05 (S.D.= 0.65) ดังแสดงในตารางที่ 4.5

3.2 ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลด้านข้อมูลข่าวสาร

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ด้านข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.26 (S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D.= 0.73) รองลงมา คือ การสามารถ

ปรึกษาเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ เมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.12 (S.D.= 0.97) ดังแสดงในตารางที่ 4.5

3.3 ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.32 (S.D.= 0.57) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ค่าเฉลี่ย 3.85 (S.D.= 0.84) รองลงมา คือ ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.80 (S.D.= 0.77) ดังแสดงในตารางที่ 4.5

3.4 ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลด้านการประเมินผล

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D.= 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อชี้แนะแนวทางการปรับปรุง การปฏิบัติงาน การจัดการขยะมูลฝอยและการรับรองผลการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D.= 0.84) และค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D.= 0.90) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม จากเจ้าหน้าที่เทศบาล	Mean	S.D.	การแปลผลระดับ แรงสนับสนุน
ด้านอารมณ์	4.14	0.59	มาก
1. การได้รับการยกย่องจากเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล คอนหัวพ้อ ในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการ ขยะมูลฝอย	4.24	0.79	มาก
2. เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อรับฟังความคิดเห็น ในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย	4.05	0.65	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม จากเจ้าหน้าที่เทศบาล	Mean	S.D.	การแปลผลระดับ แรงสนับสนุน
ด้านข้อมูลข่าวสาร	4.26	0.67	มาก
3. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตามบทบาทด้าน การจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ	4.42	0.73	มาก
4. สามารถปรึกษาเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ เมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการ ขยะมูลฝอย	4.12	0.97	มาก
ด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ	3.32	0.57	ปานกลาง
5. อถล. ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากเทศบาลตำบล คอนหัวพ้อ	3.85	0.84	มาก
6. อถล. ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากเทศบาลตำบล คอนหัวพ้อ	2.80	0.77	ปานกลาง
ด้านการประเมินผล	4.09	0.69	มาก
7. เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อชี้แนะแนวทางการ ปรับปรุงการปฏิบัติงานการจัดการขยะมูลฝอย	4.09	0.84	มาก
8. การรับรองผลการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูล ฝอย จากเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ	4.09	0.90	มาก

4. ตอนที่ 4 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านผลสำเร็จ ด้านความผูกพัน ด้านการแสดงผล

เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยแรงจูงใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 90.4 รองลงมา คือ ระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.6 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28 (S.D.=0.42) ค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 5.00 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.11 ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวน ร้อยละของระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ (n=239)

ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก (3.68 – 5.00)	216	90.4
ระดับปานกลาง (2.34 – 3.67)	23	9.6
ระดับน้อย (1.00 – 2.33)	-	-
รวม	239	100
($\bar{X}$ = 4.28 , S.D. = 0.42, Minimum = 3.11 , Maximum = 5.00)		

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยแรงจูงใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แรงจูงใจด้านความผูกพัน ค่าเฉลี่ย 4.51 (S.D.=0.47) รองลงมา คือ แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย 4.27 (S.D.=0.60) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ แรงจูงใจด้านการแสดงผล มีค่าเฉลี่ย 4.06 (S.D.=0.75) ดังแสดงในตารางที่ 4.7

4.1 ปัจจัยแรงจูงใจด้านผลสำเร็จ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยแรงจูงใจด้านความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.27 (S.D.=0.60) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ท่านมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามบทบาทการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.46 (S.D.=0.80) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้บรรลุเป้าหมายเป็นสิ่งที่มีความท้าทาย ค่าเฉลี่ย

4.34 (S.D.=0.79) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก คือ ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นงานที่ทำทายความสามารถค่าเฉลี่ย 4.03 (S.D.=0.85) ดังแสดงในตารางที่ 4.7

4.2 ปัจจัยแรงจูงใจด้านความผูกพัน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยแรงจูงใจด้านความผูกพันอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.51 (S.D.=0.47) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ท่านได้รับการชมเชยจากเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.59 (S.D.=0.65) รองลงมาคือ ท่านมีความสุขที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.52 (S.D.=0.57) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับมาก คือ ท่านมีสัมพันธภาพที่ดี มีความสนิทสนมกับเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกด้วยกัน ค่าเฉลี่ย 4.44 (S.D.=0.71) ดังแสดงในตารางที่ 4.7

4.3 ปัจจัยแรงจูงใจด้านการแสดงพลัง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยแรงจูงใจด้านการแสดงพลังอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.06 (S.D.=0.75) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ เมื่อมีปัญหาอุปสรรค ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ท่านสามารถจัดการแก้ไขได้ด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ย 4.21 (S.D.=0.88) รองลงมาคือ ท่านได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.03 (S.D.=0.88) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับมาก คือ ท่านได้รับการยอมรับจากเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกว่า มีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนค่าเฉลี่ย 3.95 (S.D.= 0.91) ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ (n=239)

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอย	Mean	S.D.	การแปลผล ระดับแรงจูงใจ
ด้านผลสำเร็จ	4.27	0.60	มาก
1. อดล. มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามจัดการ บทบาทการขยะมูลฝอยในชุมชน	4.46	0.80	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอย	Mean	S.D.	การแปลผล ระดับแรงจูงใจ
2. อถล. คิดว่าการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ให้บรรลุเป้าหมายเป็นสิ่งที่มีความท้าทาย	4.34	0.79	มาก
3. อถล. คิดว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นงานที่ทำด้วยความสามารถ	4.03	0.85	มาก
ด้านความผูกพัน	4.51	0.47	มาก
4. อถล. ได้รับการชมเชยจากเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	4.59	0.65	มาก
5. อถล. มีความสุขที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	4.52	0.57	มาก
6. อถล. มีสัมพันธภาพที่ดี มีความสนิทสนมกับเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกด้วยกัน	4.44	0.71	มาก
ด้านการแสดงพลัง	4.06	0.75	มาก
7. เมื่อมีปัญหาอุปสรรค ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อถล. สามารถจัดการแก้ไขได้ด้วยตนเอง	4.21	0.88	มาก
8. อถล. ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	4.03	0.88	มาก
9. อถล. ได้รับการยอมรับจากเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.95	0.91	มาก

5. ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และอาชีพ โดยใช้สถิติ Chi-square พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ได้แก่ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.028$) ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส และอาชีพ ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนร้อยละการปฏิบัติงาน		รวม	χ^2	p-value
	มาก	ปานกลาง			
เพศ				1.285	0.257
ชาย	81(80.8)	18(18.2)	99(100)		
หญิง	122(87.1)	18(12.9)	140(100)		
รวม	203(84.9)	36(15.1)	239(100)		
ระดับการศึกษา				9.137	0.028*
ประถมศึกษา	56(94.9)	3(5.1)	59(100)		
มัธยมตอนต้น	24(75)	8(25)	32(100)		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	40(88.9)	5(11.1)	45(100)		
อนุปริญญา/ปวส./ปวท./ปริญญาตรี	83(80.6)	20(16.4)	103(100)		
รวม	203(84.9)	36(15.1)	239(100)		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน ร้อยละการปฏิบัติงาน		รวม	χ^2	p-value
	มาก	ปานกลาง			
สถานภาพ				2.707	0.100
โสด หม้าย/หย่า/แยก	86(89.58)	10 (10.42)	96(100)		
คู่	117(81.8)	26(18.2)	143(100)		
รวม	203(84.9)	36(15.1)	239(100)		
อาชีพ				5.961	0.114
เกษตรกร/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	42(89.36)	5(10.64)	47(100)		
/ว่างงาน/แม่บ้าน/บ้านาญ					
รับจ้างทั่วไป	77(88.5)	10(11.5)	87(100)		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	61(83.6)	12(16.4)	73(100)		
อื่นๆ	23(71.9)	9(28.1)	32(100)		
รวม	203(84.9)	36(15.1)	239(100)		

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

6. ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก แรงแสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก และแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ส่วนแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกและแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

ปัจจัย	การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
อายุ	-0.024	0.708	ไม่มีความสัมพันธ์
ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก	-0.007	0.912	ไม่มีความสัมพันธ์
แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล	-0.078	0.230	ไม่มีความสัมพันธ์
ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	0.163*	0.011	มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

6.1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

พบว่า ภาพรวมของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล อายุและระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ดังแสดงในตารางที่ 4.9

6.2 แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล

พบว่า ภาพรวมแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

ปัจจัย	การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล	-0.078	0.230	ไม่มีความสัมพันธ์
ด้านอารมณ์	-0.105	0.106	ไม่มีความสัมพันธ์
ด้านข้อมูลข่าวสาร	-0.100	0.124	ไม่มีความสัมพันธ์
ด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ	-0.069	0.286	ไม่มีความสัมพันธ์
ด้านการประเมินผล	0.064	0.322	ไม่มีความสัมพันธ์

6.3 ปัจจัยแรงจูงใจ

พบว่า ภาพรวมมีความสัมพันธ์ระดับต่ำมากทางบวกกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.163$, $p\text{-value} < 0.05$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านผลสำเร็จ ($r=0.143^*$, $p\text{-value} < 0.05$) มีความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กันต่ำมากกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ และปัจจัยแรงจูงใจ ด้านความผูกพัน ($r=0.219^*$, $p\text{-value} < 0.01$) มีความสัมพันธ์กันต่ำกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ส่วนปัจจัยแรงจูงใจด้านการแสดงพลังพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ดังแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

ปัจจัย	การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ปัจจัยแรงจูงใจ	0.163*	0.011	มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก
ด้านผลสำเร็จ	0.143*	0.027	มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก
ด้านความผูกพัน	0.219**	0.001	มีความสัมพันธ์กันต่ำ
ด้านการแสดงพลัง	0.025	0.286	ไม่มีความสัมพันธ์

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$, **มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.01$

7. ตอนที่ 7 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

ผู้วิจัยได้สอบถามปัญหาอุปสรรคแบ่งออกเป็น 5 ข้อ ได้แก่ การเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ การสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้าน การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและ มูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองจัดขึ้น และการให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถ. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะด้าน การเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มากที่สุด ร้อยละ 13.4 รองลงมา คือ การเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ ร้อยละ 12.6 การสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูล

ข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม และการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองจัดขึ้น ร้อยละ 3.3 เท่ากัน และการให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถ. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่มีปัญหา ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ (n=239)

ปัญหาอุปสรรค	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี
1. การเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย	32(13.4)	201(86.6)
2. การเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ	30(12.6)	209(87.4)
3. การสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารและ กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม	8(3.3)	231(96.7)
4. การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองจัดขึ้น	8(3.3)	231(96.7)
5. การให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถ. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการ สิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม	0(-)	239(100)

จากประเด็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 การเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย เสนอว่าควรมีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะ 3Rs ในรูปแบบใหม่ๆ ที่ทันสมัย โดยการฝึกปฏิบัติจริงและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน

7.2 การเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ห้องคัดกรองส่วนท้องถิ่นทราบ เสนอว่าควรกำหนดช่องทางการประสานงานกับเทศบาลให้ชัดเจน เช่น การติดต่อประสานงานโดยตรงกับเจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ การใช้กลุ่มแอปพลิเคชัน ไลน์ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก และในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในเรื่องการลักลอบทิ้งขยะในบริเวณ ที่ห้ามทิ้ง ควรติดป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณห้ามทิ้งขยะพร้อมกำหนดโทษปรับให้ชัดเจน

7.3 การสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม เสนอว่าเจ้าหน้าที่เทศบาลควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ เช่นการทำแผ่นพับให้ความรู้ จัดทำสื่อ ในการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยผ่านแอปพลิเคชัน ไลน์ที่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกสามารถเผยแพร่ได้สะดวกและรวดเร็วและสามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่มวัย

7.4 การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอว่าควรกำหนดแผนการจัดกิจกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้ชัดเจน โดยกำหนดวันเวลาด่วนหน้า เพื่อให้สมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกสามารถวางแผนเข้าร่วมกิจกรรมได้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในเรื่องปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่น รักร์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ จังหวัดชลบุรี โดยวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลก ปัจจัย ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลและปัจจัยแรงจูงใจ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ อาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ และปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงาน ตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลก ในเขตเทศบาลตำบล คอนหัวพ้อ ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ อาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลก ในเขตเทศบาลตำบล คอนหัวพ้อ จังหวัดชลบุรี จำนวน 532 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่าง 225 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้มีค่า IOC เท่ากับ 0.98 และทำการตรวจสอบความเที่ยงของ แบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ อาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลก ในเขตเทศบาลตำบลหนองตำลึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน และนำ แบบสอบถามในส่วนที่มีการประมาณค่าไปหาค่าวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป โดยวิธีของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค 0.87 ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 239 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการหาค่า ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) เพื่ออธิบายลักษณะของตัวแปรปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลและปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตาม บทบาทด้านการจัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักร์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ จังหวัดชลบุรี สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่ออธิบาย ความสัมพันธ์ของตัวแปร ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ

กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ และใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, r) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ มีผลการศึกษา ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ในภาพรวมระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก ร้อยละ 84.9

1.2 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

พบว่า เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.6 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 40.15 ปี (S.D.= 8.45) อายุต่ำสุด คือ 20 ปี และอายุสูงสุด คือ 63 ปี และเมื่อจัดกลุ่มอายุ พบกลุ่มอายุ 30 – 39 ปี มากที่สุด ร้อยละ 41 จบการศึกษาสูงสุด ระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวท./ปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 43.1 ส่วนใหญ่มีสถานภาพคู่ มากที่สุด ร้อยละ 59.8 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มากที่สุด ร้อยละ 36.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเฉลี่ยเท่ากับ 1.71 ปี

1.3 แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

พบว่า ในภาพรวมระดับปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 72.8 รองลงมาคือระดับปานกลาง ร้อยละ 27.2 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

พบว่าปัจจัยแรงจูงใจของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 90.4 รองลงมา คือ ระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.6 เมื่อพิจารณารายด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านผลสำเร็จ ด้านความผูกพันและด้านการแสดงพลังอยู่ในระดับมาก

1.5 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล แรงสนับสนุนทางสังคมจาก เจ้าหน้าที่เทศบาล แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.028$) ตัวแปรที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมากกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $r = 0.163^*$, $p\text{-value} < 0.05$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความผูกพัน (ค่า $r = 0.219^{**}$, $p\text{-value} < 0.001$)และด้านผลสำเร็จ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ (ค่า $r = 0.143^*$, $p\text{-value} < 0.05$) ส่วนด้านการแสดงพลัง พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ

1.6 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1.6.1 การเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ร้อยละ 13.4 ข้อเสนอแนะควรมีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะ 3Rs ในรูปแบบใหม่ๆที่ทันสมัย โดยการศึกษาปฏิบัติจริงและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน

**1.6.2 การเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่ง
ปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสีงแวดลอมในพื้นที่หองครุปรกครองสวนทองถิ่นทรบ**
ร้อยละ 12.6 ข้อเสนอแนะควรกำหนดช่องทางการประสานงานกับเทศบาลให้ชัดเจน เช่น การติดต่อ
ประสานงานโดยตรงกับเจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ การใช้กลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ของ
อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก และในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในเรื่องการลักลอบทิ้งขยะ ในบริเวณ
ที่ห้ามทิ้ง ควรติดป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณห้ามทิ้งขยะพร้อมกำหนดโทษปรับให้ชัดเจน

**1.6.3 การสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อ
เสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสีงแวดลอม**
ร้อยละ 3.3 ข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่เทศบาลควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ เช่น การทำแผ่นพับให้
ความรู้ จัดทำสื่อในการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยผ่านแอปพลิเคชันไลน์ที่อาสาสมัคร
ท้องถิ่นรักษ์โลกสามารถเผยแพร่ได้สะดวกและรวดเร็วและสามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่มวัย

**1.6.4 การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย
การปกป้องและรักษาสีงแวดลอมที่หองครุปรกครองจัดขึ้น** ร้อยละ 3.3 ข้อเสนอแนะ ควรกำหนด
แผนการจัดกิจกรรมด้านการจัดการขยะให้ชัดเจน โดยกำหนดวันเวลาด่วนหน้า เพื่อให้สมาชิก
อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกสามารถวางแผนเข้าร่วมกิจกรรมได้

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับการปฏิบัติงาน ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล
แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่าง
ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขต
เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่น รักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการ
ขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อดำเนินการจัดกิจกรรมจัดเก็บ
ขยะมูลฝอย ทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะอยู่เป็นประจำ รวมทั้งกำชับให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก
ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและช่วยรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการ
ขยะมูลฝอยที่ถูกต้องไปยังกลุ่มประชาชนเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการจัดการสิ่งปฏิภูลและ

มูลฝอยอยู่เป็นประจำ ทำให้ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณิ แสนสุข (2558, น. 53) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจังหวัดยโสธร พบว่าระดับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 79.9 และอานูรี วังคะอาด (2557, น. 58) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 95.5

2.2 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบล ดอนหัวฬ่อ

2.2.1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30 - 39 ปี อายุเฉลี่ย 40 ปี อายุต่ำสุด 20 ปีและอายุสูงสุด 63 ปี จบการศึกษาสูงสุด ระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวท./ปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีสถานภาพคู่มากที่สุด ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเฉลี่ยเท่ากับ 1.71 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และประกอบกับในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่มี การคัดเลือกเข้าทำงานในโรงงานตั้งแต่ระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส./ปวท./ปริญญาตรี ในสายงานต่างๆ และเป็นพื้นที่เขตเมืองที่มีการจ้างงานที่หลากหลาย กลุ่มวัยทำงานจึงมีอาชีพหลักเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่จะหยุดช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ จึงมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมจัดเก็บขยะมูลฝอย ทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ เช่น วัด สวนสาธารณะ โรงเรียน ถนน ในเขตตำบลดอนหัวฬ่อ ที่เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (2561, น. 2) กล่าวว่าการคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 7 ปีบริบูรณ์ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความสมัครใจและมีจิตอาสาเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยและเป็นบุคคลที่มีความเสียสละและอุทิศตัวในการทำงานเพื่อส่วนรวม สอดคล้องกับการศึกษาของพรรณปพร หงส์ทอง (2561, น. 207) ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจของจิตอาสาเฉพาะกิจในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 27 และประกอบอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 32.33 ลลิตา เสนกรรหา (2552, น. 75) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุม

โรคไข้วัดใหญ่ชนิดเอ พบว่า กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.50 มีอายุเฉลี่ย 48 ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงาน และมีสถานภาพ คู่ ร้อยละ 77.80 สมยศ เลิศล้ำของ (2553, น. 54) ศึกษาการปฏิบัติงานบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน:กรณีศึกษาเบตง จังหวัดยะลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.90 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อยู่ในวัยทำงาน และมีสถานภาพคู่ มากที่สุดร้อยละ 77.50 และประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 41.90 ระยะเวลาการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ จากการศึกษาพบว่า มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานเฉลี่ยเท่ากับ 1.71 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อได้เพิ่งเปิดรับสมัครอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตพื้นที่ตำบลคอนหัวพ่อ ในปี 2561 รวมทั้ง ต้องใช้เวลาในการอบรมอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ซึ่งถือได้ว่าเป็น โครงการที่เพิ่งเริ่มจัดขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (2561, น. 1) และสะท้อนให้เห็นว่าอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต้องมีการอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเรียนรู้ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลตำบลคอนหัวพ่อและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามที่เทศบาลกำหนดรวมทั้งสะสมประสบการณ์ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยโดยเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนในชุมชน

2.2.2 แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล

พบว่า ในภาพรวมระดับปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลในด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเครื่องมือหรือสิ่งของอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลคอนหัวพอนั้นเอาใจใส่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อโดยให้คำปรึกษาเมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงาน และชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้การอบรมอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกก่อนการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นในการประชุมร่วมกัน และสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับปรีศณี หอมดี (2558, น. 87) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอปากชม จังหวัดเลย พบว่า ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน ในภาพรวมได้รับปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52 (S.D.=0.39) สอดคล้องกับการศึกษาของประคองจิตร ชูสีเทาว์ (2557, น. 108) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสุขภาพจิตชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าปัจจัยการสนับสนุนจากองค์กร ในด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง

2.2.3 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในด้านผลสำเร็จ ด้านความผูกพัน ด้านการแสดงผล อยู่ในระดับมาก เนื่องจากอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกนั้นมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย และปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อนั้นก็นับว่าเป็นงานที่มีความท้าทาย ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อนั้นจะปฏิบัติเป็นทีม จึงเกิดสัมพันธภาพที่ดีกับเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณิ แสนสุข (2558, น. 63) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจังหวัดยโสธร พบว่าระดับแรงจูงใจในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.35 (S.D.=0.84) ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ลลิตา เสนกรรหา (2552, น. 75) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ พบว่า ระดับแรงจูงใจในการดำเนินงาน อยู่ในระดับกลาง ร้อยละ 63.20 พบว่าปัจจัยแรงจูงใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 90.4 รองลงมา คือ ระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.6 เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านผลสำเร็จ ด้านความผูกพันและด้านการแสดงผล อยู่ในระดับมาก

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล แรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

2.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ

1) เพศ พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเพศชายและเพศหญิงมีความเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเหมือนกัน กล่าวได้ว่าอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อนั้นเป็นบุคคลในพื้นที่และปฏิบัติงานในชุมชนของตนเอง ไม่ว่าจะเพศใดก็สามารถปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับ วรสา บัวคง (2557, น. 111) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ

หมู่บ้าน ปรศนี หอมดี (2558:89) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอปากชม จังหวัดเลย พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

2) *อายุ* พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ไม่ว่าจะช่วงอายุใด หากได้รับการอบรมด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล คอนหัวพ้อก็สามารถปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับ อานูรี วัจนะฮาด (2557, น. 74) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยง ต่อการเป็นโรคเบาหวาน จังหวัดมุกดาหาร พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็น โรคเบาหวานไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ บุญผาชาติ ศรีพิบูลย์ (2553, น. 98) พบว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานควบคุมป้องกัน โรคไข้เลือดออก ล้วงหน้า

3) *ระดับการศึกษา* พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อกัน ทั้งนี้เนื่องจากก่อนการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อนั้น จะต้องเข้ารับการอบรมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล หากอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยไม่เท่ากัน ส่งผลให้มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสุภารัตน์ หล่อเพชร (2554, น. 146) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในงานสุขภาพภาคประชาชน พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในงานสุขภาพภาคประชาชน สุไวม๊ะ หมายดี (2554, น. 73) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

4) *สถานภาพสมรส* พบว่าสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ้อกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่าแม้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกจะมีสถานภาพสมรสแล้ว มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวแต่ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยนั้น สามารถปฏิบัติได้ใน

ชีวิตประจำวันและสามารถชักชวนคู่สมรสปฏิบัติร่วมกันไปได้ โดยไม่กระทบด้านเวลาในครอบครัว สอดคล้องกับ อารุณี วงศ์อาต (2557, น. 75) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน ปรศณี หอมดี (2558, น. 89) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอปากชม จังหวัดเลย พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอปากชมจังหวัดเลย

5) อาชีพ พบว่าอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และประกอบอาชีพในพื้นที่ตำบลคอนหัวฟ่อ สอดคล้องกับ ประคองจิตร ชูลิเทาว์ (2557, น. 110) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสุขภาพจิตชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสุขภาพจิตของชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สมยศ เลิศล้ำอง (2553, น. 58) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

6) ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ พบว่า ระดับระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การปฏิบัติงานตามบทบาท ด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เป็นงานที่สามารถเรียนรู้ได้และอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่ผ่านการอบรมไม่ว่าจะอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกคนใหม่หรือคนเก่าก็สามารถปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับ ลลิตา เสนกรรหา (2552, น. 80) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ พบว่า ระยะเวลาในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่ อารุณี วงศ์อาต (2557, น. 76) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน แต่ไม่สอดคล้องกับ พรพจน์ บุญญสิทธิ (2559, น. 76) ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงวิชาชีพ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

2.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อนั้นสามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องพึ่งพาแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาลมากนัก เพราะในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยสามารถปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน และอาจกล่าวได้ว่าอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อนั้นมีความสมัครใจ และมีจิตอาสาเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอย รวมถึงการปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อม และเป็นบุคคลที่มีความเสียสละอุทิศตัวในการทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังค่าตอบแทนหรือสิ่งของ ไม่สอดคล้องกับ นุพผาชาติ ศรีพิบูลย์ (2553, น. 102) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุข ในเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก ล่วงหน้า ธวัชชัย วีระกิติกุล (2552, น. 80) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานหมู่บ้านจัดการสุขภาพ จังหวัดพัทลุง พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานหมู่บ้านจัดการสุขภาพ วรสา บัวคง (2557, น. 114) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ

มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ มีแรงจูงใจด้านผลสำเร็จ ด้านความผูกพัน และด้านการแสดงพลัง อยู่ในระดับมาก จึงนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ พบว่า แรงจูงใจด้านผลสำเร็จมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีความมุ่งมั่น ในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ที่นับว่าเป็นปัญหาที่ท้าทายความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณปพร หงส์ทอง (2561, น. 211) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจของจิตอาสาเฉพาะกิจในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 พบว่า แรงจูงใจที่จะทำงานด้านจิตอาสาและมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ แสดงให้เห็นถึงการมีแรงจูงใจด้านผลสำเร็จ แรงจูงใจด้านความผูกพัน พบว่า แรงจูงใจด้านความผูกพัน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีความสุขที่ได้ปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกหรือเครือข่าย ออถล. ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความสนิทสนมกัน แรงจูงใจด้านการแสดงพลัง พบว่า แรงจูงใจด้านการแสดงพลัง ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ อาจกล่าวได้ว่าระยะเวลาของการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพอนั้นเป็นช่วงระยะเวลาไม่มาก ยังขาดประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาในภาพรวมนั้น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพัฒนาเพื่อประโยชน์ขององค์กร เช่น การฝึกอบรมการด้านจัดการขยะมูลฝอย ตามหลัก 3Rs เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการปฏิบัติงานและมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เครือข่าย ออถล. มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานส่งผลให้งานนั้นสำเร็จ สอดคล้องกับ สุวรรณิ แสนสุข (2558, น. 65) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า แรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรศณี หอมดี (2558, น. 88) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอปากชม จังหวัดเลย พบว่า ปัจจัย

การปฏิบัติงานด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. ข้อเสนอแนะการวิจัย

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เมื่อพิจารณาตัวแปร คือ ระดับการศึกษา แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ และแรงจูงใจด้านความผูกพัน พบว่ามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1.1 จากการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ดังนั้น เจ้าหน้าที่เทศบาลควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ ให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่มีระดับการศึกษาที่สูง เข้ามาทำหน้าที่คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกประจำตำบล เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานเป็นกรอบการดำเนินงานของเครือข่าย ออถ. และดำเนินการตามแผนหรือนโยบายที่กำหนด เนื่องจากอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่มีการศึกษาที่สูงกว่านั้นมีการตั้งสมประสงค์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน รวมทั้งย่อมมีความรู้และความเข้าใจในขั้นตอน วิธีการในการปฏิบัติงานและทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก และเจ้าหน้าที่เทศบาลในการปฏิบัติงานร่วมกันได้มากกว่า

3.1.2 จากการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า แรงจูงใจด้านผลสำเร็จและแรงจูงใจด้านความผูกพัน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

1) **แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ** เจ้าหน้าที่เทศบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกเข้ามามีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการกำหนดทิศทางในการจัดการขยะมูลฝอย ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหา และควรให้ข้อมูลป้อนกลับแก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เช่น ใบประกาศเกียรติคุณ โล่ เข็ม ในฐานะเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกอยู่เป็นประจำ เช่น ผลตอบแทนจากการเข้าร่วมโครงการขยะรีไซเคิล ผลตอบแทนจากการเข้าร่วมโครงการขยะแลกไข่ และส่งเสริมให้มีการประกวดผลงาน

ดีเด่นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เพื่อนำมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดความสำเร็จและยั่งยืนในเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

2) **แรงจูงใจด้านความผูกพัน** เจ้าหน้าที่เทศบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกปฏิบัติงานเป็นเครือข่าย และเข้าร่วมการอบรมด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยการฝึกปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกันที่เทศบาลจัดขึ้นเป็นประจำ ซึ่งจะสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์ที่สนิทชิดชอบกันรวมถึงรักษาสัมพันธภาพที่ดีของเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

3.1.3 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกทั้ง 5 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก แต่อาจจะปฏิบัติได้อย่างไม่ยั่งยืนเนื่องจากอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกยังขาดการมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการกำหนดทิศทางในการจัดการขยะมูลฝอย เจ้าหน้าที่เทศบาลจึงควรส่งเสริมให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกมีบทบาทในการเสนอข้อคิดเห็นและเสนอแนะ และการกำหนดทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา และเกิดความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหา รวมทั้งควรให้ข้อมูลป้อนกลับแก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เช่น โฉวใบประกาศเกียรติคุณ เข้ม ในฐานะเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกอยู่เป็นประจำ และส่งเสริมให้มีการประกวดผลงานดีเด่นของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เพื่อนำมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับ และควรจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะ 3Rs ในรูปแบบใหม่ๆที่ทันสมัย โดยการฝึกปฏิบัติจริงและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งกำหนดช่องทางการประสานงานกับเทศบาลให้ชัดเจน เช่น การติดต่อประสานงานโดยตรงกับเจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ การใช้กลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก และในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในเรื่องการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในบริเวณที่ห้ามทิ้ง ควรติดป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณห้ามทิ้งขยะพร้อมกำหนดโทษปรับให้ชัดเจน รวมถึงควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ เช่น การทำแผ่นพับให้ความรู้ จัดทำสื่อในการให้ความรู้ ด้านการจัดการขยะมูลฝอยผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ที่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก สามารถเผยแพร่ได้สะดวกและรวดเร็วและสามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่มวัย และควรกำหนดแผนการจัดกิจกรรมด้านการจัดการขยะให้ชัดเจน โดยกำหนดวันเวลาล่วงหน้า เพื่อให้สมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกสามารถวางแผนเข้าร่วม

กิจกรรมได้ รวมทั้งควรจัดประชุมอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกเป็นประจำ เพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกตามที่เทศบาลกำหนด และขอความร่วมมือคัดแยกขยะในครัวเรือน รวมทั้งรักษาความสะอาดพื้นที่ของเทศบาลในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบให้ปลอดขยะมูลฝอย ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกให้ยั่งยืนต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาความต้องการของประชาชนในชุมชนต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

3.2.2 ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

3.2.3 ศึกษาประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

3.2.4 ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในเขตเมืองและชนบท

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2561). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัด-สะอาด”
ประจำปี พ.ศ.2561. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2562). แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัด-สะอาด” ประจำปี พ.ศ.2562.
กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมอนามัย. (2561). แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. กรุงเทพฯ:
กระทรวงสาธารณสุข.
- กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ. (2553). คู่มือการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการ
ขยะมูลฝอยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย.
- กองเวชกรรมป้องกัน กรมแพทยทหารเรือ. (2548). คู่มือการพยาบาลส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค.
กรุงเทพฯ: กระทรวงกลาโหม.
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม. (2562). รายงานสรุปผลงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ. ชลบุรี: เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ.
- เกียรติกุล ถวิล. (2558). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบ 3R (Reduce, Reuse, Recycle)
ของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. (งานนิพนธ์
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชุมพร แสงมณี. (2540). บทบาทสตรีในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เดชาวุธ นิตยสุทธิ. (2554). การใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล. ใน *ประมวลสาระ
ชุดวิชาสถิติและการวิจัยในการจัดการสุขภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์. (2555). รายงานการวิจัย รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการ:
กรณีศึกษาข้าราชการครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- พรรณปพร หงส์ทอง. (2561). แรงงูใจของจิตอาสาเฉพาะกิจในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร รัชกาลที่ 9. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 203-212.
- ธวัชชัย วีระกิติกุล. (2552). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานหมู่บ้านจัดการสุขภาพ จังหวัดพัทลุง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. (2556). ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บุปผชาติ ศรีพิบูลย์. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข ในเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ประคองจิตร์ ชูลีเทาว์. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสุขภาพจิตชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ปรีศณี หอมดี. (2558). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอปากชม จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- ปิยะนาถ สรวินุต. (2552). แรงงูใจของผู้เฒ่าเฒ่าชนที่มีจิตอาสาในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม: กรณีศึกษา สภาเยาวชนกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พรพจน์ บุญฤทธิ. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงชาวยุ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พระไพศาล วิสาโล. (2550). เต็มเต็มชีวิตด้วยจิตอาสา. กรุงเทพฯ: เครือข่ายพุทธิกา.

- พัทธนันท์ คงทอง และคณะ. (2555). การดำเนินงานสุขภาพชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโชนตะวันตก อำเภอมืองจังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 5(1), 69-76.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก. (2561). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 135 ตอนที่ 177. หน้า 1-5.
- รุ่งอรุณ วงษ์อินทร์. (2556). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ลลิตา เสนกรรหา. (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ (วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วรสา บัวคง. (2557). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติจิกร. (2544). *สรุปสถานการณ์สังคมไทย 2539 : มุมมองและข้อเสนอจากเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมการพัฒนา
- ศุภรัตน์ รัตนमुखย์. (2544). *บัณฑิตอาสาสมัคร: ทางเลือกของการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคม*. *วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ*, 15(1), 37.
- สมยศ เลิศถำยอง. (2553). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน: ศึกษากรณีอำเภอบาง จังหวัดยะลา*. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล. (2555). *คู่มือการจัดทำโครงการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบบจัดการมูลฝอยแบบครบวงจรสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย. (2561). *คู่มือปฏิบัติการ 3 ใช้ (3R) เพื่อจัดการขยะชุมชน*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานจังหวัดชลบุรี. (2561). รายงานปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดชลบุรี. สืบค้นจาก <http://www.chonburi.go.th/website/assets/CKFinder/files/waste.docx>.
- สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย. (2559). *แผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564)*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- สำนักวิชาการ. (2562). *การจัดการขยะมูลฝอยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุดารัตน์ หล่อเพชร. (2554). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในงานสุขภาพภาคประชาชน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 6(2), 146.
- สุภาพร ทศพระรินทร์. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุวรรณณี แสนสุข. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดยโสธร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุไวย๊ะ หมดทิ้ง. (2554). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อรุณี วังคะอาด. (2557). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการคัดกรองและลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน จังหวัดมุกดาหาร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- Cronbach, L.J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*. 16(3), 297-334.
- Daniel, W.W. (2010). *Biostatistics: Basic Concepts and Methodology for the Health Sciences*. (9nd ed.). New York: John Wiley & Sons.

Dobrof, R. (1992). *Social support system*. Philadelphia: Addison Wesley.

House, J.S. (1981). *Work stress and social support*. Reading, MA: Addison- Wesley. Retrieved from https://openlibrary.org/books/OL4107456M/Work_stress_and_social_support.

McClelland, David C. (1961). *The Achieving Society*. New York: D. Van Nostrand Company Inc.

Schermerhorn, Hunt, Osborn. (2008). *Organizational Behavior 10/E*. Executive Publisher: Don

Fowley Copyright 2008 by John Wiley&Son.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ดร.สุวัฒนา เกิดม่วง

ตำแหน่ง

อาจารย์

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ดร.สุพัตต์ศักดิ์ สุริรักษ์

ตำแหน่ง

อาจารย์

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

จังหวัดสุพรรณบุรี

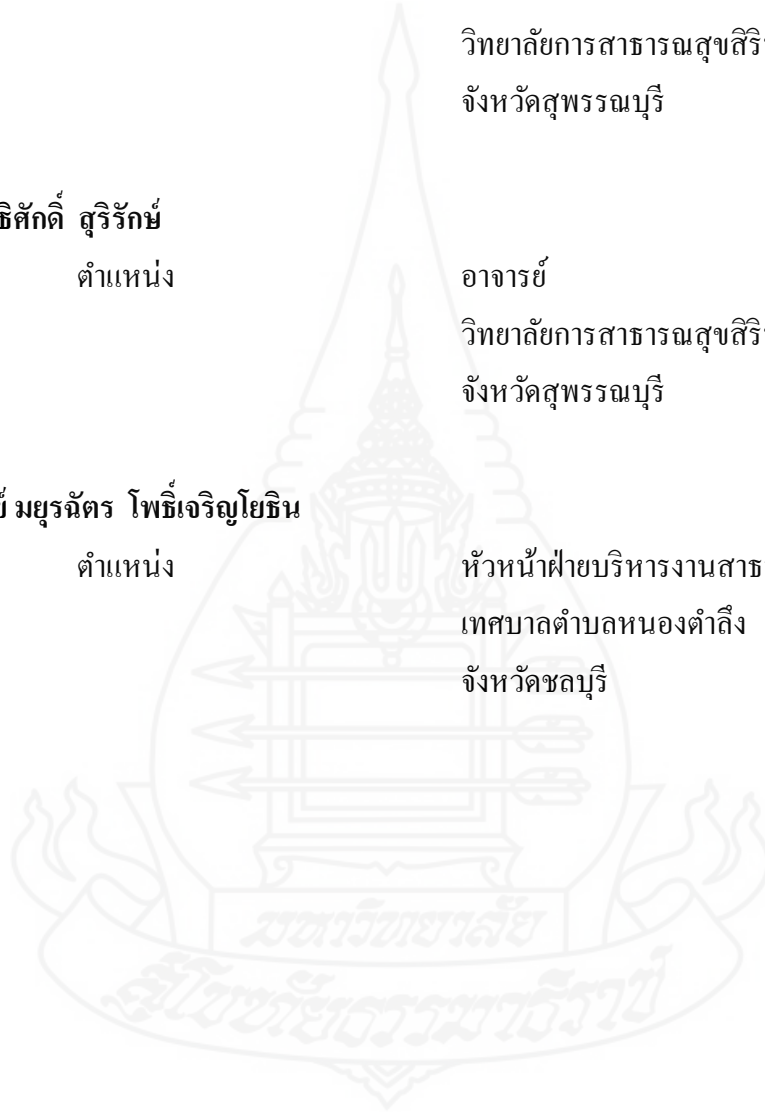
3. อาจารย์ มยุรฉัตร โพธิ์เจริญโยธิน

ตำแหน่ง

หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข

เทศบาลตำบลหนองตำลึง

จังหวัดชลบุรี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ
อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นนี้เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาท
ด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ จังหวัด
ชลบุรี เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สำหรับอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย
2. เพื่อเป็นข้อมูลต่อการจัดการขยะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน
ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

3. แบบสอบถาม มีทั้งหมด 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน 6 ข้อ
ส่วนที่ 2 การปฏิบัติงานตามบทบาท	จำนวน 20 ข้อ
ส่วนที่ 3 ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม	จำนวน 8 ข้อ
ส่วนที่ 4 ปัจจัยแรงจูงใจ	จำนวน 9 ข้อ
ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	จำนวน 5 ข้อ

แบบสอบถามอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

เรื่อง บัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ
อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง

2. อายุ.....ปี (เศษของเดือน เกิน 6 เดือน บัดเป็นอีก 1 ปี)

3. ระดับการศึกษา

- ( ) 1. ประถม
( ) 2. มัธยมต้น
( ) 3. มัธยมปลาย / ปวช.
( ) 4. อนุปริญญา / ปวส./ปวท./ปริญญาตรี

4. สถานภาพสมรส

- ( ) 1. โสด
( ) 2. หม้าย /หย่า/ แยก
( ) 3. คู่

5. อาชีพ

- ( ) 1. เกษตรกรรม
( ) 2. รับจ้างทั่วไป
( ) 3. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
( ) 4. ไม่ได้ประกอบอาชีพ/ว่างงาน
( ) 5. แม่บ้าน/บ้านาญ
( ) 6. อื่นๆ (ระบุ).....

6. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก.....ปี (เศษของเดือน เกิน 6 เดือน บัด
เป็นอีก 1 ปี

**ส่วนที่ 2 การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัคร
ท้องถิ่นรักษ์โลก ในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ จังหวัดชลบุรี**

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือ ตามความเป็นจริงโดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นประจำ ในระยะเวลา 1 ปี

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในระยะเวลา 1 ปี

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ ในระยะเวลา 1 ปี

2.1 ด้านการเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามแนวทางของหลัก 3Rs

(Reduce Reuse and Recycle)

คุณลักษณะ	ระดับการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการลดการใช้ (Reduce) สิ่งของหรือภาชนะตามหลัก 3Rs เช่น การนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปใส่ของที่ซื้อจากตลาดหรือร้านค้าแทนการใช้ถุงพลาสติก, การใช้ปั่นโตแทนการใช้กล่องโฟมหรือพลาสติก			
2. ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ซ้ำ (Reuse) สิ่งของหรือภาชนะที่น่ากลับมาใช้ใหม่ได้ ตามหลัก 3Rs เช่น การนำกล่องกระดาษ ถุงกระดาษ ถุงพลาสติก มาใช้ซ้ำ, การใช้กระดาษสองหน้า			
3. ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ตามหลัก 3Rs เช่น เศษกระดาษนำกลับมาเป็นกล่องหรือถุงกระดาษใส่ของหรือใส่ขยะ การนำกล่องเครื่องดื่ม UHT มาแปรรูปเป็นตะกร้า, การทำสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้			

1. โปรดยกตัวอย่างกิจกรรมที่ท่านปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามหลัก 3Rs

.....

2.2 ด้านการเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล ปัญหาขยะล้นถังและการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในพื้นที่

คุณลักษณะ	ระดับการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ท่านดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ที่ตั้งถังขยะให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ขยะไม่กระจัดกระจายหรือล้นถัง			
2. ท่านประสานงานเจ้าหน้าที่เทศบาลในการกระจายถังขยะให้เพียงพอในพื้นที่			
3. ท่านรายงานเจ้าหน้าที่เทศบาลเมื่อพบปัญหาหรือการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในพื้นที่			

1. โปรดยกตัวอย่างวิธีเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล ปัญหาขยะล้นถังและการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่ท่านเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก
- .....

2.3 ด้านการสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

คุณลักษณะ	ระดับการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ท่าน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลหัวพ้อ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไปยังกลุ่มประชาชน			
2. ท่านรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางตามแนวทางเทศบาล			
3. ท่านรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการ ลด ละ หลีกเลี่ยงการใช้สิ่งของ ภาชนะที่จะเพิ่มปริมาณขยะ			

1. โปรดยกตัวอย่างวิธีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม ให้แก่ประชาชนในพื้นที่
- .....

2.4 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น

คุณลักษณะ	ระดับการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ของเทศบาล			
2. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมจัดเก็บขยะ สิ่งปฏิกูล ทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ เช่น วัด สวนสาธารณะ โรงเรียน ถนน ในเขตเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อ			
3. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมขยะแลกไข่ของเทศบาล			

1. โปรดยกตัวอย่างกิจกรรมที่ท่านเข้าร่วมในด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น

.....

2.5 ด้านการให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถ.

คุณลักษณะ	ระดับการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ท่านคัดแยกขยะในครัวเรือน			
2. ท่านรักษาความสะอาดพื้นที่ของเทศบาลตำบลคอนหัวพ่อในส่วนที่ท่านรับผิดชอบให้ปลอดขยะมูลฝอย			
3. ท่านปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ตามที่เทศบาลกำหนด			

1. โปรดยกตัวอย่างการให้ความร่วมมือของท่านกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย ออถ. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

.....

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องว่างให้ตรงตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นทั้งหมด

เห็นด้วย หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นเกือบทั้งหมด

ไม่แน่ใจ หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้นเกือบทั้งหมด

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้นทั้งหมด

แรงสนับสนุนทางสังคม จากเจ้าหน้าที่เทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<u>ด้านอารมณ์</u>					
1. ท่านได้รับการยกย่องจากเจ้าหน้าที่เทศบาลในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย					
2. เจ้าหน้าที่เทศบาล พึงความคิดเห็นของท่านในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย					
<u>ด้านข้อมูลข่าวสาร</u>					
1. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่เทศบาล					
2. ท่านสามารถปรึกษาเจ้าหน้าที่เทศบาลเมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย					

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่เทศบาล (ต่อ)

แรงสนับสนุนทางสังคม จากเจ้าหน้าที่เทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ด้านเครื่องมือหรือสิ่งของ					
1. ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการ จัดการขยะมูลฝอยจากเทศบาล					
2. ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายใน การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการ จัดการขยะ มูลฝอยจากเทศบาล					
ด้านการประเมินผล					
1. เจ้าหน้าที่เทศบาลชี้แนะแนวทางการ ปรับปรุงการปฏิบัติงานการจัดการขยะ มูลฝอยให้ท่าน					
2. การรับรองผลการปฏิบัติงานด้านการ จัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่เทศบาล ทำให้ท่านมีความมั่นใจที่จะเป็น อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต่อไป					

ส่วนที่ 4 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องว่างให้ตรงตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับ

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นทั้งหมด

เห็นด้วย หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นเกือบทั้งหมด

ไม่แน่ใจ หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้นเกือบทั้งหมด

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้นทั้งหมด

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาท	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
แรงจูงใจด้านผลสำเร็จ					
1. ท่านมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามบทบาทการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
2. ท่านคิดว่าการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้บรรลุเป้าหมายเป็นสิ่งที่มีความท้าทาย					
3. ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ					
แรงจูงใจด้านความผูกพัน					
1. ท่านมีสัมพันธภาพที่ดี มีความสนิทสนมกับเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกด้วยกัน					
2. ท่านได้รับการชมเชยจากเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
3. ท่านมีความสุขที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					

ส่วนที่ 4 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอย

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาท	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
แรงจูงใจด้านการแสดงพลัง					
1. เมื่อมีปัญหาอุปสรรค ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ท่านสามารถจัดการแก้ไขได้ด้วยตนเอง					
2. ท่านได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
3. ท่านได้รับการยอมรับจากเพื่อนอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					

ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านในสิ่งที่ท่านเห็นว่าเป็นปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

5.1 การเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

- ( ) ไม่มีปัญหา
- ( ) มีปัญหา โปรดระบุ.....
- ข้อเสนอแนะ.....

5.2 การเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ห้องคัดกรองส่วนท้องถิ่นทราบ

- ( ) ไม่มีปัญหา
- ( ) มีปัญหา โปรดระบุ.....
- ข้อเสนอแนะ.....

5.3 การสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก
ด้านการบริหารจัดการสิ่งปลูกสร้างและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

- ( ) ไม่มีปัญหา
 ( ) มีปัญหา โปรดระบุ.....
 ( ) มีปัญหา โปรดระบุ.....
 ข้อเสนอแนะ.....

5.4 การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปลูกสร้างและมูลฝอย การปกป้องและรักษา
สิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

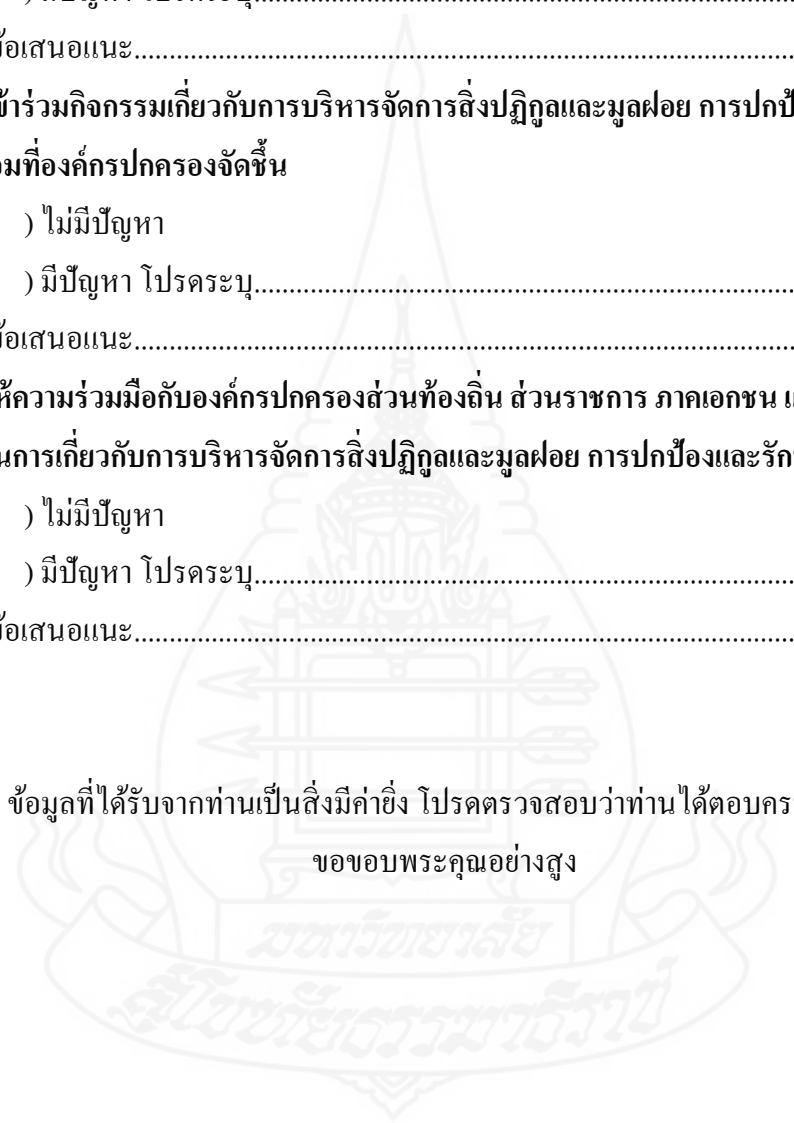
- ( ) ไม่มีปัญหา
 ( ) มีปัญหา โปรดระบุ.....
 ข้อเสนอแนะ.....

5.5 การให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย อดล.
เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปลูกสร้างและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

- ( ) ไม่มีปัญหา
 ( ) มีปัญหา โปรดระบุ.....
 ข้อเสนอแนะ.....

ข้อมูลที่ได้รับจากท่านเป็นสิ่งมีค่ายิ่ง โปรดตรวจสอบว่าท่านได้ตอบครบทุกข้อ

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายภัทรพล ศรีผุดผ่อง
วัน เดือน ปีเกิด	22 มกราคม 2537
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	สาขารัฐศาสตรบัณฑิต สาขาทัศนสาธาณสุข วิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2559
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลคอนหัวฟ่อ ตำบลคอนหัวฟ่อ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการสาธาณสุขปฏิบัติการ

